

UCHWAŁA NR V/35/2024
RADY MIASTA I GMINY BUK

z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), Rada Miasta i Gminy Buk uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Buk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY BUK DO ROKU 2033

BUK 2024

OPRACOWANIE:

Urząd Miasta i Gminy w Buku

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr Tomasz Michałowicz – koordynator projektu,

mgr inż. Natalia Szarzyńska.

Szczególne podziękowania kierujemy również dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

Spis treści

SPIS TREŚCI	3
1 WPROWADZENIE	5
2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	14
3.1. Wprowadzenie	14
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna	15
3.3. Przyczyny degradacji obszaru	18
3.3.1. <i>Sfera społeczna</i>	18
3.3.2. <i>Sfera gospodarcza</i>	25
3.3.3. <i>Sfera środowiskowa</i>	28
3.3.4. <i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	33
3.3.5. <i>Sfera techniczna</i>	39
3.4. Lokalne potencjały obszaru	46
3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	51
4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI...	53
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	55
6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	57
6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	58
6.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	74
7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	75
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	85
8.1. Kompleksowość programu	85
8.2. Koncentracja programu	85
8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	85
8.3.1. <i>Komplementarność przestrzenna</i>	86
8.3.2. <i>Komplementarność problemowa</i>	87
8.3.3. <i>Komplementarność proceduralno-instytucjonalna</i>	89
8.3.4. <i>Komplementarność międzyokresowa</i>	90
8.3.5. <i>Komplementarność źródeł finansowania</i>	91
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	93
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	96
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	96

10.2. Koszty zarządzania	97
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	98
11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI.....	99
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 104	
12.1. Monitoring i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji	104
12.2. System wprowadzania modyfikacji do programu	104
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	106
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI.....	107
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	107
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	108
16.1. Wskazanie zakresu zmian w Planie Ogólnym Gminy	108
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	108
Spis tabel	110
Spis rycin	111

1 Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Z tego względu, nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji.

Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 278). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr LVIII/522/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Działania noszące znamiona rewitalizacji realizowane były dotychczas na terenie Miasta i Gminy Buk na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2011-2015, przyjętego uchwałą nr LVII/372/10 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 października 2010 r. oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Buk na lata 2018-2023, przyjętego uchwałą nr XLIII/312/2018 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 27 marca 2018 r. Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany,

ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Miasto i Gmina Buk jest miejsko-wiejską jednostką samorządu terytorialnego należącą do powiatu poznańskiego w województwie wielkopolskim. Od ośrodka wojewódzkiego Gminę dzielą jedynie 33 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 40 min. Miasto i Gmina Buk stanowią zachodnią granicę powiatu poznańskiego granicząc: od zachodu z gminą Opalenica (pow. nowotomyski), od północy z gminami Duszniki (pow. szamotulski) i Tarnowo Podgórne (pow. poznański), od wschodu z gminami Dopiewo i Stęszew (obie pow. poznański) oraz od południa z gminą Granowo (pow. grodziski).

Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Buku na koniec 2022 roku, Miasto i Gminę Buk zamieszkiwało 12 517 mieszkańców, z czego 5 558 osób zamieszkiwało w Mieście Buk, co stanowi 44,4% wszystkich mieszkańców. Łącznie mieszkańcy Miasta i Gminy Buk stanowili jednak jedynie 3% ludności powiatu poznańskiego. Powiat ten, będąc tzw. obwarzankiem wokół miasta na prawach powiatu Poznania, charakteryzuje się rozdrobnioną strukturą społeczną, bez wykształconego ośrodka dominującego w swoich ramach (tę funkcję pełni miasto Poznań).

Powierzchnia Miasta i Gminy Buk wynosi 90,6 km², z czego obszar Miasta Buk to 3,0 km². To przekłada się na średnią gęstość zaludnienia w Mieście i Gminie Buk na poziomie 141,4 os/km². W mieście gęstość zaludnienia wzrasta do poziomu 1 857 os/km², z kolei na obszarach wiejskich Gminy wynosi ona 83,5 os/km².

W strukturze użytkowania gruntów na terenie Gminy dominują użytki rolne, które stanowią 84,2% jej powierzchni. Niespełna 4% powierzchni zajmują lasy, z kolei 8% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane. Pozostałą część powierzchni Miasta i Gminy Buk stanowią tereny znajdujące się pod wodami oraz nieużytki. Uwagę zwraca skrajnie niska lesistość Gminy, która plasuje ją wśród najmniej zalesionych gmin w województwie wielkopolskim.

Poza Miastem Buk, na ogół terytorium Gminy składa się 11 sołectw: Cieśle, Dakowy Suche, Dobieżyn, Dobra — Szynfin, Kalwy, Niepruszewo, Otusz, Pawłówko – Wiktorowo, Szewce, Wielka Wieś, Wysoczka – Żegowo – Wygoda. Według klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski Śleszyńskiego i Komornickiego, Miasto i Gmina Buk należą do strefy zewnętrznej miejskiego obszaru funkcjonalnego stolicy województwa.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, działania rewitalizacyjne mogą być prowadzone w obrębie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi uchwała nr LVIII/522/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Takie działanie umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w kolejnym kroku zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający różnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału obszaru wiejskiego Gminy Buk na jednostki analityczne zdecydowano się wykorzystać istniejący podział na obręby ewidencyjne. Analizując dane dotyczące liczby mieszkańców Miasta Buk, stwierdzono, że zamieszkuje je 5 558 osób (stan na 31.12.2022 r. wg danych Urzędu Miasta i Gminy w Buku), co odpowiada 44% ogółu mieszkańców Gminy. Zgodnie z ustawą, ze względu na przekroczenie progu 30% populacji, taka jednostka nie mogłaby stanowić obszaru rewitalizacji. W związku z tym zdecydowano się podzielić miasto na dwie mniejsze jednostki, tym samym spełniając kryterium ustawowe.

Granice nowych jednostek na terenie miasta oparto m.in. na głównych korytarzach transportowych oraz z uwzględnieniem charakteru zabudowy. Część północna obejmuje założenia lokacyjne Miasta Buk, wraz z historyczną zabudową mieszkaniową wielorodzinną. W tej części Miasta zaobserwować można nagromadzenie obiektów i instytucji o funkcjach społecznych, gospodarczych i historycznych. Z kolei część południowa obejmuje nowszą część Miasta, na którą składają się zabudowania mieszkaniowe wielorodzinne i jednorodzinne, cechujące się jednak mniejszą intensywnością. Ostatecznie na terenie Miasta i Gminy Buk wydzielono 13 jednostek analitycznych.

Dane wyjściowe, które przyporządkowano dla ulic położonych na obszarze kilku jednostek analitycznych (np. ulice stanowiące granice pomiędzy jednostkami), podzielono statystycznie na podstawie szacunkowego udziału zabudowań mieszkalnych należących do konkretnej jednostki. Wykaz jednostek analitycznych wraz z miejscowościami i ulicami wchodzącymi w ich skład, zaprezentowano w poniższej tabeli.

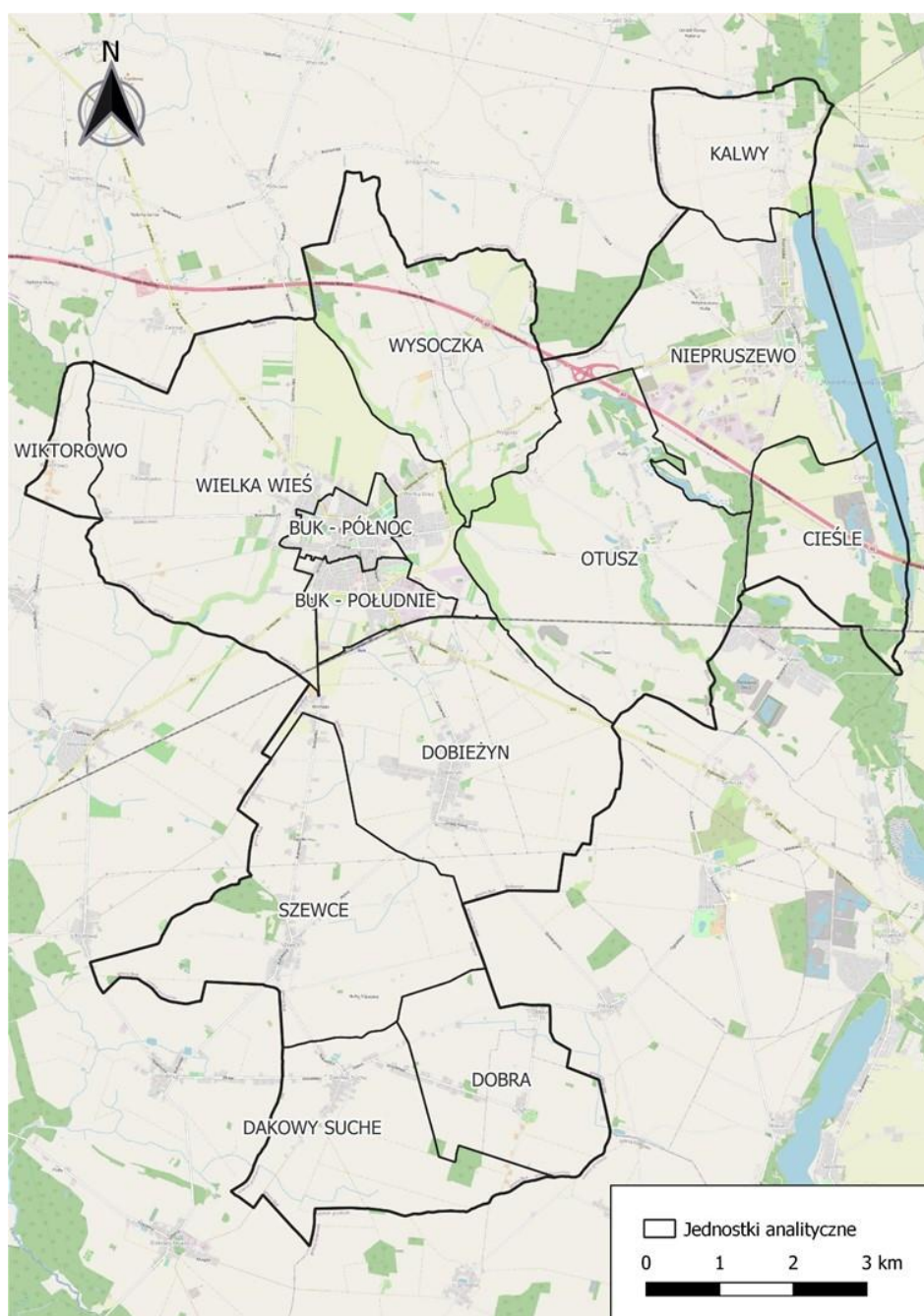
Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta i Gminy Buk

Lp.	Jednostka analityczna	Wykaz ulic /adresów /miejscowości
1	Buk – północ	ul. A. i W. Niegolewskich, ul. Azaliowa, ul. Basztowa, ul. Bohaterów Bukowskich, ul. bp. J. Lubrańskiego, ul. Browarna, ul. Dobieżyńska (część), ul. Dworcowa (część), ul. Garncarska, ul. K. Zenktelea, ul. Kosynierów Bukowskich, ul. Kościelna, ul. kpt. W. Wagnera, ul. Mury, ul. Niepodległości, ul. o. R. Chylińskiego, os. Przyjaźni, ul. Otuska, pl. Przemysława, pl. S. Reszki, ul. Poprzeczna, ul. Poznańska, ul. Przykop, ul. Ratuszowa, ul. Rzemieślnicza, ul. Rzeźnicka, skwer im. Rektora Andrzeja z Buku, ul. Słoneczna, ul. Smugi, ul. Strzelecka, ul. Szarych Szeregów, ul. Szewska, ul. Szkolna, ul. św. Rocha, ul. Tylna, ul. Wąska, ul. Wielkomiejska, ul. Zacisze, ul. Zdrojowa
2	Buk – południe	ul. A. Mickiewicza, ul. Akacjowa, ul. Brzozowa, ul. Bukowa, ul. Dobieżyńska (część), ul. Dworcowa (część), ul. dr. K. Wróblewskiego, ul. F. Górczaka, ul. Grodziska, ul. Jana Pawła II, ul. Jarzębinowa, ul. Jesionowa, ul. J. Grobelnego, ul. Klonowa, ul. Kolejowa, ul. Lipowa, ul. Łąkowa, ul. Orzechowa, os. 700-lecia Miasta, ul. Polna, ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Przemysłowa, skwer im. dr. L. Siudy, ul. Sokoła, ul. S. Czarnieckiego, ul. Strumykowa, ul. T. Kościuszki, ul. T. Wojtczaka, ul. Topolowa, park im. Towarzystwa Gminastycznego „Sokół”, ul. Zakładowa
3	Cieśle	Cieśle
4	Dakowy Suche	Dakowy Suche
5	Dobieżyn	Dobieżyn
6	Dobra	Dobra, Sznyfin
7	Kalwy	Kalwy

8	Niepruszewo	Niepruszewo
9	Otusz	Otusz
10	Szewce	Szewce
11	Wielka Wieś	Wielka Wieś, Pawłówko
12	Wiktorowo	Wiktorowo
13	Wysoczka	Wygoda, Wysoczka, Żegowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Przestrzenne ujęcie podziału Miasta i Gminy Buk na jednostki analityczne przedstawiono na poniższej rycinie.

Ryc. 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta i Gminy Buk

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. W poniższej tabeli przedstawiono wartości wskaźników syntetycznych dla wszystkich analizowanych obszarów i jednostek analitycznych. Z kolei szczegółowe obliczenia dla każdej ze sfer zostały przedstawione w Diagnostyce służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Tabela 2 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego - zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Buk - północ	-0,414	0,107	0,409	-0,343	-0,523
Buk - południe	0,042	-0,232	0,421	0,101	0,157
Cieśle	0,005	-0,638	-1,105	-0,217	-0,413
Dakowy Suche	0,490	-0,295	-1,348	0,755	0,483
Dobieżyn	0,150	-0,423	-0,352	0,025	0,495
Dobra	0,123	-0,202	-1,718	0,495	1,126
Kalwy	-0,060	1,587	-0,676	0,983	0,769
Niepruszewo	0,128	0,398	-0,035	0,054	0,531
Otusz	0,031	0,280	-0,033	0,131	0,176
Szewce	-0,461	-0,024	-0,696	0,192	0,483
Wielka Wieś	0,472	0,033	0,144	-0,295	-0,950
Wiktorowo	0,043	1,303	-1,564	-0,345	1,126
Wysoczka	0,516	-0,191	-0,554	0,831	-0,137

Źródło: Diagnostyka służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria (a więc zostały włączone do obszaru zdegradowanego) wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz liczbą pozostałych sfer, w których stwierdzono nagromadzenie negatywnych zjawisk.

Tabela 3 Podstawowa charakterystyka jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego na terenie Miasta i Gminy Buk

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej (os.)	Udział wśród całkowitej ludności Gminy (%)	Powierzchnia jednostki analitycznej (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Szewce	-0,461	2	783	6,3%	10,5	11,6%
Buk - północ	-0,414	2	2 922	23,3%	1,2	1,4%
Kalwy	-0,060	1	202	1,6%	3,9	4,3%
SUMA			3 907	31,2%	15,6	17,3%

Źródło: Diagnostyka służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Tak wyznaczony obszar zdegradowany o powierzchni 15,6 km² (17,3% powierzchni Gminy) zamieszkiwany był przez 3 907 osób (31,2% mieszkańców Gminy). Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

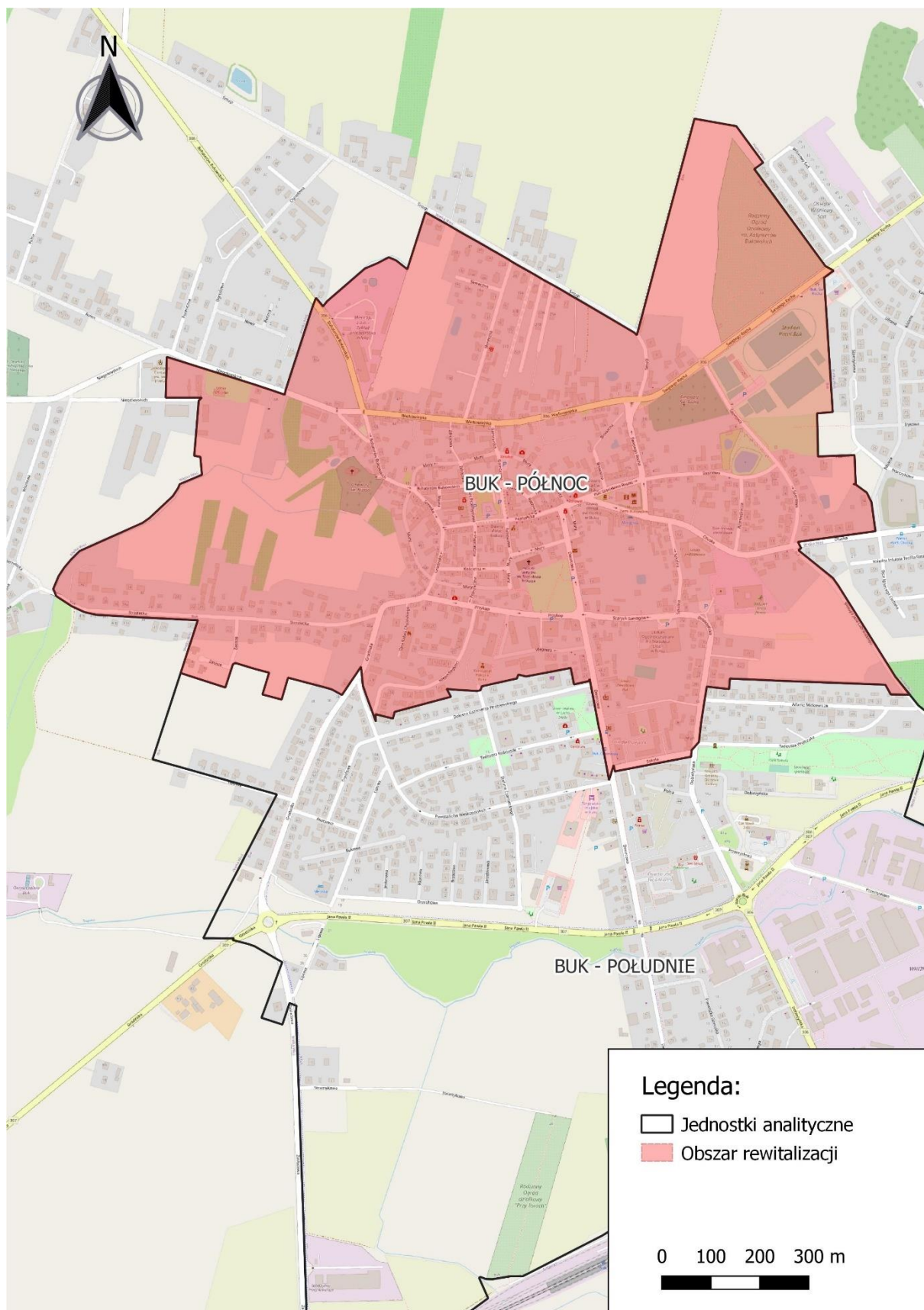
Jako obszar rewitalizacji przyjęto jednostkę analityczną Buk – północ. Wyboru tej jednostki dokonano na podstawie łącznego spełnienia kryteriów takich jak:

- jednostka posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego całej Gminy,
- zachodzi na niej wysoka koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej,
- w jednostce współwystępują negatywne zjawiska w 2 innych sferach: przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej,
- jednostka cechuje się potencjałem społecznym i infrastrukturalnym do prowadzenia procesu rewitalizacji.

Wyznaczona jako obszar rewitalizacji jednostka analityczna Buk – północ, obejmuje swym zasięgiem centralną część Miasta lokacyjnego, aż do najbardziej wysuniętej na południe ulicy Sokoła. Z uwagi na nagromadzenie różnorodnych funkcji, tereny te mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. W granicach obszaru znajdują się m.in. Urząd Miasta i Gminy Buk, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Biblioteka i Kina Miasta i Gminy Buk, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Bukowskich, Przedszkole im. Krasnala Habały, Komisariat Policji czy Stadion Miejski. Wiele z powyższych miejsc może stanowić nie tylko płaszczyznę działań rewitalizacyjnych, ale również potencjał infrastrukturalny i instytucjonalny do wykorzystania przy realizacji celów zmierzających do poprawy stanu społeczno-gospodarczego. W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się następujące ulice i ich części: ul. A. i W. Niegolewskich, ul. Azaliowa, ul. Basztowa, ul. Bohaterów Bukowskich, ul. bp. J. Lubrańskiego, ul. Browarna, ul. Dobieżyńska (część), ul. Dworcowa (część), ul. Garncarska, ul. K. Zenktelea, ul. Kosynierów Bukowskich, ul. Kościelna, ul. kpt. W. Wagnera, ul. Mury, ul. Niepodległości, ul. o. R. Chylińskiego, os. Przyjaźni, ul. Otuska, pl. Przemysława, pl. S. Reszki, ul. Poprzeczna, ul. Poznańska, ul. Przykop, ul. Ratuszowa, ul. Rzemieślnicza, ul. Rzeźnicka, skwer im. Rektora Andrzeja z Buku, ul. Słoneczna, ul. Smugi, ul. Strzelecka, ul. Szarych Szeregów, ul. Szewska, ul. Szkolna, ul. św. Rocha, ul. Tylina, ul. Wąska, ul. Wielkomiejska, ul. Zacisze, ul. Zdrojowa.

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na **powierzchni 1,2 km² (co stanowi 1,4% powierzchni Miasta i Gminy Buk)**. Zamieszkiwany jest przez **2 922 osoby, co odpowiada 23,3% ludności Miasta i Gminy**. Jest to najbardziej zaludniona jednostka analityczna na terenie Gminy, co potwierdza również zasadność prowadzenia tam procesu rewitalizacji – z efektów zaplanowanych działań skorzysta wielu mieszkańców. Co więcej, liczebność jednostki wpływa na wysoki potencjał ludzki, który może być wykorzystany do prowadzenia rewitalizacji w zakresie m.in. działań integracyjnych, aktywizacyjnych, a także może generować inicjatywy oddolne. Północna i centralna część Miasta Buk pełni również istotne funkcje związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy. Mieszkańcy obszarów wiejskich i pozostałych części miasta, załatwiając swoje sprawy zawodowe, administracyjne, edukacyjne, zdrowotne czy kulturalne, będą również pośrednio korzystali z efektów działań rewitalizacyjnych.

Na etapie delimitacji jednostek zdegradowanych, w granicach jednostki Buk – północ zdiagnozowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk **społecznych**, ale również **przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych**. W sferze społecznej zidentyfikowano problemy w zakresie bezrobocia, ubóstwa, odpływu mieszkańców i starzenia się społeczeństwa, a także wysokiego udziału osób ze szczególnymi potrzebami, co jest problemem biorąc pod uwagę brak dostosowania poszczególnych przestrzeni i obiektów do standardów dostępności. Degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej nastąpiła zarówno w zakresie dostępności terenów zieleni i infrastruktury publicznej, jak i jakości terenów publicznych. Z kolei w sferze technicznej stwierdzono wysoki udział obiektów wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (zarówno w odniesieniu do budynków mieszkalnych jak i obiektów zabytkowych). Ponadto stwierdzono brak dostosowania obiektów komunalnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, a także ich niską efektywność energetyczną budynków. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 2 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie Miasta i Gminy Buk
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy **obszaru rewitalizacji** przyjętego uchwałą nr LVIII/522/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk oraz przeprowadzonych w tym zakresie konsultacji społecznych.

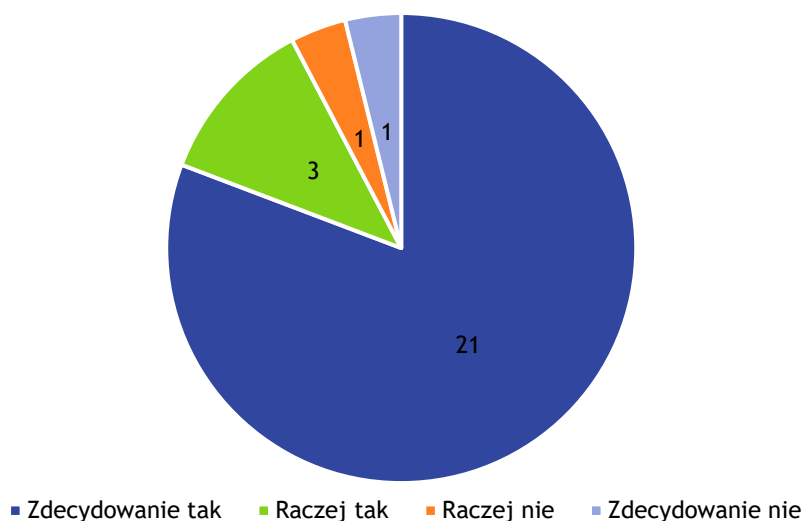
Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązywanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

Jedną z metod wykorzystanych do pogłębienia diagnozy obszaru rewitalizacji była analiza wyników badania ankietowego, które stanowiło element konsultacji społecznych w momencie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W badaniu ankietowym wzięło udział 26 osób, wśród których 17 zamieszkiwało obszar rewitalizacji, a 9 pochodziło spoza obszaru. Ponad połowę ankietowanych stanowiły kobiety (58%), 18 osób biorących udział w badaniu to osoby z wykształceniem wyższym (69%), a wśród grup wiekowych zdecydowanie przeważały osoby w wieku 35-44 oraz 25-34 lata (odpowiednio 9 i 8 osób). Należy zaznaczyć, że ankietyzacja, w której wzięło udział tylko 26 mieszkańców nie jest miarodajna. Taki wynik wskazuje jednak na istotny problem związany z brakiem zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej oraz w rozwój swojego miejsca zamieszkania. Niemniej, w dalszej części dokumentu zawarto omówienie poszczególnych pytań ankietowych, stanowiących pewnego rodzaju wskazanie i zwrócenie uwagi na poszczególne problemy. Dodatkowo, intencją autorów było uszanowanie czasu poświęconego przez mieszkańców, którzy zaangażowali się i wzięli udział w ankietyzacji.

Po zapoznaniu się z granicami obszaru rewitalizacji mieszkańcy zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania, czy ich zdaniem wskazany obszar rewitalizacji wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego oraz poprawy stanu przestrzeni publicznej. Zdecydowana większość, bo aż 21 osób (81%) odpowiedziała, że obszar zdecydowanie wymaga ożywienia, a 3 osoby (12% ankietowanych) zaznaczyła odpowiedź „raczej tak”. Odpowiedzi „raczej nie” oraz „zdecydowanie nie” pojawiły się tylko jednokrotnie (4%). Odpowiedzi na pierwsze pytanie potwierdziły zatem, że ankietowani widzą potrzebę prowadzenia działań rewitalizacyjnych w centralnej i północnej części Buku, wyznaczonej jako obszar rewitalizacji.

Czy Pana/Pani zdaniem obszar rewitalizacji wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego oraz poprawy stanu przestrzeni publicznej?

Ryc. 3 Ocena obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Ponadto ankietowanym zadano szereg pytań dotyczących oceny stopnia istotności poszczególnych problemów występujących w granicach obszaru rewitalizacji w podziale na analizowane sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. W dalszej części przedstawiono wyniki w postaci średnich ocen dla każdego zagadnienia: im wyższa średnia tym bardziej istotny problem według ankietowanych.

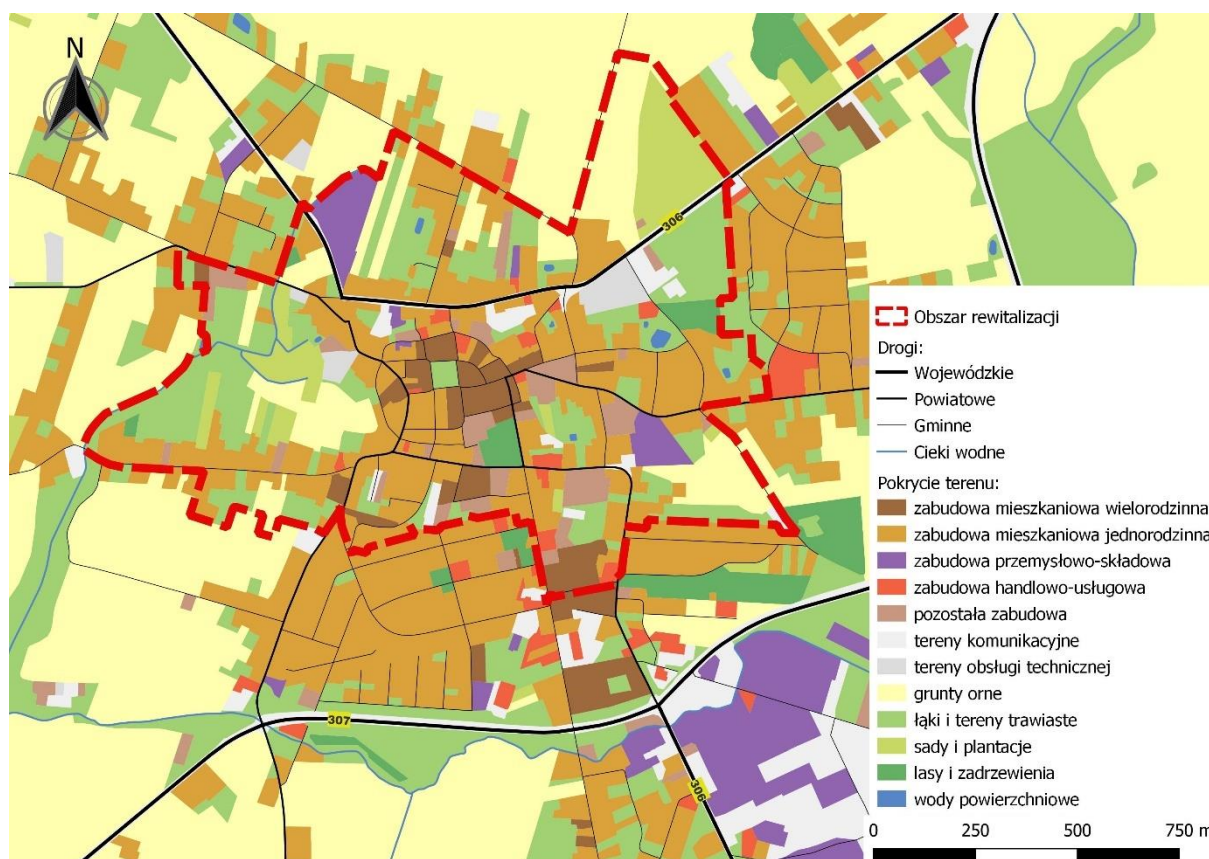
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru rewitalizacji składają się głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz w mniejszym stopniu wielorodzinna (zlokalizowana głównie w centralnej, staromiejskiej części obszaru oraz przy jego południowej granicy). Centrum Buku to przede wszystkim zabudowa kamieniczna, w różnym stanie technicznym – część budynków jest wyremontowana, natomiast część odznacza się wysokimi potrzebami modernizacyjnymi. Zabudowa handlowo-usługowa występuje w sposób nieregularny, w różnych częściach obszaru – nie wyodrębniła się większa przestrzeń, w której znacząco przeważa ta funkcja. Należy jednak zaznaczyć, że wiele lokali handlowo-usługowych zlokalizowanych jest w centralnej części obszaru, przy placu Przemysława (tzw. bukowskim rynku) i w jego okolicy (zatem w najstarszej części miasta). Przeprowadzona wizja lokalna pozwoliła jednak zidentyfikować wiele obiektów, które mimo swojego położenia i przeznaczenia, pozostają od dłuższego czasu opustoszałe, często przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. Tereny zabudowy przemysłowo-składowej zlokalizowane są głównie w południowej części miasta. W granicach obszaru rewitalizacji tego typu zabudowa znajduje się przy ul. Bohaterów Bukowskich, a także między ul. Dobieżyńską a Otuską, gdzie mieszczą się pozostałości budynków po niefunkcjonującej już szwalni. Na obrzeżach obszaru rewitalizacji znajdują się enklawy pól uprawnych, sadów, łąk i terenów trawiastych. Jeśli zaś chodzi o zielen w centrum miasta – jest jej niewiele, głównie są to niewielkie skwery, zielenie urządzona przy ciągach

komunikacyjnych czy ogródkach. W Buku zdecydowanie brakuje zieleni urządzonej, która mogłaby spełniać rolę wielofunkcyjnego parku, gdzie każdy z mieszkańców znalazłby coś dla siebie. Wysokim potencjałem do pełnienia roli parku miejskiego jest teren zieleni zlokalizowany przy zbiegu ulic Przykop i Dworcowej.

W granicach obszaru rewitalizacji nie występują lasy, obszarowe ani indywidualne formy ochrony przyrody, a także istotne ciek wodne, z którymi mogłoby się wiązać potencjalne zagrożenie powodziowe.

Układ komunikacyjny w granicach obszaru rewitalizacji opiera się o przebiegającą w północnej części drogę wojewódzką nr 306. Uzupełnieniem są drogi powiatowe i gminne, przy czym ze względu na trzynastowieczny układ urbanistyczny centrum miasta, wiele dróg jest wąskich, jednokierunkowych i posiadających bardzo wąskie chodniki, a zmiana takiego stanu rzeczy jest niemożliwa ze względu na obecną zabudowę. Dodatkowo, droga wojewódzka nr 307, przebiegająca w południowej części miasta (poza obszarem rewitalizacji) pełni rolę obwodnicy Buku. Wzdłuż południowej granicy miasta (poza obszarem rewitalizacji) przebiega także linia kolejowa nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice. Przy ul. Kolejowej znajduje się stacja kolejowa wraz z budynkiem dworca, na której zatrzymują się pociągi regionalne Kolei Wielkopolskich i Przewozów Regionalnych oraz pociągi kategorii TLK. Szczegółowe pokrycie terenu w granicach obszaru rewitalizacji przedstawiono na poniższej rycinie.

Ryc. 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Wyznaczony w północnej części Buku obszar rewitalizacji jest siedzibą wielu instytucji, jednostek administracji publicznej oraz podmiotów świadczących usługi społeczne i inne. Znajduje się tutaj m.in. Urząd Miasta i Gminy w Buku, Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dom Dziennego Pobytu „Pogodna Jesień”, Świetlica Środowiskowa Strefa Wyobraźni, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, Parafia pw. Św. St. Biskupa i Męczennika, Parafialny Zespół „Caritas”, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Komisariat

Policji, Przedszkole im. Krasnala Hałabały, Żłobek Miejski, Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bukowskich, Branżowa Szkoła I Stopnia, Placówka Kształcenia Ustawicznego CDS-Lider, a także Specjalistyczne Centrum Medyczne Vilax oraz Przychodnia Lekarska ALMED. W granicach obszaru rewitalizacji występują również dość liczne punkty usługowe, w tym lokale gastronomiczne czy handlowe.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się również wiele obiektów i przestrzeni mających istotne znaczenie z punktu widzenia historii i kultury regionu. Część z nich znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków, a najistotniejsze zostały objęte ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków. Wykaz tych ostatnich przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Zestawienie zabytków znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji ujętych w Rejestrze Zabytków

NAZWA	CHRONOLOGIA	FUNKCJA	WYKAZ_DOKUMENTOW	DATA WPISU
założenie urbanistyczne	pocz. XIII w.	miasto	KL.IV-73/8/56 z 1956-02-08, 806/Wlkp/A z 2010-07-26	08.02.1956
szkoła talmudyczna	1900 - 1905	szkoła	2146A z 1988-02-01	01.02.1988
synagoga	1900 - 1905	synagoga	2146A z 1988-02-01	01.02.1988
pałac biskupi, ob. dom mieszkalny	XVIII w.	pałac	927/A z 1970-02-24	24.02.1970
kanonia, ob. dom mieszkalny	2. poł. XVIII w.	kanonia	925/A z 1970-02-24	24.02.1970
szpital Świętego Ducha, ob. dom	1600 r.	szpital	305/A z 1968-10-17	17.10.1968
sąd, ob. dom mieszkalny	przełom XVIII/XIX w.	sąd	926/A z 1970-02-24	24.02.1970
kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa	1846 r.	kościół	2482/A z 1931-03-09	09.03.1931
kościół cmentarny pw. Świętego Krzyża	1609 r.	kościół	KL.IV-73/68/53 z 1953-10-30	30.10.1953
park dworski	2. poł. XIX w.	park	1801/A z 1980-08-18	18.08.1980
dzwonnica	XVIII w.	dzwonnica	144/A z 1968-07-15	15.07.1968

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków.

Miasto i Gmina Buk prowadzi również ochronę zabytków poprzez wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków, a także na podstawie Gminnego Programu opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Buk na lata 2022-2025.

W granicach obszaru rewitalizacji występują stanowiska archeologiczne ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków objęte ochroną konserwatorską. Stanowiska te nie są wpisane do rejestru zabytków. Ochronie konserwatorskiej podlegają również nawarstwienia kulturowe obszaru układu urbanistycznego miasta wpisanego do rejestru zabytków.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Buk obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie bezrobocia, ubóstwa, wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami oraz niskiego kapitału społecznego.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie analizowanych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk

SFERA SPOŁECZNA		Wartość dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,21	0,91
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,8%	0,5%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	0,2%	0,1%
ALKOHOLIZM	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,2%	0,2%
UBÓSTWO	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	0,29%	0,28%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	7 656,72	4 568,77
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,47	0,60
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1,0%	0,6%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwale lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	1,2%	0,8%
KAPITAŁ SPOŁECZNY	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	17,1%	20,7%
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	37,85	30,86
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	22,8%	18,7%
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2022/2017	91,9%	101,1%
POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,31	0,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk*.

Bezrobocie, choć często traktowane jako wskaźnik ekonomiczny, jest w istocie złożonym zjawiskiem społecznym, które może prowadzić do poważnych konsekwencji, szczególnie gdy

utrzymuje się na wysokim poziomie przez dłuższy czas. Kluczowym problemem nie jest tylko sama liczba osób bez pracy, lecz także trwanie tego stanu przez dłuższy okres. Bezrobocie długookresowe, definiowane jako stan bez pracy utrzymujący się przez ponad rok, często wynika z niekorzystnego kontekstu ekonomicznego, który utrwała tę sytuację w gospodarce. Długotrwałe poszukiwanie zatrudnienia prowadzi do licznych strat, zarówno na poziomie jednostki, jak i społeczeństwa jako całości. Jest to nie tylko zagrożenie dla kondycji finansowej jednostki, ale również dla jej integracji społecznej. Bezrobocie długookresowe może prowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego, tworząc tym samym wyzwania dla stabilności społecznej i ekonomicznej.

Zjawisko bezrobocia jest widoczne w granicach obszaru rewitalizacji w większym natężeniu niż średnia dla Miasta i Gminy Buk. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w nim 1,21 (przy średniej gminnej 0,91). Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, na koniec 2022 roku w Gminie zarejestrowanych było 69 osób bezrobotnych, z czego aż 33 zamieszkiwało Buk (w tym 21 osób było mieszkańcami obszaru rewitalizacji). Wskazuje to jednoznacznie na nasilenie problemu bezrobocia na omawianym terenie. Wśród bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji, 13 osób było długotrwałe bezrobotnych, co stanowiło 61,9% (w całej Gminie jest to 56,5%), a 7 osób posiadało tylko wykształcenie podstawowe, co stanowiło 33,3% zarejestrowanych bezrobotnych (dla obszaru Gminy było to 17,4%). Bezrobocie jest jednym z powodów korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej – odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi dla obszaru rewitalizacji 0,2% i jest wyższy od średniej Gminy (0,1%).

Zarówno długotrwałe bezrobocie, jak i posiadanie jedynie podstawowego wykształcenia, mogą negatywnie wpłynąć na szanse zatrudnienia danej osoby. Typowy profil osoby długotrwałe bezrobotnej i o niskim poziomie wykształcenia nie jest atrakcyjny dla potencjalnych pracodawców. Brak odpowiednich kwalifikacji stanowi oczywistą przeszkodę w znalezieniu zatrudnienia, jednakże istotnym problemem jest także brak motywacji do podjęcia pracy lub pozyskiwanie dochodu z nieformalnych źródeł. Bezrobocie ma niekorzystne skutki zarówno dla samej osoby dotkniętej nim, jak i dla społeczności, w szczególności dla jej rodziny i najbliższego otoczenia. Brak dochodów ze stosunku pracy prowadzi do ryzyka ubóstwa, wykluczenia społecznego, problemów zdrowotnych (w tym psychicznych) oraz trudności w funkcjonowaniu codziennym. Długotrwałe bezrobocie może nawet prowadzić do obniżenia samooceny, depresji, uzależnień i przestępczości. Niekiedy bezrobocie wynika z braku inicjatywy przedsiębiorczej wśród mieszkańców, dlatego istotne jest podejmowanie działań, które promują postawy przedsiębiorcze wśród osób bezrobotnych (choć nie tylko), aby je aktywizować.

Występującemu i pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia bardzo często współtowarzyszy zjawisko ubóstwa, które opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych (badanych najczęściej przez pryzmat dochodów) do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, prowadząc do uczucia bezradności, braku motywacji, wykluczenia społecznego i obniżenia jakości życia. Charakteryzuje się nadmiernymi dysproporcjami w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie. Przyczyny ubóstwa mogą być różnorodne, obejmując brak dostępu do edukacji, niskie wynagrodzenia, bezrobocie, choroby lub niepełnosprawność, a także niekorzystne uwarunkowania ekonomiczne i społeczne. Konsekwencje ubóstwa są znaczące zarówno dla jednostki żyjącej w takich warunkach, jak i dla społeczeństwa jako całości.

Na tle całej Gminy, problem ubóstwa odznacza się w granicach obszaru rewitalizacji. Obrazują to m.in. analizowane wskaźniki. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi 0,29% dla obszaru rewitalizacji i nieco wyższy niż średnia dla Gminy (0,28). Mieszkańcy dotknięci problemem ubóstwa korzystają z różnych form pomocy społecznej, w tym wypłacanych zasiłków, których kwota w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji wyniosła ponad 7,6 tys. zł, przy średniej dla Gminy poniżej 5 tys. zł.

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkujących obszar rewitalizacji, znalazły się również osoby dotknięte problemem alkoholizmu. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosił 0,2% i był zbliżony ze średnią całej Gminy. Dodatkowo, natężenie problemu alkoholizmu w centralnej i północnej części Buku wskazali mieszkańcy podczas warsztatu rewitalizacyjnego. Interesariusze, którzy brali udział zarówno w warsztacie jak i wizji lokalnej na obszarze rewitalizacji zwrócili uwagę na problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Jednym z rodzajów przestępstw, podlegającym karze pozbawienia wolności, jest znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobami najbliższymi. Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Z uwagi na brak dostępnych danych dotyczących liczby popełnionych przestępstw na poszczególnych ulicach Buku, problem przestępczości zobrazowano na podstawie wskaźnika liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców, który dla obszaru rewitalizacji jest nieco bardziej pozytywny (0,47) niż w stosunku do całej Gminy (0,60).

Pogłębiając analizę w zakresie przestępczości i związanego z nią bezpieczeństwa mieszkańców w oparciu o dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa (<https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html> dostęp dn. 15.05.2024 r.), w granicach obszaru rewitalizacji przeważają wykroczenia związane z nieprawidłowym parkowaniem, złą organizacją ruchu drogowego oraz przekroczeniami prędkości. Tego typu wykroczenia zlokalizowane są głównie w bliskim sąsiedztwie placu Przemysława (bukowskiego rynku).

Również uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego wskazali na niski poziom bezpieczeństwa w obrębie placu Przemysława, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych, kiedy to

historyczna przestrzeń staje się miejscem spotkań grup społecznych postępujących niezgodnie z prawem, często spożywających środki psychoaktywne i dewastujących mienie publiczne.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje również na konieczność analizy obszaru rewitalizacji pod kątem wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z przywołaną ustawą, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Omawiany obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższymi niż średnia gminna wskaźnikami obrazującymi wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności bądź z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców. W przypadku pierwszego wskaźnika wynosi on 1,0% dla obszaru rewitalizacji, przy 0,6% dla Gminy, natomiast drugi z przywołanych wskaźników osiąga na obszarze rewitalizacji wartość 1,2%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 0,8%. Podczas warsztatów rewitalizacyjnych uczestnicy podnieśli kwestię niedostatecznej dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz innych grup o szczególnych potrzebach. Zwrócono uwagę, że zapewnienie dostępności, zwłaszcza w aspekcie architektonicznym, ma ogromne znaczenie także dla osób starszych, które często borykają się z trudnościami w poruszaniu się.

Problematykę osób ze szczególnymi potrzebami warto rozważać łącznie z wyzwaniem dotyczącymi aspektów technicznych oraz organizacji przestrzeni. W miarę wzrostu liczby osób z niepełnosprawnościami, wzrasta także potrzeba dodatkowego wsparcia lub stosowania specjalistycznych rozwiązań technicznych, jak na przykład windy, podjazdy czy tłumacze języka migowego, które ułatwiają im załatwianie codziennych spraw. Z tego powodu ważne jest wprowadzanie rozwiązań poprawiających dostępność w pierwszej kolejności w obszarach, gdzie występuje największa koncentracja osób ze szczególnymi potrzebami.

Kapitał społeczny stanowi złożone pojęcie, zakorzenione na pograniczu socjologii i ekonomii, które obejmuje całość relacji społecznych w ramach określonej wspólnoty. Jest to zasób społeczny umożliwiający rozwój pozytywnych relacji społecznych w przyszłości. W kontekście samorządu nie można oddzielać kapitału społecznego od dynamicznych tendencji demograficznych, zmian w strukturach ekonomicznych oraz rotacji pokoleń na rynku pracy.

Jednym z czynników wpływających na potencjał społeczny w kolejnych latach jest liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności. W granicach obszaru rewitalizacji wskaźnik wynosił 17,1% przy 20,7% średniej gminnej. Obszar rewitalizacji odznacza się zatem mniejszym potencjałem m.in. w zakresie możliwości zastępowalności pokoleń na rynku pracy w przyszłości.

W granicach obszaru rewitalizacji szczególnie widoczny jest również postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi aż 37,85% (przy czym wskaźnik dla całej Gminy to 30,86%). Równie negatywnie dla obszaru rewitalizacji kształtuje się wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (22,8% przy średniej gminnej 18,7%). Zauważalna jest zatem dysproporcja wskazująca na znaczną przewagę wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji osób starszych w stosunku do dzieci i młodzieży. Mieszkańcy obecni w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych jako przyczynę dysproporcji pomiędzy liczbą osób młodych i seniorów wskazali m.in. wyprowadzanie się mieszkańców z Gminy po zakończeniu edukacji

w poszukiwaniu atrakcyjnych miejsc pracy oraz usług świadczonych przez większe ośrodki miejskie.

Proces starzenia się społeczeństwa jest negatywnym zjawiskiem z punktu widzenia gospodarczego i aktywności osób na rynku pracy, jednak należy zaznaczyć, że osoby starsze mają również bardzo istotny i pozytywny wpływ na społeczność lokalną. Seniorzy często angażują się w wydarzenia kulturalne czy integracyjne, mając przy tym duży wkład w rozwój społeczny ze względu na swoje życiowe doświadczenie.

Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji implikuje konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb starszych mieszkańców.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych interesariusze wskazali występowanie problemów w zakresie integracji społeczności lokalnej, szczególnie integracji międzypokoleniowej, której zdecydowanie brakuje w granicach obszaru rewitalizacji. Przyczyn takiego stanu rzeczy interesariusze rewitalizacji dopatrują się m.in. w braku wystarczających zasobów organizacyjnych, instytucjonalnych czy lokalowych do prowadzenia działań integracyjnych.

Ważne jest zauważenie, że potrzeba aktywnego zagospodarowania czasu wolnego dotyczy nie tylko osób starszych. Podczas warsztatów i analizy lokalnej zauważono brak wystarczającej liczby miejsc spotkań dla młodzieży. Często młodzi ludzie spędzają swój czas w miejscach publicznych, takich jak parki, gdzie zdarza im się zażywać substancje psychoaktywne. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do uzależnień, aktów wandalizmu, a nawet przemocy.

Istotnym problemem, również ze względu na osoby starsze, są trudne warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej, w którym nie ma przestrzeni do poufnych rozmów z klientami, a także utrudniony jest sam dostęp do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.

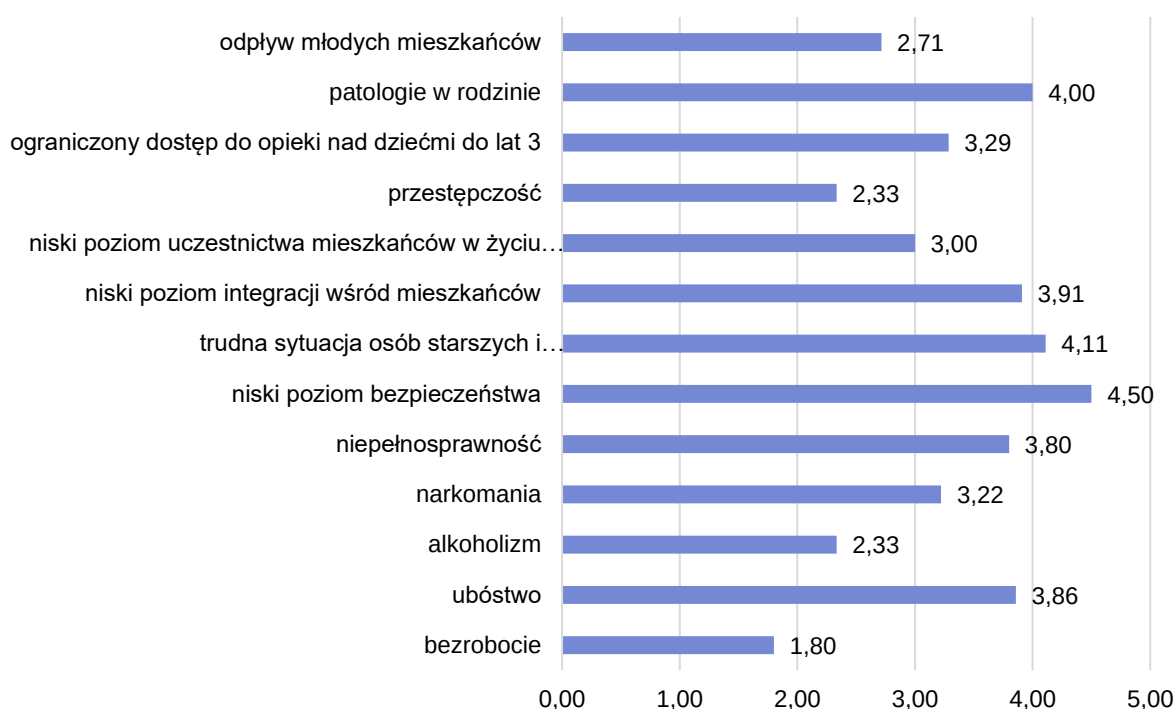
Kolejnym wskaźnikiem obrazującym zmieniający się kapitał społeczny jest dynamika zmian liczby mieszkańców, która na potrzeby niniejszego opracowania analizowana była na przestrzeni lat 2017-2022. Średnia dynamika dla całej Gminy wynosiła w tych latach 101,1%, co oznacza, że liczba mieszkańców zwiększyła się. Natomiast biorąc pod uwagę tylko obszar rewitalizacji, wskaźnik ten wynosił 91,9%, co świadczy o zdecydowanym natężeniu problemu w centralnej i północnej części Buku.

Aktywność społeczna mieszkańców oraz poziom uczestnictwa w życiu publicznym przejawia się m.in. liczbą i częstotliwością inicjatyw oddolnych oraz liczbą uczestników tychże wydarzeń. O poziomie uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym może również świadczyć funkcjonowanie organizacji pozarządowych na danym obszarze. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy, w 2022 roku w całej Gminie funkcjonowały 24 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, z czego w mieście było ich aż 19, a w samym obszarze rewitalizacji 9. Wskaźnik w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosił 0,31 w granicach obszaru rewitalizacji, przy 0,19 dla całej Gminy. Obecność organizacji pozarządowych w Buku jest zatem bardzo pozytywnym zjawiskiem. Należy jednak zaznaczyć, że sama liczba organizacji pozarządowych nie zawsze świadczy o faktycznym angażowaniu się w życie lokalnej społeczności. Część organizacji może być nieaktywnych bądź działających w bardzo ograniczonych obszarach (co częściowo wynika z braków lokalowych uniemożliwiających rozwój i pełne funkcjonowanie stowarzyszeń). Niemniej, kilkanaście organizacji społecznych funkcjonujących w Buku, stanowi niewątpliwie potencjał do

prowadzenia działań rewitalizacyjnych związanych np. z zagospodarowaniem czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców, kulturą, turystyką czy sportem.

Ważnym problemem poruszonym przez interesariuszy rewitalizacji obecnych na warsztacie, jest zamieranie życia kulturalnego w centrum Buku, szczególnie na placu Przemysława (bukowskim rynku) i w jego okolicach. Brak wydarzeń kulturalno-rozrywkowych na bukowskiej starówce związany jest m.in. z niewystarczającą liczbą obiektów małej infrastruktury (ławek, miejsc siedzących), niewielkim udziałem zieleni, brakiem usług (szczególnie gastronomicznych) oraz ogólną niską estetyką pobliskich zabudowań.

Analizując wyniki badania ankietowego, w sferze społecznej jako najistotniejszy problem wskazano niski poziom bezpieczeństwa. Wśród kolejnych istotnych problemów można wymienić trudną sytuację osób starszych i niepełnosprawnych, patologie w rodzinie, a także niski poziom integracji wśród mieszkańców. Szczegółowe wyniki przedstawiono na poniższej rycinie.

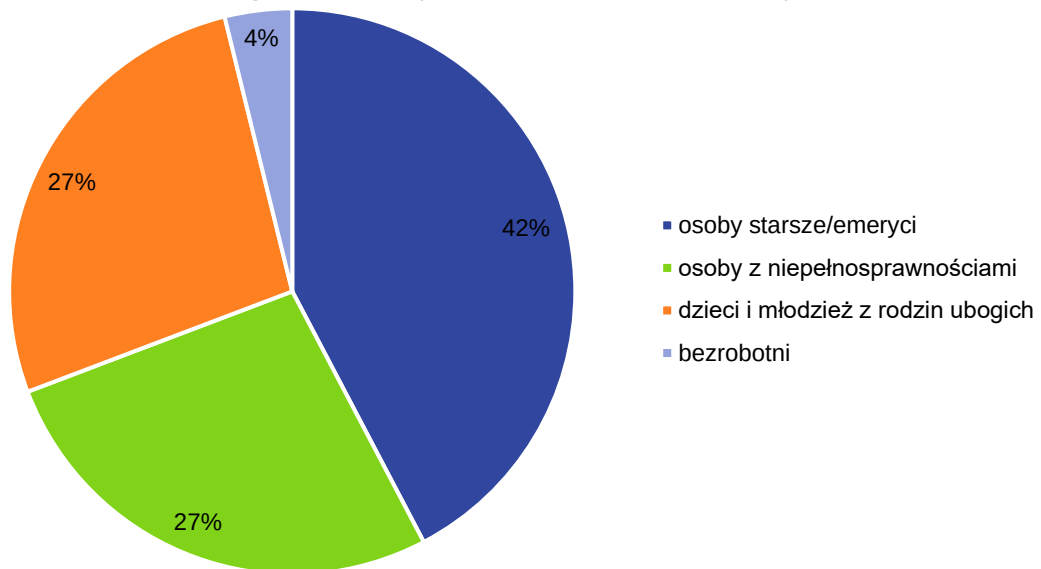

Ryc. 5 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Ankietowani zostali również poproszeni o wskazanie grupy społecznej, która ich zdaniem jest najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym. Niemal połowa osób wskazała, że taką grupą są przede wszystkim osoby starsze/emeryci, ale wśród najpopularniejszych odpowiedzi wskazywano również osoby z niepełnosprawnością oraz dzieci i młodzież z rodzin ubogich.

Która grupa społeczna zamieszkująca obszar rewitalizacji jest według Pani/Pana w największym stopniu zagrożona wykluczeniem społecznym?

Ryc. 6 Ocena zagrożeniem wykluczeniem społecznym zdaniem ankietowanych
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.3.2. Sfera gospodarcza

W granicach obszaru rewitalizacji zidentyfikowano występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Analizie wskaźnikowej poddano aktywność gospodarczą przejawiającą się ogólną liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, a także liczbą zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów w 2022 roku, w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Według stanu na koniec 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Buk zarejestrowane były łącznie 1 173 podmioty gospodarcze. Niemal połowa z nich (dokładnie 579) zarejestrowana była w mieście, z czego 324 w granicach obszaru rewitalizacji (27,6% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Gminie). Warto jednak zaznaczyć, że część podmiotów zarejestrowanych w granicach obszaru rewitalizacji swoją działalność prowadzi poza nim. Wskaźniki dotyczące ogólnej liczby oraz nowo zarejestrowanych podmiotów w 2022 roku na terenie obszaru rewitalizacji w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym były pozytywne względem średniej gminnej (pierwszy z nich wynosił dla obszaru rewitalizacji 18,45 przy średniej gminnej 15,46, natomiast drugi wynosił dla obszaru 1,02 przy średniej dla Gminy 0,84). Z kolei biorąc pod uwagę liczbę wyrejestrowanych firm w 2022 roku, tutaj wskaźnik dla obszaru rewitalizacji odznaczał się negatywnie (0,31) względem wskaźnika dla całej Gminy (0,24).

Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk

SFERA GOSPODARCZA		Wartość dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	18,45	15,46
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,02	0,84
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,31	0,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk*.

Z powyższego wynika, że mimo wysokiej liczby istniejących i nowopowstających podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji, wiele firm zamyka swoją działalność, co może być związane z występowaniem niesprzyjających warunków mikro bądź makroekonomicznych do prowadzenia działalności.

Ogólna kondycja podmiotów gospodarczych, szczególnie działalności usługowych, została zweryfikowana w trakcie wizji lokalnej oraz warsztatów rewitalizacyjnych. W centralnej części Buku, przy placu Przemysława (bukowskim rynku) oraz w odchodzących od niego ulicach, zaobserwowano wiele nieczynnych lokali usługowych, częściowo wystawionych na wynajem lub sprzedaż. Mieszkańcy obecni na warsztacie również zauważają coraz bardziej widoczny trend związany z przenoszeniem się działalności usługowo-handlowych poza ścisłe centrum Buku, i lokalizowanie ich na obrzeżach miasta. Ma to związek m.in. z rozwojem miasta głównie w kierunkach południowym i wschodnim. Taki stan rzeczy wpływa nie tylko na zamieranie gospodarcze historycznej części miasta, ale również na zmniejszenie zainteresowania mieszkańców tym obszarem, przez co życie społeczne, gospodarcze, a w konsekwencji także kulturalne, przenosi się poza centrum.

Ryc. 7 Przykłady opuszczonych lokali usługowych w granicach obszaru rewitalizacji: ul. Grodziska, ul. Poznańska, plac Przemysława (bukowski rynek)

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ocena obszaru rewitalizacji, szczególnie placu Przemysława (bukowskiego rynku) i jego okolic, pod względem gospodarczym określona została przez uczestników warsztatów jako dość negatywna. Co prawda we wskazanym obszarze funkcjonują działalności usługowe, ale jest ich coraz mniej, a ich specyfika nie zachęca do częstego odwiedzania historycznej starówki. Jako jeden z powodów wskazano zły stan techniczny zabudowy staromiejskiej, co opisano w rozdziale dotyczącym sfery technicznej.

W obszarze rewitalizacji wskazano również istotny problem związany z niskim poziomem aktywności przedsiębiorczych wśród lokalnych mieszkańców. Ten stan rzeczy częściowo wynika z braku odpowiedniego przygotowania edukacyjnego w zakresie przedsiębiorczości oraz niedostatecznego dostępu do różnorodnych form wsparcia dla potencjalnych przedsiębiorców (bądź ich nieumiejętnego promowania). Nierzadko osoby posiadające pomysły na prowadzenie własnego biznesu napotykają na trudności finansowe, uniemożliwiające im realizację tych planów. Wysokie koszty związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej stanowią szczególne wyzwanie, zwłaszcza dla młodych ludzi. Aby przeciwdziałać temu zjawisku, należy pochylić się np. nad wprowadzeniem systemu udzielania pożyczek lub małych dotacji dla osób zainteresowanych otwarciem własnej firmy na terenie Gminy (ze szczególnym uwzględnieniem działalności usługowych w obszarze rewitalizacji). Dzięki temu rodzajowi wsparcia, potencjalni przedsiębiorcy mieliby większe szanse na zrealizowanie swoich pomysłów biznesowych. Wsparcie finansowe w postaci pożyczek lub grantów mogłoby zniwelować bariery związane z wysokimi kosztami inicjacji działalności gospodarczej, umożliwiając w ten sposób rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

O problemy dotyczące sfery gospodarczej zapytano również uczestników ankietyzacji. Wskazali oni, że największe problemy w tym zakresie to słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców oraz niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorców. Wśród istotnych problemów znalazły się również brak funkcjonalnej przestrzeni do prowadzenia działalności, brak wsparcia pozwalającego łączyć życie rodzinne i zawodowe oraz niedostateczna liczba miejsc pracy. Szczegółowe wyniki ankietyzacji w obszarze gospodarki przedstawiono na poniższej rycinie.

Ryc. 8 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa mająca na celu określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, nie wykazała istotnych problemów związanych ze środowiskiem na obszarze przewidzianym do rewitalizacji. Jednakże, ze względu na ograniczoną dostępność obiektywnych i mierzalnych danych, badanie skoncentrowano głównie na obecności materiałów zawierających azbest oraz udziale indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych, które mogą wpływać na jakość powietrza. Inne potencjalne zagrożenia dla środowiska mogą istnieć, jednak nie zostały one uwzględnione z uwagi na trudności w uzyskaniu odpowiednich danych. Dlatego też, mimo wyników analizy wskaźnikowej, konieczne jest również przeprowadzenie diagnozy pogłębionej obszaru w kontekście sfery środowiskowej.

Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał odporny na działanie mrozu, wysokich temperatur, substancji chemicznych i jest odporny na rozciąganie. Składa się on z włókien – uwodnionych krzemianów magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wyroby azbestowe przede wszystkim wykorzystywano w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Obecnie wiadomo, że włókna azbestowe wnikają bezpośrednio do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy, gromadzą się i zalegają w płucach. Azbest w niewielkim stopniu wchłaniany jest także przez skórę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, azbest został zaklasyfikowany jako substancja rakotwórcza kategorii 1A. Jest to substancja szczególnie niebezpieczna, stanowiąca poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Biorąc pod uwagę liczbę budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców to dla obszaru rewitalizacji wskaźnik wyniósł 0,10 i był znacznie niższy od średniej dla Miasta i Gminy Buk wynoszącej 0,42. Również wskaźnik obrazujący masę materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest zadowalający w granicach obszaru rewitalizacji – wynosi 3 410,4 kg przy średniej dla Gminy 16 517,9 kg.

Poza czynnikami zewnętrznymi, takimi jak warunki meteorologiczne, istotny wpływ na jakość powietrza mają lokalne zanieczyszczenia, które przyczyniają się do niskiej emisji. Główną przyczyną tego zjawiska jest stosowanie złej jakości opału, zwłaszcza w piecach znajdujących się w zabudowie jednorodzinnej. Indywidualne źródła ciepła, wykorzystujące paliwa stałe, takie jak węgiel, miał czy ekogroszek, stanowią istotny czynnik generujący niską emisję. W praktyce oznacza to, że spalanie tych materiałów w piecach przyczynia się do uwalniania zanieczyszczeń do atmosfery w postaci pyłów, gazów i substancji toksycznych. Dlatego też kontrola i ograniczenie emisji pochodzącej z tych źródeł stanowi istotne wyzwanie dla poprawy jakości powietrza, szczególnie w obszarach, gdzie występuje duża koncentracja tego rodzaju instalacji grzewczych.

W trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji analizie poddano liczbę indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wyniósł 12,14 i był niższy od wskaźnika dla całej Gminy wynoszącego 16,43. Szczegółowe wartości wskaźników przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk

SFERA ŚRODOWISKOWA		Wartość dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	0,10	0,42
	Masa materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	3 410,40	16 517,90
JAKOŚĆ POWIETRZA	Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	12,14	16,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

W ramach działalności Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest monitoring środowiska, w tym oceny jakości powietrza. Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru stref, które zostały wyznaczone w oparciu o:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

Zgodnie z powyższym, w województwie wielkopolskim strefy stanowią:

- aglomeracja poznańska,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Miasto i Gmina Buk należy do strefy wielkopolskiej, dla której bada się jakość powietrza wg kryteriów dot. ochrony zdrowia ludzi oraz kryteriów dot. ochrony roślin. Kryteria ochrony zdrowia obejmują badanie następujących zanieczyszczeń: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, ołów (Pb) w pyle zawieszonym PM₁₀, arsen (As) w pyle zawieszonym PM₁₀, kadm (Cd) w pyle zawieszonym PM₁₀, nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM₁₀, benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM₁₀. Z kolei ze względu na ochronę roślin bada się: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) oraz ozon (O₃).

W Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2023, biorąc pod uwagę kryteria przyjęte ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w strefie wielkopolskiej stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu oznaczonego w pyle PM₁₀ oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Ze względu na małe rozmiary cząsteczek pyłu, niebezpieczne substancje mogą przenikać do układu oddechowego i krwionośnego człowieka, co w znacznym stopniu oddziałuje negatywnie na zdrowie ludzi. Z kolei ze względu na kryteria ochrony roślin, w strefie wielkopolskiej nastąpiło przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

W granicach obszaru rewitalizacji w Buku brakuje czujników monitorujących jakość powietrza, co uniemożliwia dokładne badanie stanu atmosferycznego w centralnej i północnej części miasta. Niemniej jednak, uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego wskazali na istnienie problemu tzw. niskiej emisji, definiowanej jako uwalnianie pyłów i gazów do atmosfery z źródeł znajdujących się na wysokości nie przekraczającej 40 metrów. Głównymi źródłami tych emisji są instalacje grzewcze w gospodarstwach domowych, zwłaszcza w zabudowie jednorodzinnej,

gdzie powszechne są kotły opalane paliwami stałymi. Pogorszenie jakości powietrza jest skutkiem wykorzystywania niskiej jakości opału, eksploatacji starych i wysokoemisyjnych kotłów, niewłaściwej instalacji oraz utraty ciepła spowodowanej nieszczelnymi oknami i drzwiami w budynkach mieszkalnych. Oprócz aspektów technicznych, istotną rolę w pogarszaniu się jakości powietrza odgrywa niska świadomość społeczna dotycząca szkodliwości stosowania takiego opału. Jednak główną barierą pozostaje czynnik finansowy, który utrudnia inwestycje w nowoczesne systemy grzewcze i opał oraz w termomodernizację budynków mieszkalnych, zarówno na poziomie indywidualnych gospodarstw domowych, jak i wspólnot mieszkaniowych. Uczestnicy warsztatu zwrócili również uwagę, że niska efektywność energetyczna dotyczy w szczególności starego budownictwa.

W zakresie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji w kontekście sfery środowiskowej należy również wziąć pod uwagę istotne aspekty położenia geograficznego i warunków przyrodniczych, które wpływają zarówno na rozwój jednostki jak i życie jej mieszkańców.

Miasto i Gmina Buk w ujęciu fizycznogeograficznym należy do makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, mezoregionu Pojezierza Poznańskiego. Tereny Miasta i Gminy Buk zostały marginalnie dotknięte przez zlodowacenie północnopolskie w fazie poznańskiej. Charakterystyczne dla tego obszaru są nieznaczne deniwelacje terenu, a także obecność polodowcowych form akumulacyjnych jak: stożki sandrowe, ozy, kemy czy wysoczyzny morenowe płaskie.

Jeziorność Pojezierza Poznańskiego również jest związana z aktywnością lądolodu. W przypadku występującego na terenie Gminy jeziora Niepruszeńskiego, przypuszcza się, iż powstało ono na skutek wytapiania się brył martwego lodu w powstałym zagłębieniu terenu. Rynna jeziora stanowi z kolei przedłużenie doliny rzecznej Samy.

Miasto i Gmina Buk cechują się dobrymi warunkami do rozwoju produkcji rolniczej. Na obszarze Gminy przeważają gleby wysokiej bonitacji, klas II – IV (ok. 63,7%). W związku z dużym udziałem użytków rolnych na terenie Miasta i Gminy Buk obserwuje się wyjątkowo niską lesistość – niespełna 4%.

Sam obszar rewitalizacji nie odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi. W jego granicach nie występują tereny leśne, obszary bądź obiekty ochrony przyrody, a także istotne ciek wodne. Nie występuje zatem również istotne zagrożenie powodziowe. Brak obszarów chronionych ze względu na wartości przyrodnicze ma jednak swoje zalety, m.in. dostępne tereny mogą być zagospodarowane zgodnie z istniejącymi potrzebami, bez konieczności zapewniania dodatkowych (często kosztownych) rozwiązań w zakresie ochrony przyrody bądź zabezpieczenia przed powodzią.

Jak wspomniano w rozdziale opisującym strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru rewitalizacji, na jego obrzeżach znajdują się enklawy pól uprawnych, sadów, łąk i terenów trawiastych. Jedyne pełnoprawny park w Buku znajduje się poza obszarem rewitalizacji, przy ul. Wojtczaka i Dobieżyńskiej (za Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury). Natomiast w samym centrum miasta zieleni jest niewiele – zarówno tej urządzonej jak i pozostałej. Niewielkie fragmenty zieleni stanowią pojedyncze skwery, ogródki, fragmenty zieleni niskiej i wysokiej przy ciągach komunikacyjnych. Tereny wykazujące pewien potencjał do pełnienia poza funkcjami przyrodniczymi również funkcji społecznych, to teren przy ul. Sportowej, zadrzewiony obszar przy zbiegu ulic Dworcowej i Przykop (będący własnością Parafii w Buku oraz Parafii Ewangelickiej w Poznaniu) oraz plac Przemysława (bukowski rynek). Dwa ostatnie zdaniem interesariuszy obecnych na warsztatach rewitalizacyjnych, stanowią duży niewykorzystany potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy, jednak ich stan (zarówno, jeśli chodzi o zieleń, zagospodarowanie przestrzeni jak i towarzyszącą małą infrastrukturę) jest niezadowalający.

Ankietowani jako najistotniejsze problemy w zakresie sfery środowiskowej w granicach obszaru rewitalizacji wskazali zanieczyszczenie powietrza generowane przez nieefektywne i stare systemy grzewcze oraz przez ruch samochodowy, niedostateczne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz niską świadomość ekologiczną mieszkańców.

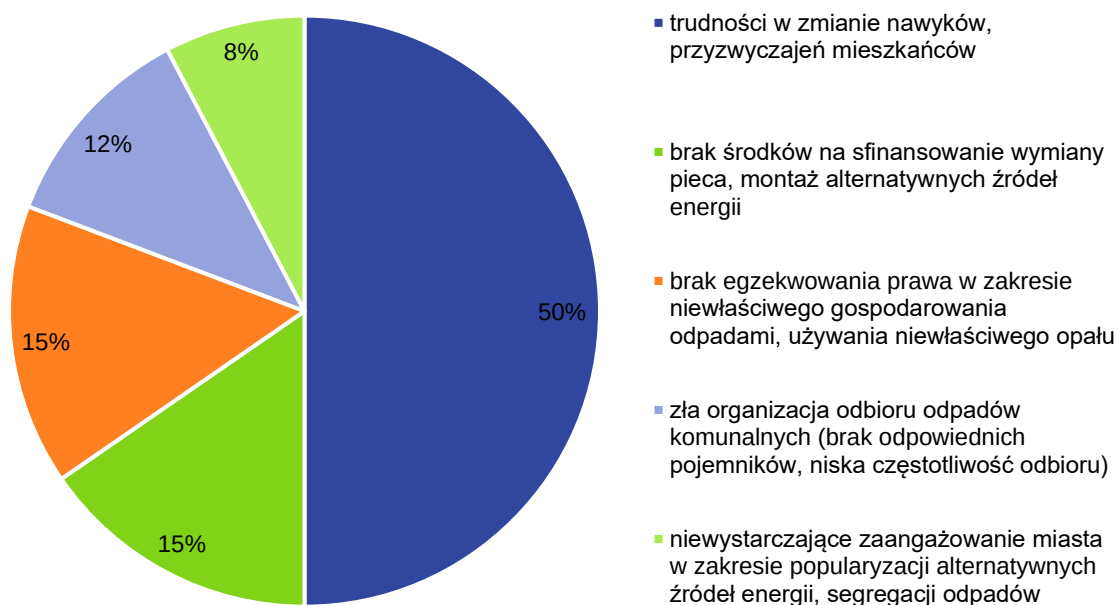

Ryc. 9 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym zostały również poproszone o wskazanie przyczyn niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Aż połowa ankietowanych wskazała na trudności w zmianie nawyków i przyzwyczajeń mieszkańców. Wśród najczęściej pojawiających się przyczyn niskiej świadomości ekologicznej wskazano również brak środków na finansowanie wymiany pieców czy montaż alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, a także brak egzekwowania prawa w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami czy używania niewłaściwego opału.

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców?

Ryc. 10 Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna poddana była analizie w zakresie dostępności terenów zieleni, infrastruktury publicznej oraz jakości terenów i przestrzeni publicznej.

Dostępność terenów zieleni analizowano za pomocą wskaźnika obrazującego powierzchnię ogólnodostępnych terenów zieleni w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji kształtował się na poziomie 1 813,27 m² przy średniej dla całej Gminy 2 194,27 m². Potwierdza się zatem wniosek z części diagnostycznej dotyczącej sfery środowiskowej, o stosunkowo niewielkiej dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do ogólnodostępnych terenów zieleni.

W zakresie dostępności infrastruktury publicznej analizowano dwa wskaźniki: liczbę obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) oraz liczbę centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.), oba w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźniki odznaczały się zdecydowanie negatywnie względem średniej gminnej – pierwszy dla obszaru rewitalizacji wynosił 0,14 (przy średniej gminnej 0,22), natomiast drugi wynosił 0,08 (przy średniej gminnej 0,20). Analiza dowodzi zatem, że w granicach obszaru rewitalizacji zarówno obiekty sportowe, jak i centra aktywności są zlokalizowane w niewystarczającej ilości, względem liczby zamieszkujących obszar osób. Niedostatek miejsc do integracji, spędzania czasu wolnego oraz innych przestrzeni i obiektów służących społeczności lokalnej zgłosili również uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego. Wskazali oni również, że na obszarze znajdują się potencjalne przestrzenie, które mogłyby pełnić powyższe funkcje, jednak wymagają znacznych działań zarówno technicznych jak i organizacyjnych.

Jakość przestrzeni publicznej oraz jej funkcjonalność, włączając w to poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz reprezentatywność miejsc publicznych, może być negatywnie odbierana przez obecność punktów, gdzie zbierają się osoby spożywające w sposób nadmierny alkohol. Takie miejsca często powiązane są z pobliskim występowaniem punktów sprzedaży alkoholu. Z kolei istnienie wielu takich punktów w danym obszarze może świadczyć o znacznym zapotrzebowaniu na tego typu produkty. Liczba punktów sprzedaży alkoholu na koniec 2022 roku w granicach obszaru rewitalizacji wynosiła 11, co stanowiło aż 30% wszystkich tego typu punktów w Mieście i Gminie Buk. Przeliczając liczbę punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców, wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wynosił 0,39 i był wyższy od wskaźnika dla całej Gminy (0,30).

Tabela 8 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA		Wartość dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
DOSTĘPNOŚĆ TERENÓW ZIELENI	Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	1 813,27	2 194,27
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,14	0,22
	Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,08	0,20

JAKOŚĆ TERENÓW PUBLICZNYCH	Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,39	0,30
-----------------------------------	--	-------------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Wśród istotnych problemów powiązanych ze sferą przestrzenno-funkcjonalną, mieszkańcy obecni na warsztacie rewitalizacyjnym często wskazywali niebezpieczeństwo związane z organizacją ruchu w centrum Buku. Z jednej strony płyta placu Przemysława (bukowskiego rynku) traktowana jest jako parking buforowy (mimo, że kilkaset metrów dalej znajduje się tego typu parking), z drugiej natomiast wieczorami i nocą organizowane są często „wyścigi samochodowe”, które utrudniają mieszkańcom funkcjonowanie. Jako jedną z możliwych przyczyn tego typu problemów, interesariusze wskazują zbyt niską częstotliwość partoli policyjnych, co z kolei wynika z braków kadrowych w Policji. Niewystarczająca kontrola ze strony funkcjonariuszy publicznych zauważalna jest również w innych miejscach na obszarze rewitalizacji, co często skutkuje powstawaniem aktów wandalizmu w przestrzeni publicznej. W celu poprawy bezpieczeństwa publicznego, w granicach obszaru rewitalizacji funkcjonuje monitoring, którego rozmieszczenie wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 9 Lokalizacja punktów monitoringu na obszarze rewitalizacji

Lokalizacja	Liczba kamer monitoringu
ul. Sportowa, okolice stawu Baszta	3
Św. Rocha/ul. Sportowa, Buk	1
ul. Wielkowiejska, parking za synagogą	8
ul. Mury 5, obiekt synagogi	4
ul. Wielkowiejska/ul. Bohaterów Bukowskich, skrzyżowanie	1
ul. Przykop/ul. Dworcowa, skrzyżowanie	1
pl. Przemysława (bukowski rynek)	7
ul. Poznańska, ratusz	1
ul. Ratuszowa, ratusz	1
ul. Mury, ul. Kościelna, ratusz	1
ul. Mury, ratusz (pd.)	2
Osiedle Przyjaźni	2

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Buku.

Poza wskazanym przez mieszkańców niskim poziomem bezpieczeństwa oraz niefortunnym układem komunikacyjnym placu Przemysława (bukowskiego rynku) i okolicznych uliczek (część uliczek jest wąska ze względu na istniejącą zabudowę, co uniemożliwia wyodrębnienie szerokiego chodnika, wpływając na niebezpieczeństwo dla ruchu pieszego), podczas warsztatu zwrócono uwagę na inne aspekty bukowskiej starówki, które wpływają na problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej. Przede wszystkim interesariusze stwierdzili zanikanie reprezentacyjnych, handlowych, usługowych i społecznych funkcji głównego placu w mieście. Związane jest to z dużym udziałem pustostanów lub lokali użytkowych wystawionych na sprzedaż lub wynajem, a także złym stanem technicznym budynków (szczególnie ich elewacji, które znacząco wpływają na ogólny odbiór wizualny). Również zieleń i nieliczna mała architektura obecna na placu Przemysława (bukowskim rynku) pozostawia wiele do życzenia – nasadzenia są przypadkowe, brak jest spójności i odpowiedniej pielęgnacji roślin.

Ryc. 11 Plac Przemysława w Buku (bukowski rynek)

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 12 Plac Przemysława w Buku (bukowski rynek)

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Jako jedną z przyczyn „zamierania” bukowskiej starówki uznaje się również uwarunkowania przestrzenne – po II wojnie światowej miasto zaczęło rozwijać się intensywniej w południowym kierunku, przez co położony niegdyś w centrum plac Przemysława (bukowski rynek), obecnie staje się miejscem peryferyjnym względem nowszych zabudowań.

Podczas warsztatów rewitalizacyjnych oraz w trakcie szczegółowych rozmów z przedstawicielami interesariuszy ustalono, że jednym z istotnych problemów dotyczących przestrzeni i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jest niedobór mieszkań. Dotyczy to zwłaszcza mieszkań o wysokim standardzie, na które rośnie zapotrzebowanie wśród potencjalnych mieszkańców. Zwrócono również uwagę, że młodzi ludzie decydując się na osiedlenie się na terenie Miasta i Gminy Buk wolą wybrać podmiejską lokalizację, a historyczna zabudowa centrum miasta nie jest dla nich atrakcyjna (głównie ze względu na jej wątpliwe walory estetyczne i funkcjonalno-techniczne). Dodatkowo, poza niską estetyką zabudowy, na warsztatach zwrócono uwagę na niską efektywność energetyczną budynków, co pośrednio generuje wysokie koszty ogrzewania, a jednocześnie ze względu na status ekonomiczny mieszkańców obszaru rewitalizacji, nie dysponują oni wystarczającymi środkami do przeprowadzenia kompleksowej termomodernizacji budynków. Biorąc pod uwagę lokale socjalne i komunalne, to w całej Gminie pierwszych jest 7 (z czego 2 na obszarze rewitalizacji), a drugich jest 62 (z czego na obszarze rewitalizacji 24). Średni czas oczekiwania na lokal socjalny wynosił w 2023 roku 7 miesięcy (oczekiwały na niego 3 osoby), natomiast na lokal komunalny oczekiwało w 2023 roku 14 osób (średnio przez 4 miesiące).

Wśród problemów w sferze funkcjonalno-przestrzennej podczas warsztatów rewitalizacyjnych zgłoszono również kwestię braku odpowiednich warunków lokalowych kilku instytucji publicznych, w tym:

- Ośrodka Pomocy Społecznej (siedziba znajduje się w budynku dzielonym z Urzędem Miasta i Gminy, obiekt nie jest w pełni dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, brakuje miejsca do prowadzenia poufnych rozmów z klientami oraz do realizacji innych zadań statutowych);
- Biblioteki Publicznej w Buku (budynek dzielony z Kinem Wielkopolanin, przy czym część biblioteczna nie jest dostosowana do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami, a także brakuje miejsca do rozwoju działalności zarówno związanej z promowaniem czytelnictwa, jak i prowadzenia innych działań społeczno-kulturalnych; obiekt nie spełnia wymagań BHP oraz warunków dotyczących należytego funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej);
- Muzeum Ziemi Bukowskiej (izba muzealna stanowi tylko niewielką część budynku Biblioteki i Kina przy placu Reszki w Buku (jest to pomieszczenie piwniczne, zawilgocone, nie spełniające warunków do przechowywania i prezentowania zbiorów muzealnych), brakuje wydzielonego obiektu bądź pomieszczenia, gdzie Muzeum mogłoby zaistnieć i rozwijać swoją ofertę, w tym dalej propagować turystykę kulturową w Buku i okolicach).

Co więcej, plac Stanisława Reszki, na którym zlokalizowany jest budynek Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk, zdaniem uczestników warsztatów również wymaga poprawy w zakresie zwiększenia funkcjonalności i dostępności architektonicznej, tym bardziej, że jest to miejsce organizowania wielu uroczystości patriotyczno-historycznych.

Jedną z przestrzeni, która nie pełni już swojej pierwotnej funkcji, oddziałując negatywnie na najbliższe otoczenie, jest teren poprzemysłowy z budynkiem, w którym niegdyś mieściła się jedna z większych firm z branży odzieżowej „Bukowianka”. Obecnie jeden z pozostałych budynków jest częściowo użytkowany przez inne działalności gospodarcze, jednak znaczna jego część jest nieużytkowana. Drugi budynek ze względu na zły stan techniczny został już

kilka lat temu zburzony. Powstały w ten sposób pusty plac stanowi potencjalne miejsce do ponownego zagospodarowania zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności. Ze względu na niedalekie położenie względem placówki opiekuńczej dla dzieci do lat 3, przedszkola oraz szkoły, jest to odpowiednie miejsce do realizacji działań z zakresu integracji międzypokoleniowej, której niedostatek wynika z diagnozy sfery społecznej.

Ryc. 13 Pozostałości budynków szwalni "Bukowianka", ul. Otuska

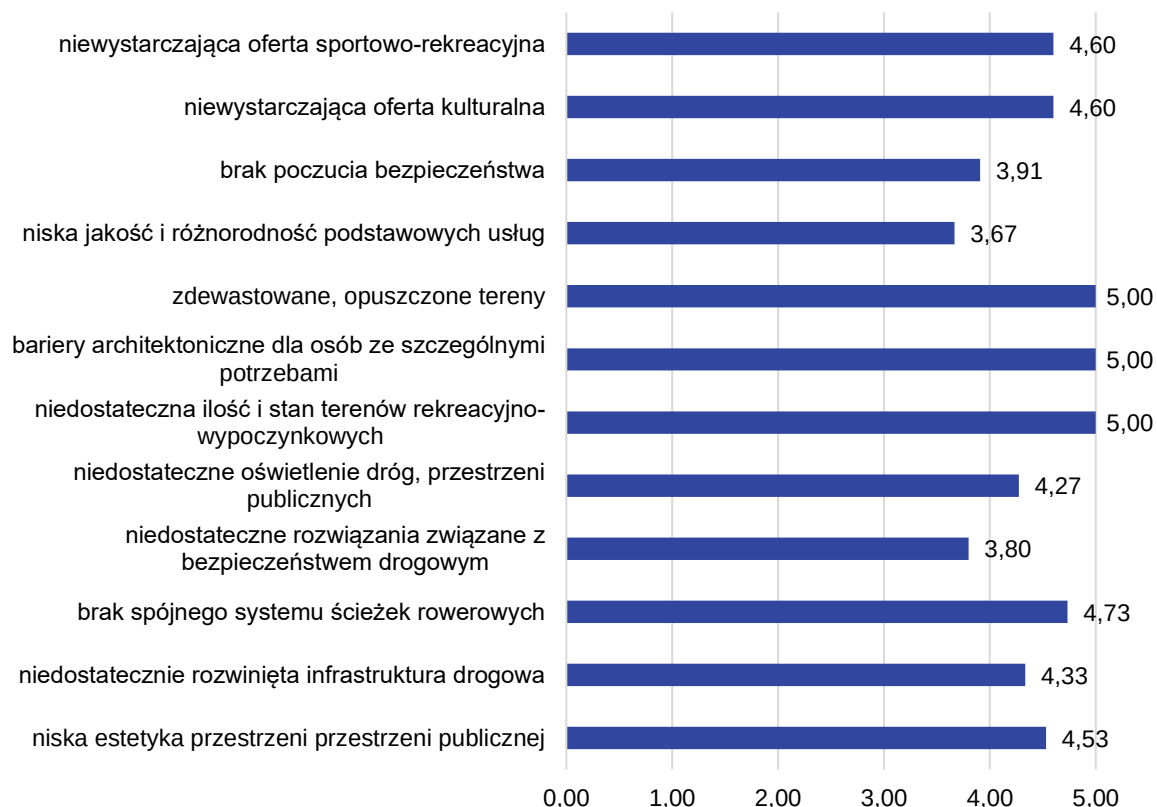
Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 14 Teren po byłej szwalni "Bukowianka", ul. Otuska

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Interesariusze podczas badania ankietowego wskazali, że najbardziej istotnymi problemami występującymi na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są zdewastowane, opuszczone tereny, brak spełniania odpowiednich warunków BHP dla części obiektów użyteczności publicznej, występujące bariery architektoniczne dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz niewystarczająca ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. Wśród istotnych problemów wskazano również brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, niewystarczającą ofertę sportowo-rekreacyjną i kulturalną, a także niską estetykę przestrzeni publicznej. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 15 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące w obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Analiza wskaźnikowa identyfikująca problemy w sferze technicznej przeprowadzona została w oparciu o wskaźniki obrazujące stan techniczny przestrzeni publicznej, efektywność energetyczną oraz zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Stan techniczny przestrzeni publicznej zbadano na podstawie dwóch wskaźników. Pierwszy dotyczył szacunkowego udziału budynków mieszkalnych wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (estetycznych) we wszystkich budynkach mieszkalnych – wskaźnik dla obszaru rewitalizacji odznaczał się negatywnie (34,15%) na tle średniej dla Miasta i Gminy Buk (30,53%). Z kolei szacunkowy udział obiektów zabytkowych wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (estetycznych) we wszystkich obiektach zabytkowych wynosił dla obszaru rewitalizacji 96,27% przy średniej dla całej Gminy 71,89%. Zauważa się zatem, że niemal wszystkie obiekty zabytkowe znajdujące się w granicach obszaru rewitalizacji odznaczają się wątpliwą estetyką lub wymagają działań remontowych.

Efektywność energetyczną analizowano za pomocą liczby obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji odbiegał negatywnie (0,48) od średniej gminnej (0,34). Wynika z tego, że w granicach obszaru rewitalizacji występuje szczególne nagromadzenie obiektów

komunalnych, które odznaczają się niską efektywnością energetyczną, powodującą duże straty ciepła, w konsekwencji zwiększając zanieczyszczenie powietrza.

Sfera techniczna związana jest również z problematyką zapewnienia dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi dla obszaru rewitalizacji 0,84 i jest znacząco wyższa od średniej dla całej Gminy, co wskazuje na natężenie tego problemu w centralnej i północnej części Buku.

Tabela 10 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk

SFERA TECHNICZNA		Wartość dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Szacunkowy udział budynków mieszkalnych wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (estetycznych) we wszystkich budynkach mieszkalnych (%) wg stanu na 31.12.2022,	34,15	30,53
	Szacunkowy udział obiektów zabytkowych wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (estetycznych) we wszystkich obiektach zabytkowych w % wg stanu na 31.12.2022,	96,27	71,89
EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA	Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,48	0,34
ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI	Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,84	0,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk*.

Obecni na warsztacie rewitalizacyjnym interesariusze, jako główny problem występujący na obszarze rewitalizacji w zakresie sfery technicznej, wskazali zły stan techniczny części zarówno budynków mieszkalnych, jak i niektórych obiektów użyteczności publicznej. Mieszkańcy oceniają stan techniczny przede wszystkim biorąc pod uwagę wygląd elewacji budynków – również wizja lokalna wykazała duże natężenie budynków z ubytkami w tynku czy z widocznymi nieciągłościami ścian zewnętrznych. Bardzo często negatywny wygląd zewnętrzny budynków mieszkalnych idzie w parze z ich wewnętrznym stanem technicznym – wystarczy choćby wspomnieć o niskiej efektywności energetycznej, na którą wpływają m.in. ubytki w elewacji czy nieszczelna stolarka okienna i drzwiowa (które to elementy również są widoczne gołym okiem w niektórych przypadkach). W wielu przypadkach, w bardzo złym stanie znajdują się również części wspólne budynków wielorodzinnych, jak np. klatki schodowe, schody wejściowe, a także najbliższe otoczenie budynków.

Część obiektów, zarówno prywatnych jak i publicznych, odznacza się także brakiem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Większość starszej zabudowy nie posiada rozwiązań z zakresu dostępności architektonicznej, a ich wprowadzenie nie zawsze jest możliwe i ekonomicznie uzasadnione.

Wśród obiektów, które wskazano jako najbardziej zdegradowane, znalazły się m.in. budynek produkcyjny po byłej szwalni „Bukowianka” przy ul. Otuskiej, nieczynny młyn przy ul. Dobieżyńskiej, budynek Kina i Biblioteki Miasta i Gminy Buk wraz z otoczeniem (szczególnie część biblioteczna, w tym ze względu na brak dostępności architektonicznej) oraz zabudowania mieszkalne znajdujące się w obrębie bukowskiej starówki. Kwestia złego stanu technicznego przejawiała się również w rozmowach z mieszkańcami w kontekście samej płyty placu Przemysława (bukowskiego rynku) – zarówno ze względu na powierzchnię terenu jak i znajdujące się tam nieliczne obiekty małej architektury.

Przykłady obiektów w złym stanie technicznym znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji przedstawiają poniższe fotografie.

Ryc. 16 Budynek po byłej szwalni „Bukowianka”, ul. Otuska

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 17 Nieczynny młyn przy ul. Dobieżyńskiej

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 18 Budynek produkcyjny ul. Mury

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 19 Budynek mieszkalny przy ul. Bohaterów Bukowskich

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 20 Budynki przy ul. Wąskiej

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 21 Budynek przy ul. Szewskiej

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 22 Budynek mieszkalno-usługowy przy ul. Grodzkiej

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

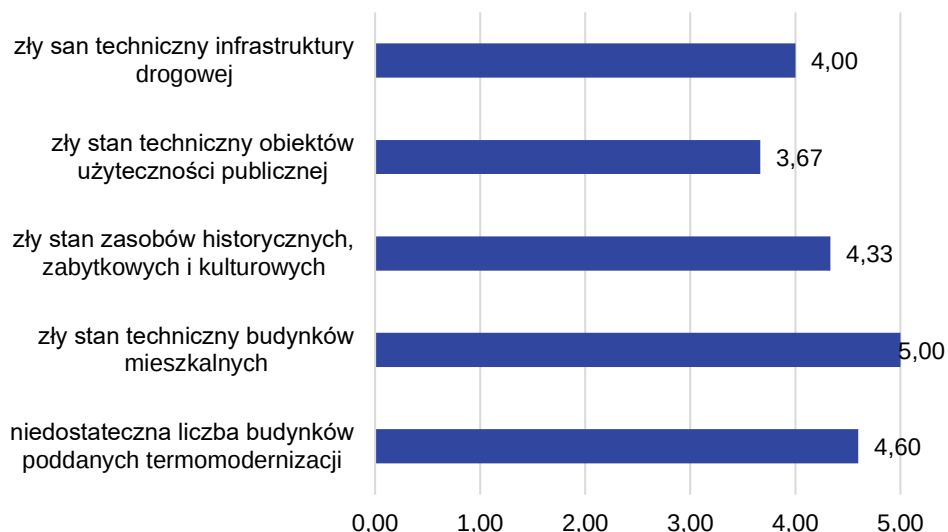

Ryc. 23 Nieużytkowany budynek mieszkalno-usługowy przy ul. Poznańskiej

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 04.03.2024 r.

Zły stan techniczny obiektów położonych na obszarze rewitalizacji w dużej mierze wynika z braku możliwości finansowych, które mieszkańcy mogliby przeznaczyć na remonty swoich budynków. Co więcej, pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa (średnia wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji jest coraz wyższa), a także długotrwałe zwleknięcie z doraźnymi remontami, w przyszłości mogą skutkować koniecznością przeprowadzania jeszcze bardziej kosztownych remontów generalnych. W przypadku braku możliwości finansowych mieszkańców, tego typu obiekty będą stopniowo opuszczane, tworząc jeszcze więcej pustostanów, których już obecnie na obszarze rewitalizacji jest wiele.

Interesariusze rewitalizacji biorący udział w badaniu ankietowym wskazali, że najbardziej istotnymi problemami w sferze technicznej są zły stan techniczny budynków mieszkalnych oraz niedostateczna liczba budynków poddanych termomodernizacji. Jako dość istotny problem wskazano ponadto zły stan zasobów historycznych, zabytkowych i kulturowych, które zdaniem mieszkańców również wymagają poprawy.

Ryc. 24 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Mieście i Gminie Buk działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności. Poprzez różnorodne inicjatywy, poszerzają one dostęp mieszkańców do kultury, rozrywki oraz aktywnych form spędzania czasu, w tym sportu. Dodatkowo, oferują pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Na obszarze rewitalizacji działają liczne jednostki, które stanowią duży potencjał w zakresie rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na tym terenie. Wymienione poniżej instytucje i organizacje odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu jakości życia lokalnej społeczności, wspierając ich rozwój oraz oferując niezbędne wsparcie.

Urząd Miasta i Gminy Buk zlokalizowany jest w granicach obszaru rewitalizacji, przy ul. Ratuszowej 1. Budynek dzielony jest z inną instytucją publiczną, jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku. Urząd Miasta i Gminy Buk pełni kluczową rolę w codziennym zaspokajaniu potrzeb mieszkańców poprzez świadczenie szeroko dostępnych usług publicznych. Pracownicy Urzędu, wykorzystując swoją wiedzę i specjalizację w różnych dziedzinach, są gotowi udzielać wsparcia i porad, szczególnie w sprawach administracyjnych. Urząd jest również odpowiedzialny za efektywne wdrażanie i koordynowanie projektów oraz programów mających na celu poprawę jakości życia w gminie. W godzinach otwarcia Urzędu działa gminny punkt konsultacyjny programu „Czyste Powietrze”, w którym mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przygotowaniu i rozliczeniu wniosków o dofinansowanie. Strona internetowa Urzędu bogata jest w informacje dla przedsiębiorców, inwestorów, turystów i mieszkańców. Dodatkowo, na bieżąco wprowadzane są aktualności dotyczące bieżących wydarzeń

organizowanych w Gminie, ale również ostrzeżeń i informacji o możliwych utrudnieniach np. w ruchu drogowym, o trudnych warunkach meteorologicznych czy o planowanych przerwach w dostawie mediów. Urząd prowadzi i na bieżąco aktualizuje kalendarz wydarzeń organizowanych na terenie Gminy. Wśród imprez organizowanych lub współorganizowanych przez Urząd można wskazać m.in. Koncerty Noworoczne, Dni Gminy Buk, Dożynki Gminne, przedświąteczne spotkanie opłatkowe czy okoloświąteczne miasteczko św. Mikołaja. Miasto i Gmina Buk utrzymuje współpracę partnerską z trzema europejskimi gminami. Są to holenderskie Sint-Michielsgestel (od 1990 r.), niemieckie Hambühren (od 1996 r.) oraz francuskie Verson i Tourville-sur-Odon (od 2007 r.). Tego typu współpracy stanowią ogromny potencjał, związany z wymianą doświadczeń jak i możliwościami turystyczno-edukacyjnymi dla różnych grup wiekowych mieszkańców.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku ma swoją siedzibę przy ul. Ratuszowej 1, jak wspomniano dzieląc budynek z Urzędem Miasta i Gminy. OPS realizuje zadania własne i zlecone gminie w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej. Jego działalność ma na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, dążenie do ich usamodzielnienia oraz umożliwienie funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. OPS oferuje profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym patologiami społecznymi, w tym przemocą domową. Integruje osoby wykluczone społecznie ze środowiskiem oraz tworzy sieć usług socjalnych dostosowanych do ich potrzeb. Wsparcie świadczone przez Ośrodek obejmuje m.in.: przyznawanie i wypłacanie świadczeń, pracę socjalną, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną, realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, a także rozwój nowych form pomocy społecznej i samopomocy w odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby.

W ramach OPS w Buku działa **Dom Dziennego Pobytu dla seniorów „Pogodna Jesień”**, zlokalizowany przy ul. Mury 28 (na obszarze rewitalizacji). Jego głównym celem jest poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez przeciwdziałanie poczucia osamotnienia i izolacji społecznej. Seniorzy mogą spędzać wolny czas w towarzystwie rówieśników, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, a także uczestniczyć w różnorodnych zajęciach, które zwiększają ich aktywność fizyczną i umysłową. Dla uczestników oferowane są takie zajęcia i usługi jak m.in. rehabilitacja ruchowa, ćwiczenia muzyczne, masaże manualne, terapia zajęciowa, szydełkowanie, wykonywanie okazjonalnych stroików oraz pomoc w załatwianiu spraw socjalno-bytowych. Placówka umożliwia zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych, towarzyskich i kulturowych poprzez organizowanie różnego rodzaju wydarzeń i imprez okolicznościowych.

Dodatkowo, w strukturze OPS w Buku znajduje się **Świetlica Środowiskowa „Strefa Wyobraźni”** przy ul. Wagnera 10 (w granicach obszaru rewitalizacji). Jest to miejsce, gdzie dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny w sposób bezpieczny i kreatywny. Świetlica oferuje wiele atrakcji w tygodniowym rozkładzie zajęć, takich jak „kulinarne wtorki” czy czwartki z LEGO, które promują umiejętności programowania z wykorzystaniem klocków. Dzięki tym inicjatywom, dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności w inspirującym otoczeniu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury (MGOK) zlokalizowany jest poza obszarem rewitalizacji (ul. Dobieżyńska 27), jednak jego działalność pozytywnie oddziałuje zarówno na obszar rewitalizacji jak i całą Gminę. Zgodnie ze swoim statutem MGOK stara się tworzyć bukowski zagłębie kultury, inspirować, rozwijać pasje i talenty mieszkańców, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. Misją MGOK jest ukulturalnianie mieszkańców poprzez prezentowanie różnych gatunków sztuki, zachęcanie do ich uprawiania poprzez organizację pracowni

tematycznych, udział w warsztatach i wydarzeniach. W całorocznej ofercie znaleźć można kilkanaście propozycji zajęć tematycznych dla dzieci i młodzieży, które odbywają się raz lub dwa razy w tygodniu: rytmika, zajęcia wokalne, taneczne, plastyczne, kreatywne, techniczne (robotyka), nauki programowania, baletowe czy perkusja. Organizowanych jest także wiele mniejszych i większych wydarzeń kulturalnych, stacjonarnych i plenerowych – koncertów, przedstawień teatralnych, festynów, organizowanych samodzielnie lub w partnerstwie z UMiG Buk.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku ma swoją siedzibę przy ul. Szarych Szeregów 10 (w granicach obszaru rewitalizacji). OSiR odpowiada za wiele obiektów sportowych na terenie Miasta i Gminy, a także organizację wydarzeń oraz zajęć propagujących aktywność fizyczną. Przykładem wydarzenia sportowego, wyróżniającym Gminę jest Dogtrekking Cieśle, Kalwy, Niepruszewo. Jest to bieg na orientację w towarzystwie psa. Często uczestnicy tego wydarzenia biorą pod opiekę psy z miejskiego schroniska. Wydarzeniem integrującym różne grupy wiekowe jest również rajd rowerowy. Organizacji zajęć sportowych sprzyja istniejąca infrastruktura, w tym obiekty znajdujące się w Buku:

- Hala Sportowa OSiR w Buku ul. Szarych Szeregów 10 (nieodpłatne udostępnianie obiektów sportowych na rzecz szkół, stowarzyszeń sportowych i organizacji społecznych; odpłatne udostępnianie niektórych obiektów na potrzeby zakładów pracy, zorganizowanych grup rekreacyjnych i osób indywidualnych, przy czym pierwszeństwo mają mieszkańcy Gminy Buk; organizowanie lub współorganizowanie zawodów i turniejów w różnych dyscyplinach sportu, rajdów rowerowych, pieszych a także biegów masowych, festynów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zajęć dla dzieci i młodzieży w czasie wakacji letnich i ferii zimowych, a także współorganizowanie festynów i imprez kulturalnych);
- Stadion Miejski w Buku ul. Sportowa 14 (treningi klubów sportowych; wydarzenia kulturalne; zawody sportowe; bezpłatne zajęcia lekkoatletyczne).

Biblioteka i Kino Miasta Buk zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji przy pl. Reszki 29, realizuje swoje zadania w różnorodnych płaszczyznach. Biblioteka Publiczna prowadzi wypożyczalnię dla dorosłych, oddział dziecięcy, czytelnię oraz 4 filie biblioteczne (w Niepruszewie, Dobieżyńcu, Szewcach oraz Dakowych Suchych). Biblioteka jest organizatorem różnego typu imprez od spotkań z autorami książek, przez warsztaty po koncerty. Bierze również udział w projekcie Instytutu Książki i Bibliotek Wojewódzkich poprzez prowadzenie Dyskusyjnych Klubów Książki. Kino Wielkopoleńskie, które należy do Stowarzyszenia Kin Studyjnych zrzeszających kina z całej Polski oprócz stałych seansów filmowych prowadzonych według repertuaru, organizuje również wydarzenia społeczne i artystyczne. Sala kinowa bywa również wynajmowana jednostkom organizacyjnym oraz podmiotom zewnętrznym.

Izba Muzealna Ziemi Bukowskiej (wchodząca w skład Biblioteki Publicznej), mieści się w piwnicach budynku Biblioteki Publicznej przy pl. Stanisława Reszki 29 w Buku. Wejście do Izby prowadzi przez Bibliotekę, co w połączeniu z trudnymi warunkami lokalowymi wpływa negatywnie na dalszy rozwój Izby Muzealnej, ale również samej Biblioteki, w której brakuje wolnej przestrzeni. W Izbie gromadzone są pamiątki związane z historią Buku. Ekspozycja składa się z m.in. zabytków archeologicznych, sztandarów, miniatur budynków, zdjęć oraz archiwaliów.

Jednym z potencjałów jest również „**Przystanek Buk**” – pierwszy produkt turystyczny, w ramach którego organizowany jest spacer z przewodnikiem, warsztaty oraz gra terenowa, podczas której celem jest odnalezienie skarbu. Przy okazji zachęca się do korzystania z lokalnej oferty gastronomicznej oraz zakupienia znaczków turystycznych.

Wśród lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji można również wskazać placówki, instytucje i obiekty usługowe zlokalizowane w jego granicach. Wśród nich można wyróżnić m.in.: Szkołę Podstawową, Przedszkole im. Hałabały, Żłobek Miejski, Branżową Szkołę I Stopnia, Placówkę Kształcenia Ustawicznego CDS-Lider, Komisariat Policji w Buku, Specjalistyczne Centrum Medyczne Vilax, Przychodnię Lekarską ALMED.

Duży potencjał do realizacji procesu rewitalizacji w sferze społecznej, oprócz działań wymienionych jednostek, stanowi aktywność stowarzyszeń, organizacji pozarządowych oraz liderów lokalnych działających na terenie Gminy Buk, w tym w granicach obszaru rewitalizacji. Działalność tych organizacji koncentruje się najczęściej na aktywizacji seniorów, wsparciu i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, propagowaniu sportu, kultury i historii oraz działalności na rzecz lokalnej społeczności. Główne zadania organizacji pozarządowych obejmują m.in. kształtowanie świadomych postaw prospołecznych wśród mieszkańców, promocję działań związanych z upowszechnianiem aktywności kulturalnej i integracji, działania na rzecz lokalnej społeczności, dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadania te realizowane są poprzez organizację akcji tematycznych, spotkań, warsztatów, wyjazdów integracyjnych oraz innych wydarzeń. W poniższej tabeli przedstawiono funkcjonujące w Mieście i Gminie Buk (w tym na obszarze rewitalizacji) organizacje pozarządowe wraz z głównym zakresem ich działalności.

Tabela 11 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach

Nazwa podmiotu	Lokalizacja	Zakres działalności
Parafia pw. Św. St. Biskupa i Męczennika	ul. Mury 30, Buk	organizacja kultu religijnego
Ochotnicza Straż Pożarna w Buku	ul. Grodziska 13, Buk	straż pożarna
Lokalna Grupa Działania "ŹRÓDŁO"	ul. Ratuszowa 1, Buk	finansowanie działań
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Kosynierów Bukowskich 5, Buk	aktywność społeczna
Związek Harcerstwa Polskiego Ośrodek Buk	ul. Dobieżyńska 27, Buk	aktywność społeczna
Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych	ul. Powstańców Wlkp. 13, Buk	aktywność społeczna
Bukowskie Towarzystwo "Amazonki"	ul. Dobieżyńska 27, Buk	wsparcie psychologiczne, społeczne
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	pl. St. Reszki 30, Buk	turystyka, rekreacja
Polski Związek Łowiecki Koło Łowieckie nr 8 "Szarak"	siedziba: Dębienko, ul. Sikorskiego 43a, gm. Stęszew	łowiectwo
Koło Rzemiosła Bukowskiego	ul. Sokoła, Buk	grupy zawodowe
Koło Pszczelarzy	ul. Grodziska 14, Buk	grupy zawodowe
Stowarzyszenie "Przyjaciół Przedszkola Krasnał"	ul. Kpt. Wegnera 10, Buk	aktywność społeczna
Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych	ul. Dobieżyńska 27, Buk	grupy zawodowe
Młodzieżowa Szkołka Wędkarska	ul. Dobieżyńska 27, Buk	wędkarstwo
PZW Okręg w Poznaniu, Koło BASZTA 02 Buk	ul. Dobieżyńska 27, Buk	wędkarstwo
Stowarzyszenie Bukowskie Mamy	ul. Dobieżyńska 27, Buk	aktywność społeczna
Stowarzyszenie My! Wolna Gmina Buk	ul. Kościuszki 20,	aktywność obywatelska
Stowarzyszenie Bukowski Klub Biegacza	ul. Sokoła 2/1	sport, kultura fizyczna

UKS Spartakus Buk	ul. Szarych Szeregów 10, Buk	sport, kultura fizyczna
UKS Bukowia Buk	ul. Szarych Szeregów 8, Buk	sport, kultura fizyczna
MKS Patria Buk	ul. Sportowa 14, Buk	sport, kultura fizyczna
Bukowski Klub Karate Empi	ul. Sokoła 4/19, Buk	sport, kultura fizyczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Buk.

W zakresie sfery gospodarczej, znaczącymi potencjałami rozwojowymi odznaczają się tereny inwestycyjne, które są położone poza granicami obszaru rewitalizacji. Jest to Park Przemysłowy „Buk” oraz tereny przemysłowe przy PKP. Warto zaznaczyć, że Park Przemysłowy „Buk” o powierzchni 206 ha znajduje się przy węźle autostrady A2, w odległości 10 km od zachodniej obwodnicy Poznania oraz 17 km od międzynarodowego portu lotniczego Ławica w Poznaniu. Teren posiada infrastrukturę drogową, gazową, wodociągową i telekomunikacyjną, jednak brak mu kanalizacji sanitarnej, a kanalizacja deszczowa jest wybudowana jedynie częściowo. Istotnym potencjałem jest również funkcjonowanie platformy zakupowej Open Nexus, która służy do realizacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Co istotne w zakresie rozwoju gospodarczego, Miasto i Gmina Buk jest organizatorem transportu publicznego, realizowanego przez związek powiatowo-gminny Wielkopolski Transport Regionalny. Na terenie Gminy od poniedziałku do piątku funkcjonują trzy bezpłatne linie autobusowe, które są zsynchronizowane z rozkładem jazdy pociągów:

- 781 DOBRA – WYSOCZKA, przez Sznyfin, Dakowy Suche, Szewce, Zgodę, Dobieżyn i Buk;
- 782 BUK – KALWY, przez Otusz i Niepruszewo;
- 783 WIKTOROWO – CIEŚLE, przez Pawłówko, Buk, Wygodę, Wysoczkę i Niepruszewo.

Wśród lokalnych zasobów środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, które mogą stanowić potencjał lokalny do prowadzenia działań rewitalizacyjnych, warto zwrócić uwagę na obiekty i przestrzenie publiczne opisane w poprzednich rozdziałach. Należą do nich m.in. obszar historycznego założenia urbanistycznego wpisany do rejestru zabytków wraz z obecną tam architekturą, niewykorzystane w pełni przestrzenie jak plac Przemysława (bukowski rynek) czy teren zieleni przy zbiegu ulic Dworcowej i Przykop, a także obiekty publiczne, które po odpowiednim zagospodarowaniu i adaptacji do pełnienia nowych funkcji, mogą służyć lokalnej społeczności.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Prace realizowane na różnych etapach opracowywania dokumentu, takie jak delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizje lokalne, konsultacje społeczne z badaniem ankietowym oraz pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji, potwierdziły koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych w granicach obszaru rewitalizacji. Te zjawiska znacząco hamują rozwój obszaru oraz wpływają negatywnie na całą Gminę. Wyniki potwierdziły zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w centralnej i północnej części Buku.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zidentyfikowano w szczególności: problem bezrobocia, ubóstwa, niski kapitał społeczny, nagromadzenie osób ze szczególnymi potrzebami przy jednoczesnym niedostatku rozwiązań ułatwiających im funkcjonowanie, niedostateczną liczbę miejsc integracji i spędzania czasu wolnego, związaną z tym niewielką aktywnością społeczną i niski poziom integracji wśród mieszkańców, a także niewielką aktywność społeczną mieszkańców w życiu publicznym, niską świadomość ekologiczną, zanieczyszczenie powietrza przez stare, nieefektywne systemy grzewcze (w tym brak efektywności energetycznej niektórych obiektów publicznych), brak dostosowania części przestrzeni publicznej i budynków do osób ze szczególnymi potrzebami oraz zły stan techniczny budynków publicznych i prywatnych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, a także degradację bądź niewystarczające wykorzystanie przestrzeni ogólnodostępnych, takich jak parki czy place.

Problemy zdiagnozowane w granicach obszaru rewitalizacji często były powtarzalne i wzajemnie się przenikały. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej często wynikały z problemów środowiskowych lub technicznych, co z kolei wpływało na pojawienie się problemów społecznych i obniżenie atrakcyjności gospodarczej obszaru. Warto zauważyć, że nagromadzone zjawiska problemowe nie są odrębnymi sytuacjami, lecz stanowią ciąg powiązanych ze sobą zdarzeń. Na przykład, brak integracji mieszkańców i niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym często wynikają z braku miejsc do spędzania czasu wolnego czy niedostatecznej oferty zajęć rozwijających zainteresowania. Zanieczyszczenie powietrza jest natomiast związane z niską świadomością ekologiczną mieszkańców, ale też złą kondycją finansową, ubóstwem oraz infrastrukturą o niskiej efektywności energetycznej.

Potrzeba rewitalizacji wynika więc nie tylko z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale także z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Określone problemy społeczne wynikają częściowo z innych problemów społecznych, a także z problemów zidentyfikowanych w pozostałych sferach. Przeprowadzając kompleksowy proces rewitalizacji należy pamiętać, że poszczególne przestrzenie powinny stanowić system naczyń połączonych. Na przykład, poprawa stanu technicznego, dostępności i funkcjonalności obiektów odegra istotną rolę w zwiększeniu atrakcyjności obszaru poprzez realizację działań społecznych i kulturalnych w odnowionych miejscach. To z kolei zapewni mieszkańcom dostęp do atrakcyjnych form rekreacji, integracji i rozwoju.

Problemy występujące w różnych obszarach mogą być skutecznie rozwiązane poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału poszczególnych przestrzeni. Rewitalizacja to kluczowy proces, obejmujący modernizację, remonty lub zmianę sposobu zagospodarowania wielu miejsc i obiektów. Proces rewitalizacji zasobów opisanych w powyższych rozdziałach nie tylko poprawi jakość życia mieszkańców, ale także przyczyni się do ochrony dziedzictwa kulturowego i zrównoważonego rozwoju tych obszarów miasta.

Elementy obszaru rewitalizacji omówione we wcześniejszych częściach mają duży potencjał rozwojowy dla oferty gminnej. Aby go wykorzystać, konieczne jest przeprowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych we współpracy z innymi podmiotami, w tym jednostkami gminnymi, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi. Pozostawienie przestrzeni w obecnej formie może prowadzić do dalszej degradacji, co negatywnie wpłynie na wizerunek, funkcjonalność i atrakcyjność całego obszaru oraz zniechęci do przebywania w jego sąsiedztwie.

W związku z potencjalnym zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji, należy uwzględnić potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, przedsiębiorców i instytucje publiczne. Dodatkowo, istotne jest prowadzenie działań w zakresie rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym przeciwdziałanie dalszemu uszczelnianiu terenu, co pozytywnie wpłynie na naturalną retencję wód opadowych.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz uwzględniając lokalne potencjały i skalę potrzeb rewitalizacyjnych, zdefiniowano wizję stanu obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji. Wizja ta wyraża aspiracje władz samorządowych, mieszkańców i pozostałych interesariuszy, opisując docelowy stan obszaru po realizacji zaplanowanych działań.

Wizja stanowi wizualizację głównego celu, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie. Obejmuje ona wszystkie sfery funkcjonowania obszaru, na którym planowana jest rewitalizacja, i odpowiada na pytanie o powód i zasadność prowadzenia tego procesu w danej jednostce.

Jednym z kluczowych zadań wizji jest zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół wspólnej idei. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, działające tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa i jednostki administracyjne powinny identyfikować się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą dążyć do jej realizacji.

Przyjmując powyższe założenia, wizja obszaru rewitalizacji do roku 2033 brzmi:

W 2033 roku obszar rewitalizacji jest miejscem zamieszkania dla silnego, zintegrowanego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki wspólnym wysiłkom mieszkańców i realizacji projektów rewitalizacyjnych udało się zmniejszyć nierówności społeczne oraz ograniczyć negatywne zjawiska społeczne. Współpraca przy planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji sprawiła, że społeczność lokalna czuje się współodpowiedzialna za nowo powstałe przestrzenie, które spełniają rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Rewitalizacja przyczyniła się także do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej obszaru, a nowe przedsiębiorstwa nie tylko świadczą usługi dla mieszkańców, lecz także tworzą nowe miejsca pracy. Proces rewitalizacji prowadzony z poszanowaniem środowiska naturalnego miał pozytywny wpływ na ograniczenie skutków zmian klimatycznych. Dzięki poprawie stanu technicznego i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz obiektów mieszkalnych, wszyscy mieszkańcy mogą łatwo korzystać z dostępnych usług miejskich, niezależnie od statusu ekonomicznego, wieku, płci czy stopnia niepełnosprawności.

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym, mieszkańcy obszaru rewitalizacji stali się świadomym i zaangażowanym społeczeństwem. Pozytywne efekty rewitalizacji są widoczne nie tylko wśród mieszkańców centralnej i północnej części Buku, ale także w całej gminnej społeczności. Ludzie chętnie korzystają z odnowionych i uatrakcyjnionych przestrzeni, takich jak zrewitalizowany plac Przemysława (bukowski rynek) czy tereny zielone. Rozszerzone działania jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy, zajmujących się pomocą społeczną, sportem, kulturą i rekreacją, sprawiły, że dawny obszar rewitalizacji stał się centrum aktywności i integracji międzypokoleniowej. Liczne cykliczne wydarzenia kulturalne, ekologiczne, sportowe i edukacyjne sprzyjają integracji i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego wśród mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych.

Proces rewitalizacji miał również realny wpływ na świadomość ekologiczną nie tylko najmłodszych mieszkańców, ale także ich rodzin. Prace termomodernizacyjne i remontowe, mające na celu zwiększenie energooszczędności i likwidację barier architektonicznych, a także montaż odnawialnych źródeł energii (OZE) w wielu obiektach, przyczyniły się do poprawy jakości powietrza i dostępności tych obiektów. Rewitalizacja budynków mieszkalnych doprowadziła również do poprawy estetyki przestrzeni publicznej i polepszenia warunków życia mieszkańców.

Dzięki przeprowadzeniu prac na placu Przemysława (bukowskim rynku), stał się on realną wizytówką Miasta i Gminy. Tereny, które wcześniej były zaniedbane lub niedoposażone, teraz pełnią nowe funkcje społeczne – zostały zagospodarowane w sposób atrakcyjny i zrównoważony, z zachowaniem zasad dostępności dla osób o szczególnych potrzebach, dzięki czemu stały się przyjazne dla wszystkich.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiąmane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 6. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Ryc. 25 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 15 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 12 Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych	
Kierunek 1.1.	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu
Kierunek 1.2.	Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.3.	Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców
Kierunek 1.4.	Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami
Kierunek 1.5.	Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej
CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji	
Kierunek 2.1.	Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki
Kierunek 2.2.	Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa
Kierunek 2.3.	Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych
Kierunek 2.4.	Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym
Kierunek 2.5.	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego
CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych	
Kierunek 3.1.	Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta
Kierunek 3.2.	Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności
Kierunek 3.3.	Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu
Kierunek 3.4.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Kierunek 3.5.	Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców i otaczającej ich przestrzeni wchodzącej w obszar rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaplanowane dla obszaru wyznaczonego w północnej części Buku w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała przede wszystkim do poprawy jego sytuacji, w szczególności w sferze społecznej, ale także aby efekt oddziaływał pośrednio na pozostałych mieszkańców Miasta i Gminy Buk. Należy podkreślić, iż zaplanowane w ramach projektów przedsięwzięcia nie będą służyły wyłącznie poprawie estetyki przestrzeni czy modernizacji zniszczonych obiektów, ale będą prowadziły przede wszystkim do niwelacji zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Prace remontowo-modernizacyjne zdegradowanych terenów i obiektów będą stanowiły podstawę, bez której nie można by realizować określonych celów społecznych.

W ramach Programu zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się przedsięwzięcia podstawowe (projekty zintegrowane) oraz przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze rewitalizacji, natomiast przedsięwzięcia uzupełniające mają charakter dopełniający działania zaplanowane w pozostałych projektach. Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych czy gospodarczych, sprzyjać będzie budowaniu więzi i przywróceniu równowagi życia społecznego. Zintegrowanie tychże projektów polega przede wszystkim na powiązaniu modułów infrastrukturalnych (twardych) z modułami społecznymi (miękkimi), które będą się wzajemnie uzupełniały – bez odpowiednio przygotowanej infrastruktury trudno bowiem prowadzić działania dla lokalnej społeczności. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą przez Miasto i Gminę Buk we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej przedsięwzięć podstawowych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji przedsięwzięć. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

W ramach niniejszego Programu, w granicach obszaru rewitalizacji zaplanowano 5 przedsięwzięć podstawowych (projektów zintegrowanych) oraz 1 przedsięwzięcie uzupełniające. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełniają się pomiędzy sobą, a realizowane w nich działania społeczne, integracyjne i kulturalne mogą stanowić punkt wyjścia do organizowania podobnych wydarzeń w innych częściach miasta czy miejscowościach gminnych.

6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 13 Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
Ożywienie społeczno-gospodarcze placu Przemysława (bukowskiego rynku) wraz z poprawą bezpieczeństwa dla jego użytkowników
Nazwa wnioskodawcy
Miasto i Gmina Buk
Potencjalni partnerzy
Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku Ochotnicza Straż Pożarna Buk Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Podmioty inne (w tym prywatne): - Parafia w Buku - stowarzyszenia i grupy społeczne - przedsiębiorcy działający na tym obszarze - inne podmioty gospodarcze działające na terenie gminy, a których zasięg oddziaływania dotyczy obszaru
Lokalizacja przedsięwzięcia
Plac Przemysława (bukowski rynek) w Buku wraz z przyległymi uliczkami (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- ubóstwo i związany z nim brak środków do korzystania z płatnej oferty kulturalnej np. w pobliskim Poznaniu; - niska integracja społeczności lokalnej zamieszkującej obszar rewitalizacji; - brak wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych, historycznych i innych akcji pozwalających na integrację lokalnej społeczności w oparciu o plac Przemysława (bukowski rynek); - duży odsetek osób ze szczególnymi potrzebami (m.in. osób z niepełnosprawnościami i osób starszych) zamieszkujących obszar rewitalizacji w połączeniu z niedostosowaną infrastrukturą na placu Przemysława (bukowskim rynku), utrudniającą korzystanie z przestrzeni publicznej takim mieszkańcom; - niski poziom bezpieczeństwa w centrum Buku związany z dużym obciążeniem samochodowym uliczek przy placu Przemysława (bukowskim rynku) oraz organizowaniem wieczornych i nocnych spotkań młodzieży wraz z wyścigami samochodowymi po bukowskich ulicach; - brak wystarczającej powierzchni i dostępu do zieleni urządzonej w centrum Buku, odpowiadającej na potrzeby różnorodnych grup mieszkańców oraz przypadkowe, niepielęgowane nasadzenia drzew lub krzewów oraz zieleni niskiej; - niska aktywność gospodarcza oraz opuszczone, przeznaczone na sprzedaż lub wynajem lokale usługowe i pustostany przy placu Przemysława oraz w okolicznych uliczkach, a także zauważalne przenoszenie się funkcji usługowych, handlowych poza obszar centrum Buku; - plac Przemysława pełniący niegdyś funkcję bukowskiego rynku, przestaje pełnić swoje funkcje i stopniowo zamiera – zanik handlu i usług oraz przyciągających mieszkańców wydarzeń, skutkuje omijaniem przez lokalną społeczność głównego placu w mieście; w zamian za to, coraz częściej plac Przemysława jest traktowany jako parking buforowy; - zły stan infrastruktury technicznej oraz problemy komunikacyjne w obrębie placu; - w dalszym ciągu funkcjonujące i niespełniające norm emisji spalin źródła ciepła;
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu zintegrowanego jest ożywienie społeczno-gospodarcze trzynastowiecznego układu historyczno-urbanistycznego placu Przemysława (bukowskiego rynku) poprzez poprawę funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej oraz pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń.
Zakres realizowanych zadań

Zakres prac obejmuje przebudowę układu komunikacyjnego placu Przemysława (bukowskiego rynku), zmianę układu oświetlenia, budowę małej architektury wraz z tworzeniem terenów zieleni ogólnodostępnej oraz przebudową infrastruktury podziemnej (sieci uzbrojenia terenu). Dodatkowo wśród elementów przedsięwzięcia przewiduje się zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej poprzez zmianę części powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną lub częściowo przepuszczalną (tam gdzie to możliwe), a także wprowadzenie rozwiązań służących ochronie środowiska, w tym montaż małych instalacji OZE, elementów gospodarki obiegu zamkniętego i ochronę istniejącego drzewostanu. Prace infrastrukturalne pozwolą na utworzenie przestrzeni, w której wprowadzone zostaną funkcje społeczne i gospodarcze, ze szczególnym naciskiem na rozwój usług w centralnej części Buku, co przyciągnie zarówno mieszkańców jak i osoby odwiedzające Miasto i Gminę Buk, ale także podmioty ekonomii społecznej. Przedsięwzięcie składa się z kilku powiązanych ze sobą modułów, które wskazano poniżej.

Moduł I: Kompleksowy projekt architektoniczny rewaloryzacji placu Przemysława (bukowskiego rynku)

Pierwszym etapem mającym na celu przygotowanie do kompleksowej rewitalizacji i rewaloryzacji placu Przemysława (bukowskiego rynku), będzie stworzenie kompleksowego projektu architektonicznego rewaloryzacji głównego placu miasta, przy czym uprzednio uzyskane zostaną wytyczne konserwatorskie, które pozwolą ukierunkować koncepcje czy projekty budowlane. Przewiduje się kilka możliwości wyboru ostatecznego projektu, w tym m.in. wyłonienie projektu w ramach konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przygotowanie programu funkcjonalno-użytkowego wraz z koncepcją czy projektem budowlany, jednak dopuszcza się również inne formy wyboru docelowej koncepcji.

Projekt będzie musiał spełniać założenia przestrzenno-funkcjonalne zmierzające do przywrócenia społecznych i gospodarczych funkcji placu Przemysława (bukowskiego rynku), które przedstawione zostały w dalszych modułach.

Projekt architektoniczny rewaloryzacji placu Przemysława zostanie w pierwszej kolejności

Moduł II: Kompleksowa rewitalizacja placu Przemysława (bukowskiego rynku) w Buku

Niniejszy moduł dotyczy całościowej modernizacji Rynku, obejmującej zarówno całkowitą rearanżację płyty Rynku, jak i przebudowę/wymianę wszystkich instalacji podziemnych. Poniżej przedstawiono opis wytycznych, według których planuje się rewitalizację placu Przemysława (bukowskiego rynku), i które będą podstawą do stworzenia projektu. Poniższe wytyczne powstały na podstawie szeroko prowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami Buku.

Wytyczne ogólne:

Plac Przemysława (bukowski rynek) po przebudowie powinien stać się wielofunkcyjną przestrzenią służącą osobom z różnych grup wiekowych (tak, by podtrzymywać lub stymulować integrację międzypokoleniową). Plac musi zostać zaprojektowany tak, by – z jednej strony – służył jako codzienna przestrzeń wypoczynku okolicznym mieszkańcom, a z drugiej – dzięki atrakcyjnej formie przyciągał wszystkich mieszkańców Buku i skłaniał turystów do zatrzymania się na nim na dłużej. Istotne jest zatem także podkreślenie historii miejsca oraz dokonanych na nim odkryć archeologicznych, a także – wytworzenie charakterystycznego elementu przestrzennego będącego symbolem placu i miasta. Docelowy kształt placu Przemysława (bukowskiego rynku) powinien zatem prezentować wysoką jakość estetyczną i funkcjonalną wynikającą nie tylko z projektu, ale też poziomu wykonania oraz zastosowanych materiałów. Niezwykle istotne jest zagospodarowanie placu Przemysława (bukowskiego rynku) dużą ilością zieleni – zarówno wysokiej, jak i niskiej.

Wszystkie elementy zagospodarowania powinny mieć wysoką trwałość, a zaproponowane przez projektantów formy cechować musi swego rodzaju ponadczasowość (poprzez unikanie modnych, lecz szybko starzejących się estetycznie lub funkcjonalnie rozwiązań). Nie znaczy to jednak w żadnym wypadku, by – jako w „bezpieczny” sposób ponadczasowe – proponować kształty historyzujące. Zagospodarowanie placu może, a nawet powinno mieć współczesny wyraz – jednak nie epatujący „nowością”. Pożądane są umiar, szlachetna prostota, funkcjonalność i ergonomia. Urządzenie placu Przemysława (bukowskiego rynku) nie może konkurować wizualnie z istniejącą zabudową lub zaburzać widoków na najbardziej cenne obiekty. Projektując wszystkie elementy należy kierować się perspektywą użytkownika (projektowanie w duchu *user experience* - UX), którym ma być przede wszystkim pieszy. Nie jest natomiast wskazane kierowanie się perspektywą kierowcy samochodu, ponieważ ruch kołowy i parkowanie na Placu Przemysława oraz w jego sąsiedztwie (zwłaszcza na ulicy Poznańskiej) powinny zostać docelowo zredukowane do niezbędnego minimum. Wszystkie powierzchnie oraz elementy wyposażenia placu Przemysława (bukowskiego rynku) muszą zapewniać jak najlepszą dostępność dla szerokiej gamy użytkowników.

Zgodnie z przeprowadzonymi wcześniej warsztatami (działania zmierzające do rozpoczęcia rewitalizacji placu Przemysława (bukowskiego rynku) zostały już zainicjowane), rekomenduje się wzięcie pod uwagę wstępnych założeń dotyczących strefowania przestrzeni. W strefie wypoczynkowo-gastronomicznej powinna znaleźć się duża ilość odpowiednio zaprojektowanej zieleni (dające cień drzewa oraz duże połacie powierzchni biologicznie

czynnej ze zróżnicowaną roślinnością), a także miejsca na potencjalne ogródki gastronomiczne. W tej strefie ruch samochodowy powinien zostać zredukowany do niezbędnego minimum, a parkowanie – zlikwidowane. W strefie reprezentacyjnej ważne jest zapewnienie otwartej przestrzeni służącej urządzaniu imprez lub większych spotkań. Istotne jest też niezasłanianie widoku na trzy istotne obiekty w narożu graniczącym z ulicami Poznańską i Ratuszową: kanoniam, pałac biskupów poznańskich i ratusz. Stąd też ta część placu powinna być bardziej otwarta, obsadzona przede wszystkim niską i średniowysoką zielenią. W części tej należy również zaznaczyć miejsce, w którym stał dawny ratusz. W strefie reprezentacyjnej lub na styku obu stref zalecane jest wypracowanie fontanny, sadzawki lub innego elementu wodnego. Wzdłuż pierzei południowej i wschodniej możliwe jest sytuowanie miejsc parkingowych.

Wytyczne szczegółowe:

Ruch samochodowy, parkowanie, transport zbiorowy

W obrębie placu Przemysława (bukowskiego rynku) rekomendowane jest maksymalne ograniczenie ruchu kołowego i parkowania, tak, aby docelowo umożliwić obsługę samochodem właścicielom przyrynkowych posesji lub prowadzącym w nich działalność gospodarczą. Konieczna jest całkowita rezygnacja z traktowania placu jako parking buforowego służącego przesiadkom na transport zbiorowy. Miejsca postojowe tego typu zapewnia już teraz parking przy Sali Miejskiej (dawnej synagodze), a w dalszej perspektywie rekomenduje się utworzenie kolejnych parkingów tego typu na obrzeżach zespołu staromiejskiego.

Nawierzchnie/posadzka placu

Rekomendowane są trwałe nawierzchnie kamienne o wysokiej jakości i trwałości. Nie należy stosować posadzek betonowych lub z lastriko – ze względów estetycznych, a także praktycznych (większa podatność na zabrudzenia i trudności związane z czyszczeniem). Wszystkie nawierzchnie powinny być gładkie (elementy z kamienia ciętego, a nie łupanego), pozbawione jakichkolwiek barier utrudniających poruszanie się (krawężniki, progi itp.). Spoiny pomiędzy elementami nawierzchni powinny umożliwiać odprowadzanie wody deszczowej do gruntu. Wskazane jest docelowe ujednolicenie nawierzchni na placu Przemysława (bukowski rynek) i wszystkich ulicach (ten sam materiał/wzór/charakter) na obszarze ograniczonym okólną ulicą Mury – dzięki czemu przestrzeń stanie się bardziej spójna i czytelniejsza, zostanie dawny kształt miasta w granicach murów. Konieczne jest kreatywne rozwiązanie problemu dostępu do przyrynkowych kamienic. Wysokie schody prowadzące do budynku są elementem cennym z punktu widzenia historii i klimatu miejsca, ale nieprzyjaznym i utrudniającym korzystanie z lokali w parterach. Nie przewiduje się zwiększenia powierzchni uszczelnionej względem obecnego stanu, a w miarę możliwości fragmenty zostaną odszczelnione, poprzez wprowadzenie nawierzchni przepuszczalnej lub częściowo przepuszczalnej.

Zielono-niebieska infrastruktura

Plac Przemysława (bukowski rynek) po przekształceniach musi pozostać zielony co najmniej w takim samym stopniu, jak obecnie – jednak ze zmodyfikowaną aranżacją zieleni. Stanowczo nie wolno redukowować ilości zieleni np. w imię tworzenia „salonu” miasta lub silniejszego eksponowania zabudowy. W obecnych warunkach klimatycznych przestrzeń ta musi stanowić przyjazną enklawę ze zdrowym mikroklimatem tworzonym zarówno przez zielen niską, jak i wysoką. Nie wolno dopuścić, by po remoncie plac zmienił się w tzw. miejską wyspę ciepła.

Zieleń niska/powierzchnie biologicznie czynne

Należy dążyć do utworzenia możliwie jak największych powierzchni nieutwardzonych lub częściowo utwardzonych – przepuszczających wody opadowe do gruntu. Wskazane jest przemyślane pod względem kompozycyjnym i przyrodniczym zaprojektowanie zieleni niskiej – zróżnicowanej i atrakcyjnej przez większą część roku. Opcjonalnie należy rozważyć stworzenie przedogródków przed kamienicami (po poszerzeniu chodników po zewnętrznym obwodzie i odsunięciu od pierzei ruchu kołowego).

Dziedzictwo historyczne i kulturowe

Ze względu na swoją cenną strukturę urbanistyczną, wysokiej jakości zabytki oraz bogatą historię Buk powinien silniej eksponować kwestie związane z wielowiekowym dziedzictwem (także niemieckim i żydowskim). W przestrzeni placu Przemysława (bukowskiego rynku) najważniejsze są odkryte relikty dawnego ratusza i średniowiecznej drogi, które również należy odpowiednio wyeksponować.

Mała architektura i nowe elementy w przestrzeni

Z punktu widzenia estetyki oraz funkcjonalności niezwykle ważne jest zastosowanie optymalnych form małej architektury – przyjaznych użytkownikom w różnym wieku i o różnych przyzwyczajeniach. Staranne musi być też opracowanie form i tematyki nowych elementów przestrzennych na placu Przemysława (ich realizacja to bardzo mocny postulat mieszkańców) – np. rzeźby czy innego symbolu, które byłyby nowym znakiem rozpoznawczym miasta. Zgodnie z postulatami mieszkańców należy wyposażać plac Przemysława (bukowski rynek) w charakterystyczny element powiązany z tożsamością i/lub historią. Zarówno przedmiot upamiętnienia, jak i jego forma powinny być przedmiotem dalszych dyskusji, a później – konkursu na wysokiej jakości obiekt artystyczny.

Oświetlenie

Oświetlenie placu Przemysława (bukowskiego rynku) i zespołu staromiejskiego powinno być przedmiotem starannego opracowania. Trzeba zaprojektować i wykonać je tak, by zapewniało użytkownikom bezpieczeństwo i wygodę, a jednocześnie nie oślepiało i nie powodowało zanieczyszczenia światłem nieba oraz zieleni.

Dodatkowo, w celu poprawy estetyki i uporządkowania przestrzeni publicznej, należy również rozpocząć prace nad uchwałą krajobrazową dla całego miasta porządkującą kwestie reklam, szyldów, ogrodzeń itp. Przewiduje się również wprowadzenie rozwiązań na rzecz bardziej estetycznych szyldów i witryn sklepowych (zachęty finansowe, poradnik dobrych praktyk estetycznych itp.).

Moduł III: Społeczne ożywienie bukowskiego Rynku

Samo odnowienie przestrzeni placu Przemysława (bukowskiego rynku) nie wystarczy, aby stał się on miejscem przyciągającym zarówno mieszkańców jak i turystów. W tym celu, w nowo zagospodarowanej przestrzeni przewiduje się organizację różnorodnych wydarzeń, w tym wydarzeń cyklicznych, które po kilku edycjach będą nierozzerwalnie kojarzone z miastem Buk.

Wśród przewidywanych do organizacji wydarzeń znajdują się m.in.:

- okazjonalne imprezy kulturalne, tematyczne, hobbistyczne (np. kameralne koncerty, spektakle),
- wydarzenia świąteczne (np. jarmarki bożonarodzeniowe, wielkanocne),
- prezentacja czasowych wystaw, zarówno poświęconych Bukowi, jego historii (w tym rynkowym wykopaliskom) oraz mieszkańcom, jak i szeroko rozumianej sztuce lub edukacji (przewiduje się również korzystanie z mobilnych ekspozycji organizowanych przez inne miejscowości),
- wydarzenia o charakterze handlowym nakierowanym np. na rzemiosło lub zdrową i regionalną żywność, w tym możliwość sprzedaży produktów lokalnych oraz wyrobów Kół Gospodyń Wiejskich,
- organizowanie tzw. pchlich targów, umożliwiających sprzedaż i zakup staroci oraz rzeczy używanych, którym nowi właściciele mogą nadać nowe życie, wpływając przy tym na zmniejszenie ilości produkowanych odpadów (idea zero waste).

Powyższe wydarzenia stanowią katalog otwarty, wskazane jest, aby w późniejszym okresie powstawało więcej różnorodnych imprez, również będących efektem inicjatyw oddolnych. Co więcej, organizowane wydarzenia będą miały charakter otwarty, bezpłatny, co pozwoli na uczestnictwo w życiu kulturalnym również przez mieszkańców dotkniętych ubóstwem oraz mających problemy z przemieszczaniem się poza Buk. Przewiduje się również, że powyższe wydarzenia będą organizowane m.in. w ramach aktywności podmiotów ekonomii społecznej.

Moduł IV: Gospodarcze ożywienie placu Przemysława (bukowskiego rynku)

Z uwagi na postępujący zanik funkcji gospodarczych (głównie handlowych i usługowych) w centrum Buku, w ramach niniejszego modułu planowane jest podjęcie działań zmierzających do ożywienia gospodarczego placu Przemysława (bukowskiego rynku) i okolicznych uliczek.

Niniejszy moduł obejmuje wprowadzenie rozwiązań w postaci systemu zachęt dla właścicieli budynków położonych przy placu Przemysława oraz przedsiębiorców, aby wprowadzali w zrewitalizowaną przestrzeń swoje usługi (ze szczególnym nakierowaniem na usługi gastronomiczne). Powstanie kawiarni czy restauracji przyciągnie zarówno mieszkańców jak i turystów, co może wpłynąć na popyt na inne usługi, dzięki czemu nastąpi dalszy rozwój lokalnej przedsiębiorczości i gospodarki w centrum miasta. Jedną z form wsparcia może być np. udostępnianie miejsca na ogródki gastronomiczne otwierane sezonowo. Jednym z elementów modułu będzie również przygotowanie i promocja oferty lokalowej wraz z informacją o możliwym wsparciu dla przedsiębiorców realizujących swoją działalność w granicach obszaru rewitalizacji. W ramach niniejszego modułu planuje się ponadto utworzenie systemu udzielania pożyczek lub małych dotacji dla osób zamierzających otworzyć działalność gospodarczą, ze szczególną preferencją dla działalności usługowych na obszarze rewitalizacji, co dodatkowo wpłynie na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Przewiduje się, że działania społeczno-kulturalne wpłyną pozytywnie na aktywność gospodarczą na placu Przemysława (bukowskim rynku) i przy okolicznych uliczkach m.in. poprzez zwiększenie liczby potencjalnych odbiorców usług. Co więcej, nowopowstałe lokale usługowe przyciągną z kolei uczestników wydarzeń organizowanych na placu Przemysława (bukowskim rynku), dzięki czemu centralny plac w mieście odzyska swoją dawną świetność.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

W ramach prac infrastrukturalnych, plac Przemysława (bukowski rynek) zostanie przystosowany do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami. W obrębie wszystkich ciągów pieszych na projektowanej przestrzeni usunięte zostaną progi w postaci wystających krawężników itp. Przy przejściach dla pieszych zastosowane zostaną pola uwagi o odmiennej fakturze i kolorystyce, mające na celu zwrócenie uwagi osób niewidomych lub niedowidzących na miejsce potencjalnie niebezpieczne. Zastosowane będą różne rodzaje nawierzchni, które dla osób niewidomych lub niedowidzących stanowić będą czytelną informację o poziomie bezpieczeństwa. Zrewitalizowana przestrzeń będzie również zawierała rozwiązania zwiększające dostępność informacyjno-

komunikacyjną, w tym odpowiednie oznakowanie budynków i obiektów m.in. dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Zrewitalizowane przestrzenie będą atrakcyjne i użyteczne dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach, uwzględniające szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców, a zastosowane rozwiązania będą łatwe do zrozumienia niezależnie od doświadczenia, wiedzy, zdolności czy aktualnej koncentracji odbiorców.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych

Kierunek 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Kierunek 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki

Kierunek 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa

Kierunek 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych

Kierunek 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym

Kierunek 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego

CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu

Kierunek 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1 000 000,00 zł Moduł II: 23 000 000,00 zł Moduł III: 1 000 000,00 zł Moduł IV: 1 000 000,00 zł Łącznie: 26 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2026-2030 Moduł III: 2029-2033 Moduł IV: 2029-2033

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba przestrzeni poddanych rewitalizacji	1 szt.
Liczba przestrzeni dostosowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami	1 szt.
Powierzchnia terenu poddanego rewitalizacji	Okolo 7 500 m ²
Powierzchnia placu Przemysława (bukowskiego rynku) wyznaczona dla ogródków gastronomicznych	Okolo 1 500 m ²
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób mająca dostęp do zrewitalizowanej przestrzeni	2 922 os.
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	1 000 os./rok
Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw/punktów usługowych	Okolo 4 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów

Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 14 Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Adaptacja terenów przemysłowych „Bukowianki” na cele społeczne

Nazwa wnioskodawcy
Miasto i Gmina Buk
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku Ochotnicza Straż Pożarna Buk Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Lokalizacja przedsięwzięcia
Teren byłej szwalni „Bukowianka” – ul. Otuska, Buk (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- wysoki udział osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych oraz korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców obszaru rewitalizacji; - starzejące się społeczeństwo, co obrazuje m.in. wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji; - wysoka koncentracja mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, przy braku dostosowania części obiektów użyteczności publicznej dla tych osób, w tym istotnej instytucji jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej; - złe warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej, utrudniające indywidualne podejście do klientów OPS oraz wpływające na komfort pracy pracowników; - brak integracji międzypokoleniowej pomiędzy mieszkańcami obszaru rewitalizacji, m.in. ze względu na brak odpowiednio zorganizowanego miejsca spotkań, często skutkujący spędzaniem czasu (głównie przez młodzież) w sposób niezgodny z prawem, skutkujący np. aktami wandalizmu; - niszczący nieużytkowany budynek poprzemysłowy i niewykorzystana przestrzeń, która bez odpowiedniego zagospodarowania będzie negatywnie wpływać na wizerunek i estetykę miasta; - brak połączeń przestrzennych jednostek oświatowych z sąsiadującym terenem poprodukcyjnym; - niewielkie, fragmentaryczne tereny zieleni, w tym zieleni urządzonej w granicach obszaru rewitalizacji, co wpływa na osłabienie zdolności adaptacji terenu do zmian klimatu;
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu jest zagospodarowanie terenu poprzemysłowego po nieczynnej już szwalni „Bukowianka”. Możliwe do adaptacji obiekty zostaną przeznaczone na funkcje społeczne. Nieużytkowany teren zostanie zagospodarowany częściowo poprzez budowę nowego budynku i przebudowę istniejącego, w którym świadczone będą usługi społeczne i urządzona zostanie przestrzeń rekreacyjna dostosowana do międzypokoleniowej integracji mieszkańców i włączenie w ten proces sąsiednich jednostek oświatowych. Celem długoterminowym jest podniesienie jakości świadczonych usług społecznych oraz integracja międzypokoleniowa mieszkańców zarówno z obszaru rewitalizacji, jak i spoza niego.
Zakres realizowanych zadań
Zadania przewidziane w niniejszym przedsięwzięciu składają się zarówno z elementów infrastrukturalnych, jak i społecznych (tzw. miękkich). Wprowadzenie w przestrzeń poprzemysłową funkcji usług społecznych i integracji międzypokoleniowej wynikają m.in. z położenia w pobliżu szkoły, przedszkola i żłobka, zatem przygotowanie obiektów i przestrzeni odpowiadających również na potrzeby osób dorosłych i seniorów stworzy prawdziwe Centrum Integracji Międzypokoleniowej. Przedsięwzięcie składa się z kilku powiązanych ze sobą modułów. Moduł I: Adaptacja obiektów poprzemysłowych na potrzeby utworzenia Centrum Integracji Międzypokoleniowej Część obiektu wykorzystywanego w przeszłości przez szwalnię „Bukowianka” została już zaadaptowana na nowe funkcje gospodarcze. Jeden z budynków stanowiących część kompleksu został wyburzony, pozostawiając dużo wolnej przestrzeni. Z kolei część budynku po byłej szwalni, położona równolegle do ul. Otuskiej, nie pełni obecnie żadnej konkretnej funkcji i stopniowo niszczeje. W ramach niniejszego modułu planowana jest adaptacja części obiektu poprzemysłowego w celu utworzenia w nim bukowskiego Centrum Integracji Międzypokoleniowej. W zakres przewidywanych prac wchodzi: - przeprowadzenie prac adaptacyjno-remontowych zgodnie z projektem, w tym wymiana pokrycia dachowego, elewacji, montaż instalacji fotowoltaicznej, remont wnętrz, wyznaczenie nowych pomieszczeń do organizacji zajęć i spędzania czasu przez mieszkańców w różnym wieku, utworzenie ciągów komunikacyjnych, sanitariatów oraz zaplecza kuchennego przystosowanego do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością ruchową i intelektualną, - wyznaczenie przestrzeni dostępnych dla organizacji pozarządowych, które mogłyby mieć tu swoją siedzibę lub realizować działalność statutową,

- wyposażenie nowopowstałych przestrzeni w niezbędne meble, urządzenia i materiały przydatne z punktu widzenia funkcjonowania obiektu,
- zagospodarowanie przestrzeni przed obiektem poprzez wytyczenie chodników, ścieżek, miejsc parkingowych (również przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych), wprowadzenie elementów zielonej i błękitnej infrastruktury (m.in. ogrody deszczowe lub inne rozwiązania magazynujące wodę, wprowadzenie zieleni urządzonej oraz wyznaczenie terenu na ogród społeczny, w którym uczestnicy Centrum Integracji Międzypokoleniowej będą mogli pielęgnować warzywa i owoce używane następnie np. w ramach zajęć kulinarnych).

Moduł II: Utworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej

Dzięki nowopowstałej przestrzeni, możliwe będzie utworzenie jednostki funkcjonującej jako Centrum Integracji Międzypokoleniowej, która będzie realizowała zadania z pogranicza pomocy społecznej, kultury, sportu oraz szeroko rozumianej integracji, aktywizacji i włączenia społecznego.

W ramach funkcjonowania CIM odbywać się będą m.in.:

- działania z zakresu społeczno-kulturowej aktywizacji osób w różnym wieku i z różnymi potrzebami,
- spotkania dla zróżnicowanych grup wiekowych, mających na celu integrację międzypokoleniową, wymianę doświadczeń oraz wzajemne uczenie się od siebie (np. seniorzy mogą przekazywać młodzieży wiedzę z zakresu lokalnej historii, tradycji i zwyczajów, a młodzież może wprowadzać seniorów w tajniki nowych technologii, obsługi komputera czy smartfona),
- warsztaty, szkolenia, zajęcia i inne spotkania o charakterze artystycznym, kulturalnym czy edukacyjnym, włączającym część społeczeństwa zagrożoną wykluczeniem lub wykluczoną społecznie, w tym osób bezrobotnych.

Ponadto, przewiduje się, że utworzona przestrzeń będzie pełniła funkcję uniwersalnego miejsca spotkań nie tylko dla zorganizowanych grup, ale również dla mieszkańców niezrzeszonych w stowarzyszeniach, klubach czy innych grupach formalnych.

Moduł III: Budowa nowej siedziby dla Ośrodka Pomocy Społecznej bądź Centrum Usług Społecznych

Obecnie Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku funkcjonuje w budynku przy ul. Ratuszowej 1, który dzieli z Urzędem Miasta i Gminy. Z tego względu, obie jednostki posiadają ograniczoną przestrzeń do realizowania swoich zadań. W szczególnie trudnej sytuacji jest OPS, którego specyfika polega m.in. na pracy z mieszkańcami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej oraz z osobami posiadającymi trudności w poruszaniu się. Obecny budynek nie jest w stanie zapewnić odpowiedniego komfortu obsługi interesantów. Nie jest również w pełni dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami.

Z uwagi na brak alternatywnego obiektu, którego adaptowanie na potrzeby OPS byłoby uzasadnione ekonomicznie czy lokalizacyjnie, w ramach niniejszego modułu planowana jest budowa nowego obiektu, który będzie siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej w Buku. Budynek będzie usytuowany w niewykorzystywanej przestrzeni przy byłej szwalni „Bukowianka” przy ul. Otuskiej. Dodatkowym atutem takiej lokalizacji będzie bliskość innych obiektów i przestrzeni związanych z Centrum Integracji Międzypokoleniowej.

Budowa nowego obiektu pozwoli na zastosowanie projektowania uniwersalnego, dzięki czemu budynek będzie w pełni dostosowany do swobodnego korzystania dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zapewniona zostanie zarówno dostępność architektoniczna, jak i komunikacyjno-informacyjna i cyfrowa.

Realizacja fazy budowlanej poprzedzona będzie opracowaniem dokumentacji projektowej oraz uzyskaniem stosownych pozwoleń. Sam budynek będzie odpowiadał standardom efektywności energetycznej, a wydzielone w nim pomieszczenia zapewnią zarówno komfort pracy pracowników, jak i prywatność dla interesantów. Powstaną również toalety oraz niewielkie zaplecze kuchenne do korzystania przez pracowników. Wyodrębnione zostanie również większe pomieszczenie do prowadzenia zajęć grupowych.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja niniejszego przedsięwzięcia będzie przebiegała z zastosowaniem rozwiązań skierowanych na zachowanie pełnej dostępności zarówno architektonicznej, jak i komunikacyjno-informacyjnej oraz cyfrowej. Obiekt będzie jednokondygnacyjny, co ułatwi poruszanie się po nim osobom z niepełnosprawnością ruchową oraz osobom starszym. Budując nowy obiekt zostaną zastosowane rozwiązania projektowania uniwersalnego, które przyczynią się do pełnej dostępności nowej siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowo, dostępność architektoniczna zostanie zapewniona w otoczeniu budynku, poprzez odpowiedniej szerokości chodniki, a także zastosowanie ławek ułatwiających siadanie i wstawanie.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych
Kierunek 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców
 Kierunek 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami
 Kierunek 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej
 CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji
 Kierunek 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa
 Kierunek 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych
 Kierunek 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym
 CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych
 Kierunek 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności
 Kierunek 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu
 Kierunek 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
 Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 6 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 8 000 000,00 zł Łącznie: 15 000 000,00 (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2025-2030 Moduł II: 2027-2033 Moduł III: 2025-2030
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	2 szt.
Powierzchnia terenu zagospodarowanego pod nowe funkcje zgodnie z projektem	Okolo 4 000 m ²
Liczba nowopowstałych Centrów Integracji Międzypokoleniowej	1 szt.
Powierzchnia zajmowana przez nowopowstały budynek Ośrodka Pomocy Społecznej	Okolo 350 m ²
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba spotkań, warsztatów, szkoleń zrealizowanych w Centrum Integracji Międzypokoleniowej	12 szt./rok
Liczba uczestników spotkań, warsztatów, szkoleń zrealizowanych w Centrum Integracji Międzypokoleniowej	200 os./rok
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	140 os./rok
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji mających dostęp do zrewitalizowanej przestrzeni	2 922 os.
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 15 Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Zielony zakątek w centrum Buku
Nazwa wnioskodawcy
Miasto i Gmina Buk
Potencjalni partnerzy
Parafia św. Stanisława Biskupa w Buku

Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku Ochotnicza Straż Pożarna Buk Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Lokalizacja przedsięwzięcia
Teren zieleni przy zbiegu ulic Dworcowa i Przykop (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- niska integracja społeczności lokalnej m.in. ze względu na brak przestrzeni otwartych dających możliwości do spędzania wspólnie czasu na świeżym powietrzu, - wysoki udział osób starszych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy potrzebują miejsca wypoczynku wśród zieleni w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania, - brak dostosowania części przestrzeni publicznych do swobodnego korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami, - brak terenów zieleni urządzonej w granicach obszaru rewitalizacji, w szczególności posiadających małą architekturę służącą wypoczynkowi, - duży udział powierzchni nieprzepuszczalnych w granicach obszaru rewitalizacji;
Cel przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest kompleksowe zagospodarowanie terenu zieleni znajdującego się przy zbiegu ulic Dworcowa i Przykop oraz nadanie im funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych oraz edukacyjnych, przy jednoczesnym zachowaniu historii i tradycji miejsca – teren przylega do Sanktuarium Matki Bożej Bukowskiej Literackiej. Celem długofalowym jest zwiększenie aktywności i integracji społeczności lokalnej, która będzie mogła spędzać aktywnie czas w obszarze zieleni urządzonej.
Zakres realizowanych zadań
Zakres zadań przewidzianych do realizacji w ramach niniejszego przedsięwzięcia zakłada zarówno rewitalizację techniczną, infrastrukturalną (polegającą na zagospodarowaniu terenu zieleni i przekształceniu go w pełnowymiarowy park miejski) jak i rewitalizację społeczno-kulturalną (mającą na celu tchnięcie życia w uporządkowaną i zagospodarowaną przestrzeń). Warto zaznaczyć, że zieleń w przestrzeni miejskiej pełni bardzo istotną rolę, nie tylko jako miejsce oferujące cień w upalne dni oraz ograniczające efekt tzw. miejskiej wyspy ciepła, ale również jest to miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności. Projekt składa się z dwóch powiązanych ze sobą modułów, opisanych poniżej. Moduł I: Utworzenie parku miejskiego przy zbiegu ulic Dworcowa i Przykop W ramach pierwszego modułu planuje się wykonanie prac pielęgnacyjnych, technicznych, urządzeńowych w zakresie zagospodarowania istniejącej zieleni i nadanie jej wymiaru parku, który będzie odpowiadał na potrzeby wszystkich mieszkańców. Co istotne, w ramach działań nie planuje się wycinki drzew, o ile nie będzie to wynikało ze złego stanu fitosanitarnego poszczególnych egzemplarzy, potwierdzonego odpowiednią ekspertyzą. Zakłada się dostosowanie układu pól funkcji i ścieżek do drzew istniejących. Przewiduje się za to nowe nasadzenia oraz wprowadzenie urządzonej zieleni niskiej. Prace w ramach niniejszego modułu obejmowały będą m.in.: - opracowanie we współpracy z zainteresowanymi mieszkańcami projektu funkcjonalno-przestrzennego parku, z wydzieleniem ciągów komunikacyjnych, poszczególnych fragmentów zieleni oraz małej architektury bądź innych elementów wynikających z zaprojektowanych rozwiązań, - uporządkowanie istniejącej zieleni poprzez wykonanie niezbędnych prac pielęgnacyjnych wraz z utworzeniem przestrzeni na nowe nasadzenia lub elementy małej architektury, - wytyczenie i stworzenie nowych ciągów komunikacyjnych z zachowaniem odpowiedniej nawierzchni (nawierzchnia przepuszczalna lub częściowo przepuszczalna w celu zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej) i szerokości chodników, ułatwiających korzystanie z parku dla osób z trudnościami w poruszaniu się, - zabezpieczenie istniejącej zieleni oraz wprowadzenie dodatkowej: zarówno wysokiej, jak i niskiej, w tym traw, lawendy, bukszpanu, utworzenie enklaw z roślinami miododajnymi oraz łąk kwietnych, które w okresie letnim nie będą kosztowne zwiększając m.in. możliwości retencyjne gleby, - wprowadzenie dodatkowych elementów nie tylko zielonej, ale i niebieskiej infrastruktury, m.in. w zakresie rozwiązań poprawiających retencję oraz magazynujących wody opadowe, - posadzenie alei bukowej z bukami w o różnej wysokości i utworzenie ścieżki edukacyjno-przyrodniczej związanej z drzewostanem charakterystycznym dla regionu, - wprowadzenie nowego układu oświetlenia energooszczędnego, zwiększającego bezpieczeństwo po zmroku, ale nie zanieczyszczającego nadmiernie światłem, - utworzenie centralnego miejsca odpoczynku i wyciszenia poprzez budowę fontanny o płaskiej płycie wraz z przyległą małą architekturą, siedziskami, oświetleniem, co przy okazji spowolni ruch w tej strefie parku, - wprowadzenie małej architektury: ławki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe, siedziska i stoły do szachów, kuchnia plenerowa dla dzieci, tablice informacyjne, donice i inne,

- budowę widowni i sceny z zadaszeniem, do organizacji miejskich imprez tj. jarmarki, koncerty, itp.,
- budowę straganu,
- stworzenie stałej ekspozycji poświęconej historii miasta,
- urządzenia naukowych placów zabaw dla dzieci łączących elementy edukacyjne z zabawą.

Moduł II: Ożywienie społeczno-kulturalne parku miejskiego

W ramach drugiego modułu, planowane jest stworzenie kalendarza i organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, edukacyjnych i historycznych, które będą odbywały się w oparciu o zrewitalizowany park.

Wydarzenia organizowane w parku będą ciekawym uzupełnieniem dla innych elementów oferty kulturalnej, realizowanych w oparciu o istniejącą infrastrukturę bądź o miejsca, które powstaną na podstawie niniejszego Programu. Zrewitalizowany park może być również ciekawym przystankiem na trasie organizowanego cyklicznie wydarzenia „Przystanek Buk”, gdzie udostępniane dla zwiedzających są ważne miejsca i obiekty zabytkowe w całej Gminie.

Realizacja niniejszego modułu przyczyni się dodatkowo do wzrostu potencjału turystycznego obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja przedsięwzięcia nastąpi w sposób zapewniający dostępność wszystkim mieszkańcom we wszystkich możliwych wymiarach. Zagospodarowanie terenów zieleni i ciągów komunikacyjnych będzie zawierało rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni publicznej osobom dotkniętym różnymi formami niepełnosprawności oraz osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp. Wprowadzone zostaną zarówno rozwiązania likwidujące bariery architektoniczne, jak i odpowiednie oznakowanie miejsc i infrastruktury, wpływające na zwiększenie dostępności komunikacyjno-informacyjnej. Organizatorzy wydarzeń w oparciu o zrewitalizowaną infrastrukturę, będą dokładali wszelkich starań, aby w wydarzeniach mogły brać udział osoby w różnej sytuacji materialnej, niezależnie od wieku, płci, pochodzenia czy stopnia niepełnosprawności.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych

Kierunek 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców

CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Kierunek 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych

Kierunek 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym

Kierunek 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego

CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu

Kierunek 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 11 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Łącznie: 12 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2025-2033

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Powierzchnia zrewitalizowanego terenu	Okolo 8 200 m ²
Liczba nowopowstałych ścieżek edukacyjnych	1 szt.
Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych	4 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość

Liczba ludności mająca dostęp do nowo zagospodarowanych przestrzeni	2 922 os.
Szacowana liczba uczestników organizowanych wydarzeń	Około 1 000 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 16 Opis projektu zintegrowanego nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Rewitalizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk oraz Placu Stanisława Reszki
Nazwa wnioskodawcy
Miasto i Gmina Buk
Potencjalni partnerzy
Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu
Lokalizacja przedsięwzięcia
Plac Stanisława Reszki, Buk (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- wysoka koncentracja mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, przy braku dostosowania części obiektów użyteczności oraz przestrzeni publicznej dla tych osób, - niska emisja skutkująca zwiększeniem zanieczyszczenia powietrza, wynikająca m.in. z niskiej efektywności energetycznej budynków, - niska jakość i estetyka niektórych przestrzeni publicznych, będących miejscem uroczystości patriotycznych, - zdegradowana infrastruktura mieszkaniowa i komunikacyjna w granicach obszaru rewitalizacji, - niska aktywność niektórych organizacji pozarządowych, wynikająca częściowo z braku miejsca pozwalającego na realizację założeń statutowych, - złe warunki lokalowe Biblioteki Publicznej i niedostosowanie obiektu do wymogów BHP, wpływające na utrudnienie możliwości rozwoju czytelnictwa na terenie Gminy,
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu zintegrowanego jest poprawa funkcjonalności, dostępności i efektywności energetycznej obiektu użytkowanego przez Bibliotekę i Kino Miasta i Gminy Buk, a także poprawa estetyki i wizerunku otoczenia – placu Stanisława Reszki wraz z Pomnikiem Bohaterów Ziemi Bukowskiej, który stanowi tło do uroczystości patriotycznych. Celem długofalowym, w powiązaniu z innymi projektami rewitalizacyjnymi, jest całościowa odnowa historycznej tkanki miejskiej w centrum Buku. Jednym z celów projektu jest również utworzenie inkubatora organizacji pozarządowych – miejsca skupiającego organizacje pozarządowe, co zaowocuje zwiększeniem aktywności społecznej nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale i całego Miasta i Gminy Buk.
Zakres realizowanych zadań
Niniejszy projekt zintegrowany będzie składał się z elementów infrastrukturalnych, które doprowadzić mają do poprawy funkcjonalności, dostępności i efektywności energetycznej budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk, a także do wyodrębnienia przestrzeni służącej jako inkubator organizacji pozarządowych, co wpłynie na wzrost aktywności społecznej mieszkańców oraz pomoże nowym i istniejącym organizacjom realizować lepiej swoje cele statutowe. Zagospodarowana zostanie również przestrzeń wokół obiektu, co dopełni efekt rewitalizacji. Moduł I: Modernizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk Budynek przy placu Stanisława Reszki 29 w Buku jest wykorzystywany częściowo przez Bibliotekę, a częściowo przez Kino Wielkopoleńskie, które funkcjonuje już od 1970 roku. Obiekt jest również użytkowany przez Oddział PTTK (Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego) oraz jako Izba Muzealna. Budynek leży w granicach historycznego założenia urbanistycznego chronionego na podstawie wpisu do rejestru zabytków i stanowi część bukowskiej starówki. Omawiany obiekt nie spełnia jednak wymagań, których oczekuje się obecnie od obiektów użyteczności publicznej – nie jest wystarczająco efektywny energetycznie, nie jest dostosowany do osób ze szczególnymi

potrzebami, a jego estetyka biorąc pod uwagę położenie w zabytkowej części miasta, pozostawia również wiele do życzenia.

Aby przywrócić reprezentatywny wygląd oraz poprawić funkcjonalność obiektu, przewiduje się przeprowadzenie następujących działań:

- kompleksowa termomodernizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk, wraz z odnowieniem elewacji,
- remont obiektu i dostosowanie go do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zastosowanie rozwiązań z zakresu dostępności architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej,
- rozbudowę obiektu i zwiększenie powierzchni przeznaczonej na działania Biblioteki Publicznej,
- wygospodarowanie w budynku przestrzeni dla korzystania na określonych zasadach przez organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej, funkcjonujące w Mieście i Gminie Buk, szczególnie na obszarze rewitalizacji.

Moduł II: Zagospodarowanie placu Stanisława Reszki

Ze względu na położenie placu Stanisława Reszki w historycznej części założenia urbanistycznego Buku oraz umiejscowienie na nim Pomnika Bohaterów Ziemi Bukowskiej, jest to miejsce obchodów wielu wydarzeń historycznych związanych z regionem.

Zarówno sam plac, jak i biegnące wokół niego drogi, chodniki, istniejąca zielen, a także widoczny w centralnym miejscu pomnik, wymagają koniecznych zabiegów naprawczych bądź pielęgnacyjnych, dzięki którym będą mogły dalej spełniać swoje reprezentatywne funkcje.

W ramach niniejszego modułu planuje się zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy placu Stanisława Reszki w Buku, m.in. poprzez:

- kompleksowy remont Pomnika Bohaterów Ziemi Bukowskiej,
- odnowienie zieleni wokół Kina Wielkopolanin (rewitalizacja drzew przez arborystę, odnowienie niskiej zieleni),
- naprawę chodnika i urządzenie niskiej zieleni przy wejściu do dawnego Szpitala Św. Ducha w Buku, położonego przy placu Stanisława Reszki.

Estetyczne zagospodarowanie przestrzeni może oddziaływać pozytywnie na renomę mieszcących się na placu funkcji publicznych: kina, biblioteki oraz izby muzealnej, wpływając na zwiększenie uczestnictwa w kulturze. Ponadto zwiększenie prestiżu placu oraz jego atrakcyjności turystycznej, mogą wpłynąć za rozwój działalności gospodarczej w postaci usług dla mieszkańców, prowadzonych w okolicznych kamienicach. Przewiduje się, że poprawa estetyki będzie impulsem do zagospodarowania istniejących tam pustostanów. Projekt będzie powiązany z działaniami skierowanymi na poprawę jakości tkanki mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, co stworzy dodatkowy efekt synergii.

Moduł III: Utworzenie inkubatora organizacji pozarządowych

Niniejszy moduł obejmuje szereg działań o charakterze nieinfrastrukturalnym, dotyczącym wyposażenia oraz funkcjonowania na określonych zasadach, Bukowskiego Inkubatora NGO (*non-governmental organization* czyli organizacji pozarządowych). Inkubator będzie mieścił się w przestrzeni wygospodarowanej w budynku zajmowanym obecnie m.in. przez Bibliotekę i Kino Miasta i Gminy Buk, co dodatkowo zwiększy wielofunkcyjność obiektu.

W ramach funkcjonowania inkubatora, na określonych zasadach przygotowana do tego celu przestrzeń będzie udostępniana istniejącym organizacjom pozarządowym, które nie posiadają własnej siedziby umożliwiającej ich rozwój. Dodatkowo, spośród funkcjonujących stanowisk Urzędu Miasta i Gminy w Buku bądź jednostek organizacyjnych, wyłoniona zostanie osoba wspierająca istniejące organizacje i będąca łącznikiem pomiędzy sektorem samorządowym a pozarządowym, a także będzie stanowiła wsparcie w zakresie pozyskiwania funduszy lub zakładania nowych stowarzyszeń.

Przewiduje się, że dzięki takiemu rozwiązaniu, zwiększy się liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w Buku, ale także poprawi się aktywność istniejących NGO, które dzięki dostępnej przestrzeni, będą mogły przejmować określone zadania własne Gminy, m.in. z zakresu kultury, sportu, animowania czasu wolnego dla różnych grup społecznych czy wsparcia osób potrzebujących.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Część infrastrukturalna niniejszego projektu zintegrowanego zostanie zaplanowana i zrealizowana w sposób zapewniający możliwość korzystania z obiektu i otoczenia przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Zastosowane zostaną rozwiązania umożliwiające dostanie się do środka oraz przemieszczanie w budynku, a także bezpieczne poruszanie się po placu Stanisława Reszki. Wprowadzone zostaną również odpowiednie, czytelne oznakowania i objaśnienia, wpływające na dostępność komunikacyjno-informacyjną. Realizowane

działania mają na celu doprowadzenie do sytuacji, w której rewitalizowana przestrzeń będzie dostępna dla wszystkich chętnych, bez względu na wiek, płeć, status materialny, pochodzenie czy inne przesłanki.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych

Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców

Kierunek 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami

CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Kierunek 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki

Kierunek 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa

Kierunek 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych

Kierunek 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym

Kierunek 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego

CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności

Kierunek 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu

Kierunek 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 1 000 000,00 zł Łącznie: 10 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2030 Moduł II: 2024-2030 Moduł III: 2025-2033

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków objętych interwencją	1 szt.
Powierzchnia zrewitalizowanego terenu	5 500 m ²
Liczba wprowadzonych funkcji w budynku	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba użytkowników Kina Wielkopolanin	1 000 os./rok
Liczba czytelników Biblioteki Publicznej	500 os./rok
Liczba organizacji pozarządowych korzystających z udostępnionej przestrzeni	4 szt./rok
Liczba mieszkańców mających dostęp do zrewitalizowanej przestrzeni	2 922 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów

Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 17 Opis projektu zintegrowanego nr 5

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5
Kompleksowe wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji
Nazwa wnioskodawcy
Miasto i Gmina Buk

Potencjalni partnerzy
Biblioteka i Kino Miasta i Gminy Buk Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Ośrodek Sportu i Rekreacji w Buku Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku Ochotnicza Straż Pożarna Buk Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Lokalizacja przedsięwzięcia
Całość obszaru rewitalizacji oraz w celu zapewnienia spójności przestrzeni, w uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest objęcie projektem budynków poza granicami obszaru rewitalizacji
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- zły stan techniczny części budynków mieszkalnych (zarówno komunalnych jak i prywatnych) położonych w obszarze rewitalizacji i jego okolicy, - obecny problem niskiej emisji wynikający w części z używania wysokoemisyjnych źródeł ciepła oraz braku efektywności energetycznej budynków, - duży udział osób dotkniętych problemem ubóstwa wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, co wpływa na znaczne ograniczenia możliwości wygospodarowania funduszy na remont budynków mieszkalnych, - niski poziom integracji lokalnej społeczności, - wysoki koszt remontów zabytkowych obiektów, w tym kamienic zlokalizowanych na bukowskiej starówce, - duży udział osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób starszych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, wymagających wsparcia w postaci różnorodnych usług społecznych,
Cel przedsięwzięcia
Niniejszy projekt ma na celu poprawę stanu technicznego, efektywności energetycznej oraz estetyki budynków mieszkaniowych znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji, szczególnie w obrębie historycznej starówki. Celem długofalowym jest ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz zachęcenie młodych ludzi do zamieszkania w centralnej i północnej części Buku. Dodatkowo, celem jest rozwój usług społecznych, szczególnie wspierających seniorów i osoby z niepełnosprawnością. Przedsięwzięcia ma również na celu ograniczenie niskiej emisji wynikającej ze starej i nieefektywnej energetycznie infrastruktury.
Zakres realizowanych zadań
Niniejszy projekt składa się z dwóch modułów: pierwszy z nich dotyczy umożliwienia otrzymania przez mieszkańców dotacji na remont lub przebudowę budynków znajdujących się w złym stanie technicznym i nie spełniających minimalnych wymogów energetycznych dla budynków mieszkalnych w granicach obszaru rewitalizacji; drugi skupia się na rozwijaniu usług społecznych na rzecz mieszkańców, co dopełni kompleksowy proces rewitalizacji. W ramach niniejszego projektu zintegrowanego dopuszcza się objęcie zarówno dotacją jak i różnorodnymi usługami społecznymi również osoby zamieszkujące poza obszarem rewitalizacji, co ma na celu zachowanie ciągłości przestrzennej rewitalizowanych budynków oraz spójności społecznej i przeciwdziałaniu marginalizacji. Moduł I: Wsparcie dla właścicieli budynków w celu dostosowania ich do odpowiedniego standardu użytkowego Obszar placu Przemysława (bukowskiego rynku) i jego okolic pomimo wielu nakładów poniesionych przez właścicieli poszczególnych nieruchomości, w dalszym ciągu wydaje się być w niezadawalającym stanie technicznym. Dotyczy to nie tylko frontów obiektów (elewacji), ale przede wszystkim budynków położonych w głębi działek, w dalszej odległości od płyty głównej pl. Przemysława (bukowskiego rynku) – zabudowy gospodarczej, oficyn, które w dalszym ciągu są powiązane z kamienicami przyległymi do rynku, tworząc niejednokrotnie jeden obiekt budowlany. Zły stan techniczny, niewystarczające nakłady finansowe przyczyniając się do pustoszenia obiektów, nie tylko w zakresie likwidacji działalności handlowo-usługowej, ale także w zakresie zanikania funkcji mieszkaniowej. Aby przeciwdziałać zanikowi funkcji mieszkaniowych, gospodarczych, społecznych czy reprezentacyjnych bukowskiej starówki, należy wesprzeć właścicieli poszczególnych budynków w remontach i ewentualnej przebudowie. Obecnie Miasto i Gmina Buk udziela stosownych dotacji na podstawie Uchwały Nr XI/50/07 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 maja 2007 r. w sprawie zasad i trybu postępowania, udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane dla obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nie stanowiących własności Gminy Buk. Przedmiotowa uchwała obowiązuje niezmiennie od 2007 r. i pozwala na dotowanie prac przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków. W ramach niniejszego modułu planowane jest rozszerzenie zakresu wsparcia również dla obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Pozwoli to na umożliwienie ubiegania się do dofinansowania dla szeregu

właścicieli kamienic i innych obiektów, w szczególności centrum miasta, które to wpływają istotnie na rewitalizowany obszar. Właściciele budynków (zarówno znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji, jak i w uzasadnionych przypadkach poza nim) będą mogli otrzymać do 50% kosztów niezbędnych na przeprowadzenie remontów i ewentualnej przebudowy budynków, co poprawi ich estetykę, ale także funkcjonalność, efektywność energetyczną oraz dostępność.

Moduł II: Rozwój usług społecznych oraz przeciwdziałanie marginalizacji lokalnej społeczności

Rewitalizacja powinna mieć znaczący wydzźwięk społeczny, zatem poprawa jakości tkanki urbanistycznej nie wystarczy, aby rozwiązać problemy społeczne występujące wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niniejszy moduł obejmuje zatem rozwój usług wspierających seniorów i osoby z niepełnosprawnościami. Projekt skierowany będzie nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale również osób zamieszkujących poza nim, co wpłynie na zmniejszenie marginalizacji i izolacji społecznej. Przedsięwzięcie wpłynie również na zwiększenie integracji pomiędzy mieszkańcami obszaru oraz na poprawę dostępności do rewitalizowanego terenu dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W ramach projektu, w zależności od zaistniałych potrzeb mieszkańców, może być realizowane kompleksowe wsparcie obejmujące usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne, rehabilitacyjne, asystenckie, wytnieniowe, pomocy sąsiedzkiej, remontowe, przeciwdziałanie uzależnieniom, a także integrację seniorów ze społecznością lokalną, co będzie gwarancją wydłużenia samodzielności i zwiększenia jakości funkcjonowania osób starszych.

Przewiduje się, że projekt będzie realizowany również przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów obszaru rewitalizacji (w tym partnerów społeczno-gospodarczych), a także dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w niniejszym dokumencie, szczególnie w odniesieniu do planowanego nowego budynku Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia dostępności architektonicznej budynków mieszkalnych – dzięki programowi dotacyjnemu możliwe będzie wprowadzanie rozwiązań ułatwiających poruszanie się dla mieszkańców z niepełnosprawnościami. Również w części nieinfrastrukturalnej projekt jest skierowany zwłaszcza do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów czy osoby z różnego rodzaju niepełnosprawnościami – rozwój szerokiej gamy usług społecznych pomoże zarówno takim osobom, jak i ich najbliższym.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych

Kierunek 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców

Kierunek 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami

Kierunek 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej

CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Kierunek 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego

CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta

Kierunek 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Łącznie: 2 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2033 Moduł II: 2024-2033

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków, na których remont/przebudowę otrzymano dotację	10 szt.
Liczba wdrożonych usług społecznych	1 szt.
Liczba osób objętych programem usług społecznych	150 os. / rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość

Liczba budynków o polepszonym stanie technicznym dzięki realizacji projektu	10 szt.
Liczba osób, których jakość życia uległa poprawie poprzez realizację usług społecznych	100 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 18 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Powołanie bukowskiej Straży Miejskiej
Podmiot realizujący
Miasto i Gmina Buk
Lokalizacja
Obszar Miasta i Gminy Buk
Charakterystyka przedsięwzięcia
Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne oraz wywiady pogłębione z interesariuszami rewitalizacji wskazały, że na obszarze rewitalizacji, jak i w całym Buku występują problemy z łamaniem zasad porządku publicznego, a także zdarzają się liczne przestępstwa czy wykroczenia. Wiele wykroczeń dotyczy przekraczania dozwolonej prędkości bądź nieprawidłowego parkowania w granicach obszaru rewitalizacji – nagromadzenie tych problemów w centrum Buku potwierdza Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa (dostęp dn. 25.04.2024 r.). Ze względu na braki kadrowe skutkujące niską częstotliwością patroli policyjnych, na co wskazali mieszkańcy biorący udział w warsztatach, w ramach niniejszego przedsięwzięcia przewiduje się podjęcie kroków zmierzających do powołania w Buku Straży Miejskiej, bądź alternatywnie Straży Gminnej, która będzie czuwała nad bezpieczeństwem mieszkańców Miasta bądź całej Gminy. Poza działaniami z zakresu zwalczania nieprawidłowości w użytkowaniu przestrzeni publicznej i utrudnień w ruchu samochodowym czy pieszym, Straż może również prowadzić działania związane z ochroną środowiska (monitoring jakości używanego opału czy likwidowanie nielegalnych wysypisk śmieci), a także działania prewencyjne, edukacyjne i wychowawcze. Powołanie Straży Miejskiej lub Gminnej wiąże się z wieloletnimi wydatkami, zapewnieniem odpowiedniego miejsca dla funkcjonariuszy, a także wieloma kwestiami organizacyjno-administracyjnymi, zatem realizacja niniejszego działania poprzedzona będzie obszernymi analizami, konsultacjami i diagnozą potrzeb i możliwości w zakresie funkcjonowania takiej jednostki.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań: CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych Kierunek 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego
5 000 000 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć oraz warsztatu rewitalizacyjnego.

7. Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na całym obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Miasto i Gmina Buk.

W poniższej tabeli przedstawiono opis sposobu realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji działania wraz z odpowiadającymi im celami i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tabela 19 Opis dokumentów strategicznych realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym		
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku		
W dokumencie nakreślono wizję regionu: <i>Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący uniwersalna wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki do życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.</i> Sformułowana została również misja, charakteryzująca elementarne wartości jakie przyświecają samorządowi województwa: <i>Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.</i> Celem zapewnienia efektywności procesów rozwojowych przyjęto również model rozwoju: Rozwój Wielkopolski przebiega według modelu funkcjonalnego, zakładającego zrównoważony terytorialnie rozwój regionu, wzajemnie korzystne relacje zarówno w przestrzeni, jak i w układzie sfer gospodarczych i społecznych, a także powiązania międzyinstytucjonalne i partnerskie współdziałanie.		
Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele/kierunki w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
CEL 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW 1.1 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2 Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3 Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	PZ1 PZ2	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa
CEL 2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU 2.1 Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	PZ1 PZ2 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców

2.2 Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3 Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu		1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
CEL 3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI 3.1 Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2 Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3 Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	PZ1 PZ2 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
CEL 4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM 4.1 Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2 Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	PZ2 PU1	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego		
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego to dokument określający politykę zagospodarowania przestrzennego samorządu województwa. Wspólnie ze strategią rozwoju województwa stanowi on podstawę prowadzenia polityki rozwoju. Nakreślona wizja rozwoju województwa wielkopolskiego brzmi następująco: Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągnięcia celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, gdzie:		

- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
- podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,
- istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
- konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
- priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,
- jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
- gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,
- wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
- każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
- przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,
- sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleń,
- polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,
- istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwa regionalne.

W ramach realizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ sformułowano również 8 podstawowych celów polityki przestrzennej, w ujęciu średniookresowym. Cele te przedstawione są w kolumnie „Podstawowe Regulacje”.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej	PZ1 PZ2 PZ5	CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Ochrona walorów przyrodniczych	PZ1 PZ2 PZ3	CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Kształtowanie i racjonalne gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego	PZ3	CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta

		3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji	PZ1 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Zrównoważony rozwój rolnictwa	-	-
Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa	PZ1	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej	PZ1 PZ2 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom	PZ1 PU1	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

		3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
Dokumenty na poziomie lokalnym		
Strategia rozwoju Miasta i Gminy Buk na lata 2024-2033		
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Buk na lata 2024-2033 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2033 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych. Strategia zawiera misję: <i>Miasto i Gmina Buk wykorzystując przewagi lokalizacyjne stwarza korzystne warunki do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z zachowaniem dziedzictwa kulturalno-historycznego. Samorząd bazując na lokalnych potencjałach, funkcjonujących strefach gospodarczych i walorach przyrodniczych, dąży do tego, aby Miasto i Gmina były przyjaznym i bezpiecznym miejscem dla wszystkich mieszkańców i przedsiębiorców.</i> oraz wizję: <i>Miasto i Gmina Buk w 2033 roku to wygodne i atrakcyjne miejsce do życia od niemowlaka do seniora, będące bezpieczne pod względem społecznym, komunikacyjnym, ekologicznym i energetycznym. Trwający systematyczny rozwój lokalnej gospodarki, zapewnia nowe miejsca pracy, co w połączeniu z nowoczesnym budownictwem mieszkaniowym skutkuje wzrostem liczebności Gminy. Mieszkańcy w każdym wieku mogą znaleźć atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego, w oparciu o nowoczesną bibliotekę, kino, izbę muzealną, zintegrowane systemy ścieżek rowerowych oraz miejsca odpoczynku, rekreacji i sportu. W Gminie występuje równowaga pomiędzy czystym środowiskiem, z parkami miejskimi, terenami zieleni i czystym Jeziorem Niepruszewskim na czele, a rozwojem gospodarczym i powstawaniem kolejnych stref inwestycyjnych. Bukowski rynek stanowi miejsce spotkań, integracji, handlu lokalnego i szerokiej dostępności usług.</i> Realizacji misji wizji będzie odbywała się poprzez osiąganie celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań. Poniżej wskazano podstawowe regulacje – cele strategiczne i operacyjne. Warto zauważyć, że w celu I.II wskazano konkretny kierunek odnoszący się do prowadzenia rewitalizacji, z którym niniejszy dokument pozostaje spójny: <i>Podejmowanie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy (m.in. rewitalizacja rynku wraz z historycznym układem urbanistycznym Buku).</i>		
Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
CEL STRATEGICZNY I: MIASTO I GMINA BUK MIEJSCEM Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ I CZYSTYM ŚRODOWISKIEM I.I. Infrastruktura sprzyjająca rozwojowi i bezpieczeństwu Miasta i Gminy Buk. I.II. Zrównoważony rozwój przestrzenny. I.III. Aktywna ochrona środowiska.	PZ1 PZ2 PZ3 PZ4 PZ5 PU1	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

		3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
CEL STRATEGICZNY II: MIASTO I GMINA BUK PRZYJAZNA PRZEDSIĘBIORCOM I ROZWIJAJĄCA SIĘ TURYSTYCZNIE II.I. Wysoki potencjał inwestycyjny oraz zrównoważone rolnictwo. II.II. Promocja atrakcyjności kulturowej i inwestycyjnej Miasta i Gminy Buk. II.III. Turystyka oparta na dziedzictwie kulturowym oraz rekreacji.	PZ1 PZ3 PZ4	CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.3. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury wraz z innymi działaniami z zakresu adaptacji do zmian klimatu 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców
CEL STRATEGICZNY III: MIASTO I GMINA BUK OTWARTA NA POTRZEBY MIESZKAŃCÓW III.I. Dostęp do wysokiej jakości usług medycznych oraz społecznych. III.II. Edukacja na wysokim poziomie oraz wspieranie rozwoju uczniów i nauczycieli. III.III. Rozbudowana oferta kulturalna oraz sportowa realizowana na terenie obiektów o wysokim standardzie.	PZ1 PZ2 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym 2.5. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców

		3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Buk do roku 2025		
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Buk do roku 2025 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji. W dokumencie określono misję: <i>Gmina Buk nastawiona na pomoc i rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców, zwłaszcza osób i rodzin zagrożonych ubóstwem, poprzez wykorzystanie dostępnych zasobów administracji oraz instytucji pozarządowych, przy jednoczesnym podnoszeniu jakości życia wszystkich mieszkańców, a także wspieraniu lokalnych wydarzeń na terenie Gminy.</i> oraz wizję: <i>Sprawnie działający system pomocy, który zapobiega oraz pomaga rozwiązać problemy społeczne, a ponadto dąży do stworzenia Gminy, w której mieszkańcy będą mieli poczucie bezpieczeństwa i wsparcia.</i> Realizacja strategii odbywa się poprzez 16 celów operacyjnych w ramach 10 dziedzin, wskazanych poniżej.		
Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
WSPIERANIE RODZINY Wsparcie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej poprzez pomoc w rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz możliwość poznania sposobów przezwyciężania sytuacji kryzysowych w rodzinie.	PZ2 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej
WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.	PZ2 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
ZDROWIE PSYCHICZNE Zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz	PZ2 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej

zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.		
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i ich rodzin, a także wspomaganie działalności podmiotów służących rozwiązywaniu problemów uzależnień. Poszerzenie wiedzy w temacie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu i innych nałogów oraz rozpowszechnianie informacji o istniejących formach pomocy w przypadkach uzależnień.	PZ2 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci oraz poprawa jakości systemu działań profilaktycznych. Doskonalenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.	PZ2	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej
AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów oraz aktywizacja zawodowa osób starszych. Wsparcie osób starszych i ich bliskich w celu zapewnienia możliwości aktywnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.	PZ1 PZ2 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych 2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych

		3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta 3.2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych poprzez prowadzenie działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy. Rozwój rynku pracy i nowych miejsc zatrudnienia poprzez wykorzystanie lokalnego potencjału gospodarczego.	PZ1 PZ2	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA Aktywizacja i włączenie osób i rodzin z problemem ubóstwa do społeczności lokalnej. Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przy uwzględnieniu współudziału beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji. Podjęmowanie działań mających na celu rozwój systemu pomocy osobom bezdomnym poprzez udzielenie wsparcia i aktywizacji tych osób, a także zmniejszenie skali problemu bezdomności.	PZ2 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.1. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki 2.2. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aktywizacja zawodowa CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.1. Modernizacja infrastruktury mieszkaniowej przy zachowaniu historycznego układu miasta
PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI Zastosowanie działań prewencyjnych mających na celu podniesienie bezpieczeństwa w Gminie.	PZ1 PU1	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
REWITALIZACJA SPOŁECZNA Wzrost integracji społecznej i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne.	PZ1 PZ2 PZ3 PZ4 PZ5	CEL 1: Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych 1.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu 1.3. Rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców 1.4. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami 1.5. Zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej CEL 2: Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej na obszarze rewitalizacji 2.3. Utworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu relacji międzypokoleniowych

		2.4. Stworzenie oferty mającej na celu integrację mieszkańców i włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym CEL 3: Wzrost jakości i funkcjonalności zasobu mieszkaniowego i przestrzeni publicznych 3.4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych w sposób bardziej atrakcyjny dla mieszkańców 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Buk		
Do momentu uchwalenia Planu Ogólnego, w momencie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całego Miasta i Gminy Buk jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Buk (Uchwała Nr XII/96/2019 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 października 2019 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Buk) z późniejszymi zmianami w 2022 roku (Uchwała nr XLIV/380/2022 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 30 sierpnia 2022 r.) oraz 2023 roku (Uchwała nr LVII/518/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 24 października 2023 r.). W dokumencie przedstawiono cele polityki przestrzennej, wskazane poniżej. Należy zachować dotychczasowy charakter gminy tj. charakter rolniczy z dynamicznie rozwijającym się przemysłem, funkcją mieszkaniową oraz usługową (głównie logistyką). Studium utrzymuje istniejącą hierarchię jednostek osadniczych. Należy wykorzystać zadowalające warunki dla rozwoju działalności gospodarczej, a co za tym idzie – społecznej. Koncentracja rozwoju przestrzennego planowana jest głównie wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych, w obrębie istniejących jednostek osadniczych. Podstawowymi zadaniami w zakresie ochrony ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w gminie Buk, będą: • racjonalny rozwój funkcji mieszkaniowej, • rozwój terenów przemysłowych w oddzieleniu od zabudowy mieszkaniowej, • rozwój i aktywizacja usług, • rozwój i aktywizacja funkcji turystycznych, krajoznawczych, z wykorzystaniem obszarów cennych przyrodniczo i z zachowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego, • rozwój i dostosowanie do potrzeb infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, • rozwój i modernizacja rolnictwa na terenach wiejskich. Zadania przewidziane do realizacji w niniejszym Programie Rewitalizacji nie są sprzeczne z celami polityki przestrzennej. Co więcej, realizacja GPR wpłynie pozytywnie na realizację poszczególnych celów polityki przestrzennej przewidzianych w Studium, m.in. na racjonalny rozwój zabudowy (podniesienie standardu zabudowy mieszkaniowej na terenie Buku), rozwój i aktywizację usług (rewitalizacja Placu Przemysława wraz z zadaniami z zakresu ożywienia społecznego i gospodarczego), a także na rozwój i aktywizację funkcji turystycznych, krajoznawczych, z wykorzystaniem obszarów cennych przyrodniczo i z zachowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego (utworzenie parku miejskiego, wprowadzanie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury).		

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Realizowane przedsięwzięcia pośrednio lub bezpośrednio wpisują się w założenia przeanalizowanych dokumentów. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Miasta i Gminy Buk zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji dodatkowo pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej i środowiskowej.

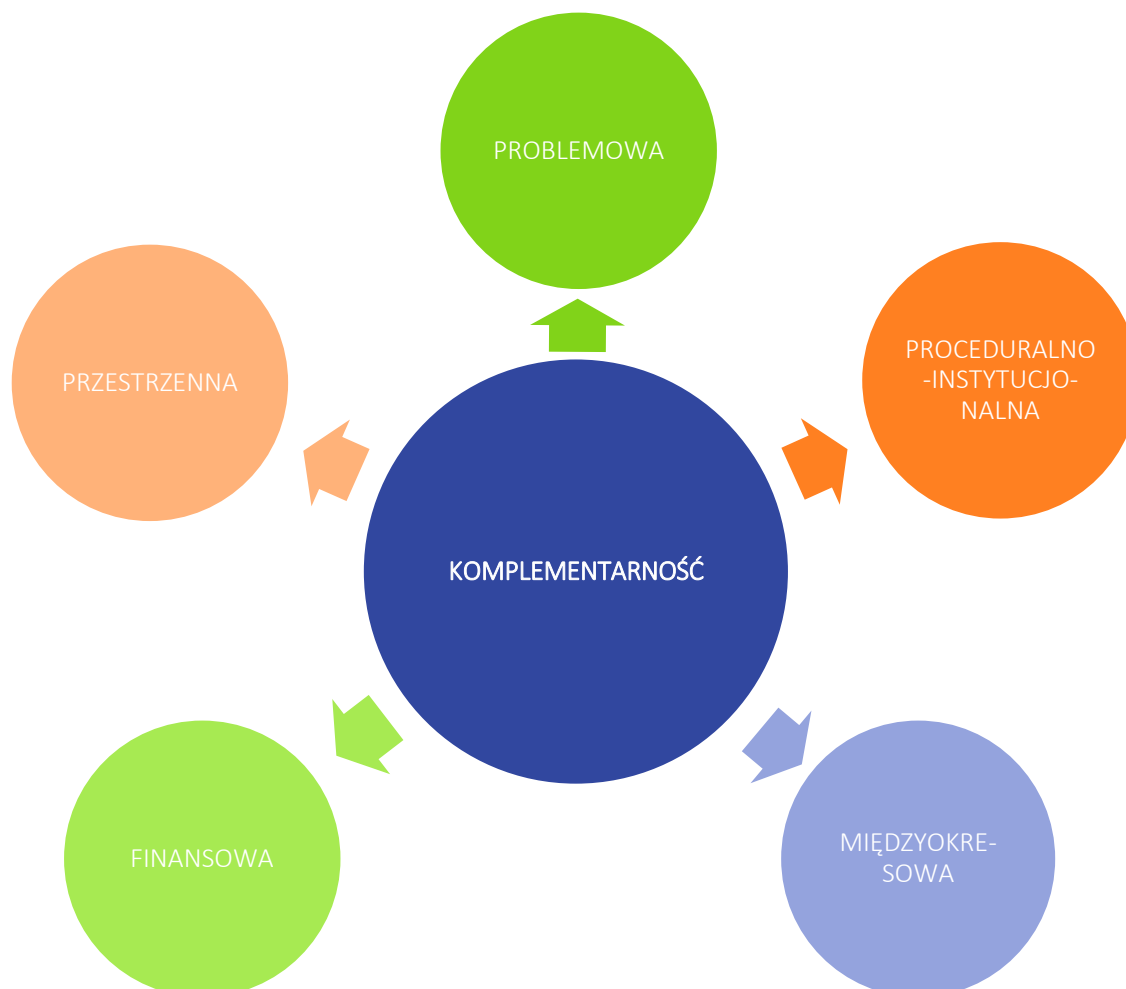
Wszystkie planowane podstawowe i pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W przypadku projektu zintegrowanego nr 5 mającego na celu kompleksowe wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji, dopuszcza się objęciem wsparcia również osoby potrzebujące spoza granic obszaru, aby zachować spójność w zakresie zmian funkcjonalno-przestrzennych i technicznych oraz aby zapobiegać wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób potrzebujących spoza obszaru.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć

rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi w różnych częściach obszaru rewitalizacji. Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są głównie w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Mając jednak na uwadze osiągnięcie efektu synergii zdecydowano się na rozszerzenie przestrzennego zakresu projektu zintegrowanego nr 5, które będzie realizowane częściowo również poza obszarem rewitalizacji. Aby przewidziane w projekcie wsparcie dla mieszkańców było rzeczywiście kompleksowe, nie należy wykluczać z możliwości uzyskania pomocy również przez mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji. Rozszerzenie działań związanych z poprawą funkcjonalności obiektów mieszkalnych wpłynie na podniesienie poziomu estetyki i spójności tkanki miejskiej w Buku. Z kolei usługami

społecznymi powinni zostać wszyscy potrzebujący tego mieszkańcy, aby zapobiegać dalszej marginalizacji części społeczeństwa.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji. Zostały tam wskazane przestrzenie, które ulegną zmianie poprzez realizację projektów zintegrowanych nr 1, 2, 3 oraz 4. Projekt zintegrowany nr 5 oraz przedsięwzięcie uzupełniające nr 1 nie mają określonej lokalizacji, zatem nie zostały przedstawione na mapie – dotyczą bowiem całego obszaru objętego opracowaniem.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczyniać się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 6.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 6.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W poniższej tabeli zaznaczono sfery problemowe, na których poprawę wpływać będzie realizacja poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 20 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	środowiskowej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej
PZ nr 1	Ożywienie społeczno-gospodarcze placu Przemysława (bukowskiego rynku) wraz z poprawą bezpieczeństwa dla jego użytkowników					

PZ nr 2	Adaptacja terenów przemysłowych „Bukowianki” na cele społeczne					
PZ nr 3	Zielony zakątek w centrum Buku					
PZ nr 4	Rewitalizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk oraz Placu Stanisława Reszki					
PZ nr 5	Kompleksowe wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji					
PU nr 1	Powołanie bukowskiej Straży Miejskiej					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Przewiduje się, że infrastruktura i przestrzeń zagospodarowana lub zaadaptowana w ramach jednego przedsięwzięcia, może stanowić również miejsce realizacji zadań społecznych, kulturalnych lub rekreacyjno-sportowych przewidzianych w innych projektach rewitalizacyjnych. W ten sposób przygotowana przestrzeń zostanie w pełni wykorzystana zgodnie z potrzebami beneficjentów rewitalizacji. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Powiązanie z przedsięwzięciami:					
		PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4	PZ nr 5	PU nr 1
PZ nr 1	Ożywienie społeczno-gospodarcze placu Przemysława (bukowskiego rynku) wraz z poprawą bezpieczeństwa dla jego użytkowników						
PZ nr 2	Adaptacja terenów przemysłowych „Bukowianki” na cele społeczne						

PZ nr 3	Zielony zakątek w centrum Buku						
PZ nr 4	Rewitalizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk oraz Placu Stanisława Reszki						
PZ nr 5	Kompleksowe wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji						
PU nr 1	Powołanie bukowskiej Straży Miejskiej						

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Buk na lata 2024-2033. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Miasta i Gminy Buk odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miasta i Gminy w Buku, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 poddany został analizie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opinia RDOŚ z dnia 13 sierpnia 2024 r. o nr WOO-III.410.416.2024.ET.1 wykazała brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Również Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny poddał analizie niniejszy projekt pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 30 lipca 2024 r. o nr DN-NS.9011.1016.2024 organ odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia konserwatorskiego na wszelkie roboty budowlane, konserwatorsko-restauratorskie oraz na prowadzenie prac ziemnych.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027. Częściowo stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. W latach 2011-2015 na terenie Miasta i Gminy Buk realizowany był Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Buk na lata 2011-2015, przyjęty uchwałą Nr LVII/372/10 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 października 2010 r. Następnie realizowany był Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Buk na lata 2018-2033, podjęty uchwałą Nr XLIII/312/2018 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 27 marca 2018 r. Oba dokumenty skupiały się na rewitalizacji historycznej części Buku, ale również innych miejscowości na terenie Gminy. Analiza wskaźnikowa przeprowadzona w celu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała jednak, że mimo prowadzonych wcześniej zadań, w centralnej i północnej części Buku nadal występuje wysokie nagromadzenie problemów społecznych i innych. Stąd podjęto decyzję o kontynuowaniu procesu rewitalizacji w tym miejscu.

Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań. W poniższej tabeli wskazano projekty, które Miasto i Gmina Buk realizowała dotychczas ze środków Unii Europejskiej.

Tabela 22 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Dofinansowanie UE	Wartość projektu
Perspektywa finansowa 2004-2006				
1.	Prawo Jazdy na samochody ciężarowe dla osób odchodzących z rolnictwa	Miasto i Gmina Buk	35 831,85 zł	25 793,64 zł
Perspektywa finansowa 2007-2013				
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej - etap III w aglomeracji Buk	Miasto i Gmina Buk	6 580 773,03 zł	2 889 484,91 zł
2.	Kompleksowe uzbrojenie terenów Aktywności Gospodarczej w Niepruszewie – gmina Buk	Miasto i Gmina Buk	3 068 672,63 zł	1 987 051,70 zł
3.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w północnej części miasta Buk (etap IV)	Miasto i Gmina Buk	1 971 656,06 zł	1 362 526,54 zł
4.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Dobieżynie, w ulicach: Bukowskiej i Otuskiej	Miasto i Gmina Buk	1 459 066,96 zł	1 008 298,30 zł
5.	Remont drogi gminnej nr 324011P ulicy Dworcowej w Buku	Miasto i Gmina Buk	923 734,32 zł	460 230,85 zł
6.	Lepsza przyszłość	Gmina Buk/Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku	402 208,85 zł	341 877,52 zł

7.	Jestem zawodowcem	Miasto i Gmina Buk/Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Zasadnicza Szkoła zawodowa w Buku	288 387,00 zł	245 128,95 zł
8.	Wsparcie na starcie - indywidualizacja nauczania w klasach I-III SP w gminie Buk	Miasto i Gmina Buk	204 684,90 zł	173 982,17 zł
Perspektywa finansowa 2014-2020				
1.	„Adaptacja i wyposażenie zabytkowego budynku synagogi w Buku na cele kulturalne”	Miasto i Gmina Buk	4 320 413,93 zł	2 499 859,60 zł
2.	Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Buku	Miasto i Gmina Buk	16 424 308,20 zł	9 422 623,81 zł
3.	"Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Buk wraz z montażem odnawialnych źródeł energii"	Miasto i Gmina Buk	2 073 287,13 zł	1 062 660,67 zł
4.	"Bukowianka" - nowy żłobek w Gminie Buk	Miasto i Gmina Buk	1 034 500,00 zł	879 325,00 zł
5.	Matematyka i Informatyka motorem do rozwoju oświaty w Mieście i Gminie Buk.	Miasto i Gmina Buk	696 115,25 zł	591 697,96 zł
6.	Nowe miejsce dla przedszkolaków z Miasta i Gminy Buk	Miasto i Gmina Buk	640 000,00 zł	544 000,00 zł
7.	Poprawa bezpieczeństwa w gminie Buk	Miasto i Gmina Buk	530 500,00 zł	450 925,00 zł
8.	Podniesienie poziomu kształcenia zawodowego w Branżowej Szkole I stopnia w Buku	Miasto i Gmina Buk	268 176,49 zł	227 950,01 zł
9.	Doposażenie Branżowej Szkoły I Stopnia w Buku	Miasto i Gmina Buk/ Branżowa Szkoła I Stopnia w Buku	205 861,25 zł	174 982,06 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;

- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

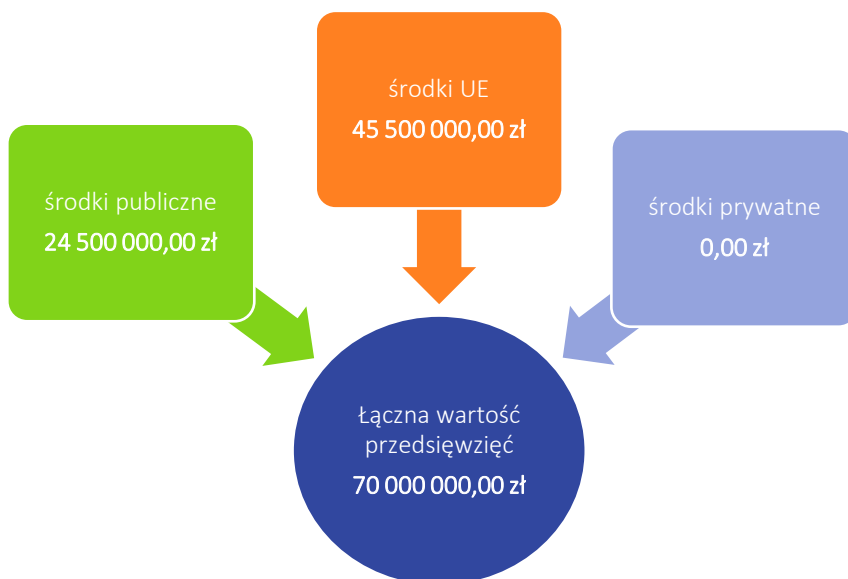
Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa wielkopolskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne, środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 70 mln zł, z czego 24,5 mln zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Miasta i Gminy Buk, a 45,5 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% dofinansowania).

Ryc. 26 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 23 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ nr 1	Ożywienie społeczno-gospodarcze placu Przemysława (bukowskiego rynku) wraz z poprawą bezpieczeństwa dla jego użytkowników	Miasto i Gmina Buk	26 000 000,00	7 800 000,00	18 200 000,00	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, środki WFOŚiGW, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pożyczki, kredyty)
PZ nr 2	Adaptacja terenów poprzemysłowych „Bukowianki” na cele społeczne	Miasto i Gmina Buk	15 000 000,00	4 500 000,00	10 500 000,00	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, środki WFOŚiGW, pożyczki, kredyty)
PZ nr 3	Zielony zakątek w centrum Buku	Miasto i Gmina Buk	12 000 000,00	3 600 000,00	8 400 000,00	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, środki WFOŚiGW, pożyczki, kredyty)
PZ nr 4	Rewitalizacja budynku Biblioteki i Kina Miasta i Gminy Buk oraz Placu Stanisława Reszki	Miasto i Gmina Buk	10 000 000,00	3 000 000,00	7 000 000,00	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, środki WFOŚiGW, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pożyczki, kredyty)

PZ nr 5	Kompleksowe wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji	Miasto i Gmina Buk	2 000 000,00	600 000,00	1 400 000,00	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, środki WFOŚiGW, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pożyczki, kredyty)
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU nr 1	Powołanie bukowskiej Straży Miejskiej	Miasto i Gmina Buk	5 000 000,00	5 000 000,00	-	-	- Budżet Miasta i Gminy Buk - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: dotacje krajowe)
Ogółem			70 000 000,00	24 500 000,00	45 500 000,00	-	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Buk. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z wyznaczonymi przez niego pracownikami Urzędu Miasta i Gminy w Buku, zgodnie z właściwością poszczególnych referatów.

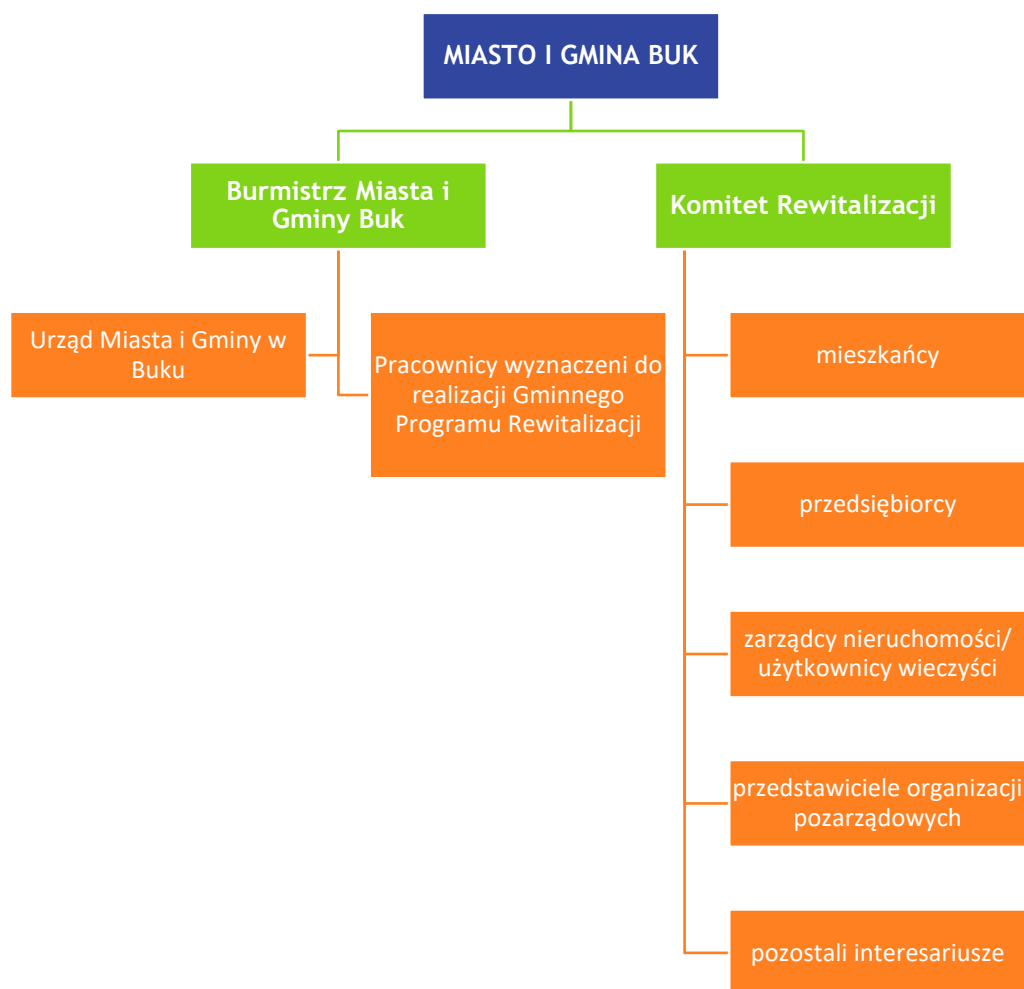
Do zadań Burmistrza Miasta i Gminy Buk oraz wyznaczonych pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Buku należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Miasta i Gminy Buk. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji

Gminnego Programu Rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji wskazano w uchwale Rady Miasta i Gminy Buk nr V/34/2024 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033.

Ryc. 27 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Mieście i Gminie Buk ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Miasta i Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Nie przewiduje się wyodrębnienia osobnego stanowiska do realizacji GPR, w związku z czym, zadania związane z realizacją niniejszego dokumentu zostaną powierzone pracownikom według aktualnej struktury organizacyjnej, zgodnie z właściwością poszczególnych referatów.

Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcje opiniotawczo-doradcze, którego praca ma

charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Miasta i Gminy w Buku.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 10 lat. Rok 2024 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku powołany będzie również Komitet Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3-letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 24 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2024	2024-2026	2027-2029	2030-2032	2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad wdrażaniem GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2026	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2029	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2030-2032	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2033
Powołanie Komitetu Rewitalizacji oraz wyznaczenie pracowników odpowiedzialnych za proces wdrażania GPR	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2026	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2027-2029	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2030-2032	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2033 Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2024-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Miasta i Gminy Buk,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Miasta i Gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Miasta i Gminy,
- samorządowi gminnemu,
- partnerom społeczno-gospodarczym,
- podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie,
- podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska,
- podmiotom odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk. Od 3 października do 7 listopada 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych ww. projektu uchwały, ogłoszono nie później niż w dniu rozpoczęcia konsultacji społecznych tj. 3 października 2023 r.:

- przez publikację w prasie;
- przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawanych konsultacjom w siedzibie obsługującego go urzędu;
- przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej;
- w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Formularz zgłaszania uwag, diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk oraz projekt ww. uchwały wraz z załącznikiem graficznym, dostępne były:

- na stronie internetowej Miasta i Gminy Buk: www.buk.gmina.pl
- na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej: <https://bip.buk.gmina.pl/a,16730,nazwa-dane-adresowe.html>
- w formie papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy w Buku, ul. Ratuszowa 1, 64-320 Buk (pokój nr 20).

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Badania ankietowe wśród mieszkańców pozwoliły na poznanie opinii dotyczącej problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Zebrano łącznie 26 ankiet, które potwierdziły zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w centralnej i północnej części Buku.

Zorganizowano również spotkanie konsultacyjne on-line o charakterze otwartym, na którym omówiono główne założenia rewitalizacji oraz metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Buk. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W spotkaniu mogli wziąć udział wszyscy zainteresowani, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 4 marca 2024 roku odbyły się warsztaty z interesariuszami rewitalizacji m.in. przedstawicielami Urzędu, jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń i jednostek pomocniczych działających na terenie Miasta i Gminy Buk. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a także określili katalog możliwych do realizacji działań.

Ponadto na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 4 marca 2024 roku odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Buk zorganizowali spacer po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Ryc. 28 Prace warsztatowe na etapie wypracowywania założeń dokumentu

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas warsztatu rewitalizacyjnego w dniu 04.03.2024 r.

Ryc. 29 Prace warsztatowe na etapie wypracowywania założeń dokumentu

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas warsztatu rewitalizacyjnego w dniu 04.03.2024 r.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

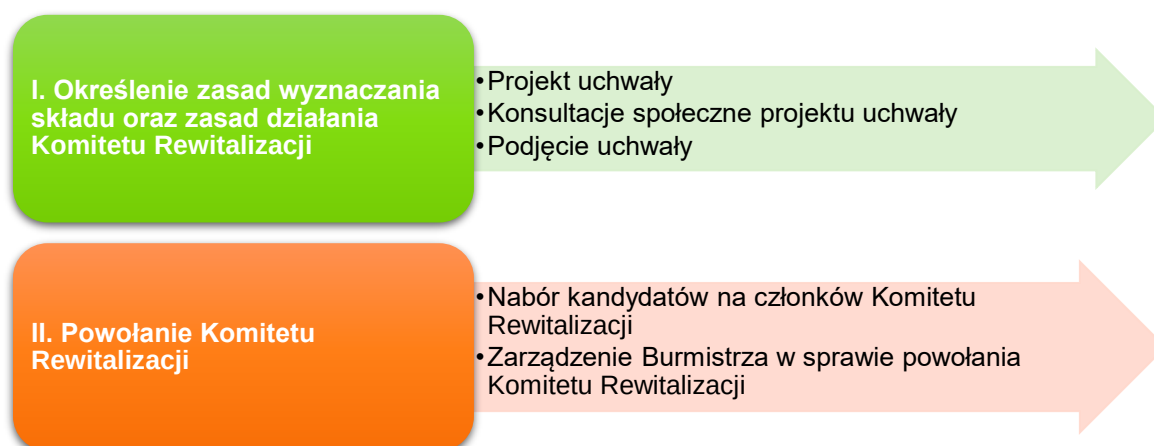
Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w terminie od dnia 9 lipca do dnia 13 sierpnia 2024 r. w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym. Spotkanie konsultacyjne przeprowadzone zostało w dniu 26 lipca 2024 r. w formie online. Przedstawione na nim zostały główne założenia Programu, a także zapewniona była możliwość zgłoszenia uwag i propozycji zmian przez wszystkich chętnych interesariuszy. W postaci formularza uwag oraz w trakcie spotkania konsultacyjnego (w którym udział wzięły 3 osoby) nie zgłoszono żadnych uwag. W ankietyzacji wzięło z kolei udział 15 osób, z których zdecydowana większość pozytywnie odniosła się do przedstawionych w projekcie dokumentu rozwiązań i zapisów. Nie wskazano propozycji nowych zapisów bądź zmiany istniejących. Szczegółowy raport z konsultacji został opublikowany do publicznej wiadomości.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta i Gminy Buk oraz wyznaczeniu pracownicy Urzędu. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji.

Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpiła również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego przeprowadzone były również konsultacje społeczne, w trybie przewidzianym w ustawie o rewitalizacji. Kolejnym etapem będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym Regulaminem. Wśród członków Komitetu Rewitalizacji będą mogli się znaleźć:

- przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, lub przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz członków kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów, wyłonionych w drodze otwartego naboru;
- przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy w Buku, jednostek organizacyjnych lub spółek komunalnych, w szczególności eksperci w zakresie problematyki społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej;
- przedstawiciele Rady Miasta i Gminy Buk.

Na poniższej grafice przedstawiono proces powoływania Komitetu Rewitalizacji.

Ryc. 30 Proces powoływania Komitetu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty zagospodarowania przestrzeni i obiektów do pełnienia nowych funkcji, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań. Jako przykład można podać planowane w module I projektu zintegrowanego nr 2 zaangażowanie instytucji i jednostek związanych z rozwojem społecznym Buku, aby zaplanowane i zrealizowane przestrzenie w pełni odpowiadały realnym potrzebom mieszkańców w różnym wieku. Pozwoli to również na lepsze dostosowanie tych przestrzeni do potrzeb interesariuszy i bardziej efektywne wykorzystanie środków. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane interesariuszom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności.

Partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji były zapraszane do współpracy na każdym z etapów prac oraz będą włączone w realizację Programu w sposób opisany w niniejszym rozdziale. Należy jednak zaznaczyć, że na terenie Miasta i Gminy Buk, szczególnie w obszarze rewitalizacji, nie funkcjonuje wiele tego typu organizacji.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

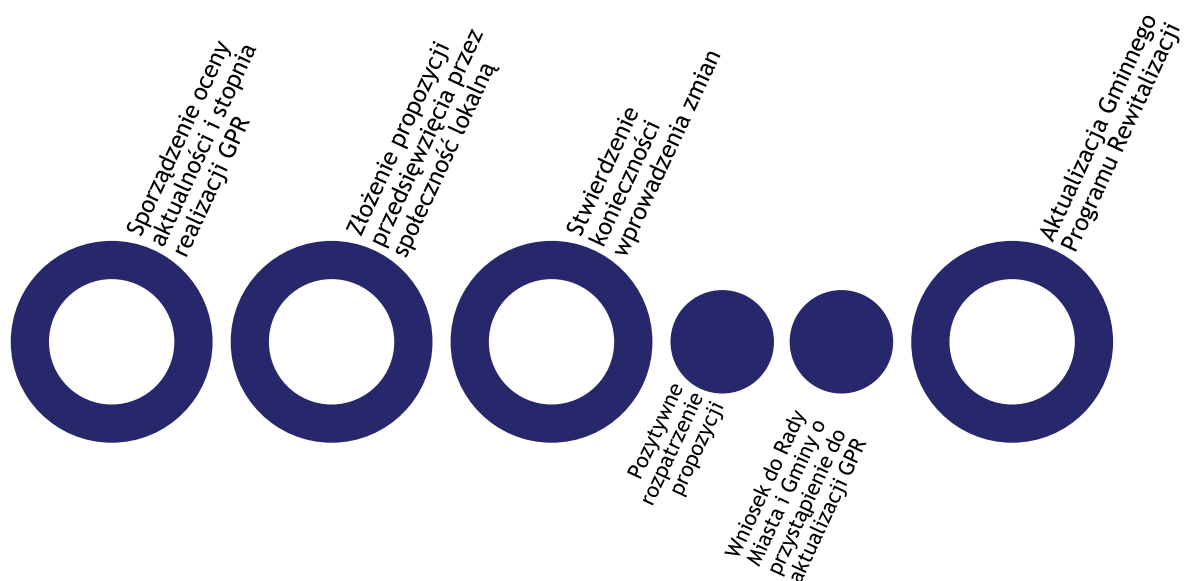
Gminny program rewitalizacji podlegał będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Miasta i Gminy Buk co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny oraz ramowym harmonogramem realizacji programu (rozdział 10.3), określonym w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji. Do przygotowania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, wykorzystywane będą m.in. załącznik nr 2 (Tabela ewaluacyjna) oraz załącznik nr 3 (Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego). Ocena sporządzona przez Burmistrza Miasta i Gminy Buk, podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszana na stronie podmiotowej Miasta i Gminy Buk w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, co zapewni udział społeczeństwa w procesie monitorowania realizacji GPR.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.2. System wprowadzania modyfikacji do programu

Monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Miasta i Gminy Buk wraz z pracownikami odpowiedzialnymi za wdrażanie GPR w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji, Burmistrz występuje do Rady Miasta i Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ryc. 31 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Buku będą odpowiedzialni za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Burmistrza i Rady o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji może prowadzić ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Miasta i Gminy Buk są to:

- Uchwała nr XXIII/193/2020 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 października 2020 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta i Gminy Buk na lata 2020-2024,
- Uchwała nr XIII/101/2019 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Buk,
- Obwieszczenie nr 5/2013 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 9 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr L/305/10 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami Miasta i Gminy Buk.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczących zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacja została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji (uchwała Rady Miasta i Gminy Buk nr V/34/2024 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji). Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Z uwagi na zakres planowanych działań oraz zamierzenia inwestycyjne Miasta i Gminy Buk, nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w Planie Ogólnym Gminy

W momencie opracowywania niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji obszar Miasta i Gminy Buk nie jest objęty planem ogólnym. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całego Miasta i Gminy Buk jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Buk (Uchwała Nr XII/96/2019 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 października 2019 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Buk) z późniejszymi zmianami w 2022 roku (Uchwała nr XLIV/380/2022 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 30 sierpnia 2022 r.) oraz 2023 roku (Uchwała nr LVII/518/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 24 października 2023 r.).

Wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspoźnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr LIV/487/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku w rejonie ul. Basztowej, ul. św. Rocha i ul. Sportowej;
- Uchwała Nr XXXV/314/2021 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Buku przy ulicach Dworcowej i Przykop;
- Uchwała Nr XLVI/398/2022 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 25 października 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku przy ul. Otuskiej;
- Uchwała Nr XLI/296/2018 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku, pomiędzy Dobieżyńską i Otuską;
- Uchwała Nr LIII/473/2023 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Buku przy ulicach Grodziskiej, Łąkowej i Strzeleckiej;

- Uchwała Nr XLIV/316/2014 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Buku przy ul. Mury;
- Uchwała Nr XIII/107/2019 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Wielkiej Wsi i w Buku w rejonie ul. Bohaterów Bukowskich, ul. Niegolewskich i ul. Ogrodowej.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia nowych bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poza obszarem rewitalizacji, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

Spis tabel

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta i Gminy Buk	8
Tabela 2 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego - zestawienie zbiorcze	10
Tabela 3 Podstawowa charakterystyka jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego na terenie Miasta i Gminy Buk	10
Tabela 4 Zestawienie zabytków znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji ujętych w Rejestrze Zabytków	17
Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk	18
Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk	25
Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk	29
Tabela 8 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk	33
Tabela 9 Lokalizacja punktów monitoringu na obszarze rewitalizacji	34
Tabela 10 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Miasta i Gminy Buk	40
Tabela 11 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach	49
Tabela 12 Cele i kierunki rewitalizacji	56
Tabela 13 Opis projektu zintegrowanego nr 1	58
Tabela 14 Opis projektu zintegrowanego nr 2	62
Tabela 15 Opis projektu zintegrowanego nr 3	65
Tabela 16 Opis projektu zintegrowanego nr 4	68
Tabela 17 Opis projektu zintegrowanego nr 5	70
Tabela 18 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..	74
Tabela 19 Opis dokumentów strategicznych realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji	75
Tabela 20 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	87
Tabela 21 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	88
Tabela 22 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich	90
Tabela 23 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	94
Tabela 24 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	98

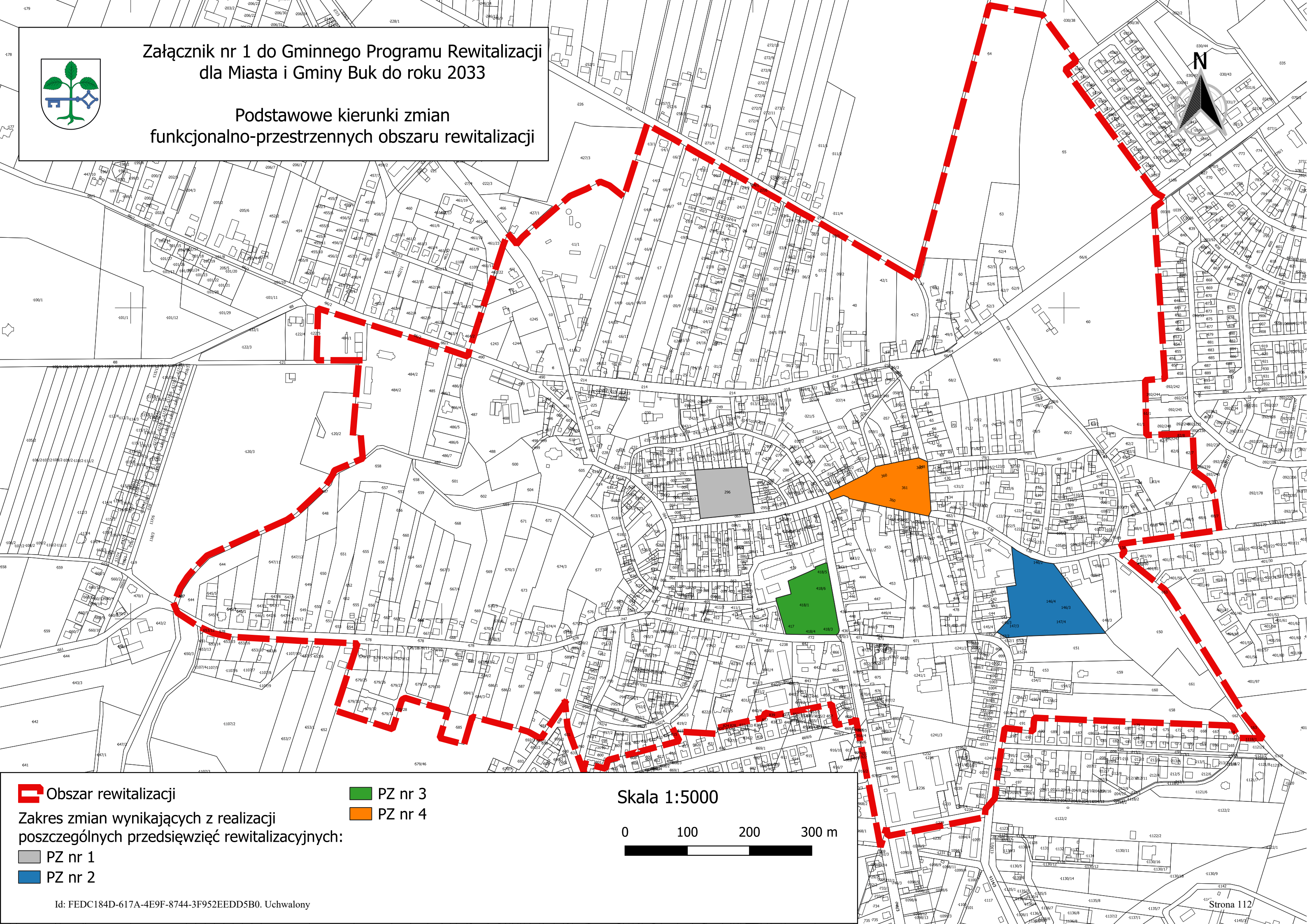
Spis rycin

Ryc. 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta i Gminy Buk	9
Ryc. 2 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie Miasta i Gminy Buk	13
Ryc. 3 Ocena obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych	15
Ryc. 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji.....	16
Ryc. 5 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych.....	23
Ryc. 6 Ocena zagrożeniem wykluczeniem społecznym zdaniem ankietowanych	24
Ryc. 7 Przykłady opuszczonych lokali usługowych w granicach obszaru rewitalizacji: ul. Grodziska, ul. Poznańska, plac Przemysława (bukowski rynek)	26
Ryc. 8 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych	27
Ryc. 9 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych	31
Ryc. 10 Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej według ankietowanych	32
Ryc. 11 Plac Przemysława w Buku (bukowski rynek)	35
Ryc. 12 Plac Przemysława w Buku (bukowski rynek)	35
Ryc. 13 Pozostałości budynków szwalni "Bukowianka", ul. Otuska	37
Ryc. 14 Teren po byłej szwalni "Bukowianka", ul. Otuska.....	38
Ryc. 15 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych	39
Ryc. 16 Budynek po byłej szwalni „Bukowianka”, ul. Otuska	41
Ryc. 17 Nieczynny młyn przy ul. Dobieżyńskiej	42
Ryc. 18 Budynek produkcyjny ul. Mury	42
Ryc. 19 Budynek mieszkalny przy ul. Bohaterów Bukowskich	43
Ryc. 20 Budynki przy ul. Wąskiej.....	43
Ryc. 21 Budynek przy ul. Szewskiej	44
Ryc. 22 Budynek mieszkalno-usługowy przy ul. Grodzkiej	44
Ryc. 23 Nieużytkowany budynek mieszkalno-usługowy przy ul. Poznańskiej	45
Ryc. 24 Ocena istotności problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych.....	46
Ryc. 25 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	55
Ryc. 26 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Ryc. 27 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033	97
Ryc. 28 Prace warsztatowe na etapie wypracowywania założeń dokumentu	101
Ryc. 29 Prace warsztatowe na etapie wypracowywania założeń dokumentu	101
Ryc. 30 Proces powoływania Komitetu Rewitalizacji	103
Ryc. 31 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033	105

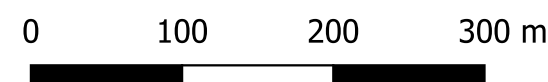
Załącznik nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

- Obszar rewitalizacji
- Zakres zmian wynikających z realizacji
poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:
- PZ nr 1
 - PZ nr 2
 - PZ nr 3
 - PZ nr 4

Skala 1:5000

Załącznik nr 2 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do 2033 roku:

Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2022)	Wartość docelowa (2033)
Cel 1	1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,21	0,91
		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,2%	0,1%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	0,3%	0,2%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1,0%	0,6%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwale lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	1,2%	0,8%
Cel 2	2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,8%	0,5%
		Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2022/2017	91,9%	101,1%
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,31	0,36
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,02	0,84
		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,31	0,24
Cel 3	3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	12,14	6,00
		Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,14	0,22
		Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,08	0,20
		Szacunkowy udział obiektów zabytkowych wymagających czynności remontowych albo konserwacyjnych (estetycznych) we wszystkich obiektach zabytkowych w % wg stanu na 31.12.2022,	96,27	71,89
		Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,48	0,34

Załącznik nr 3 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do 2033 roku:

Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

Uzasadnienie do uchwały Nr V/35/2024

Rady Miasta i Gminy Buk

z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy. Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, w związku z czym Rada Miasta i Gminy Buk przyjęła uchwałę nr LX/552/2024 z dnia 30 stycznia 2024 r. o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (diagnoza została opracowana zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku). Tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych, ale również z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Gminny Program Rewitalizacji współtworzony był przy udziale interesariuszy rewitalizacji w postaci uczestnictwa w warsztatach rewitalizacyjnych oraz spacerze z wizją lokalną. Po ukończeniu prac nad projektem, został on szeroko konsultowany w dniach od 9 lipca do 13 sierpnia 2024 r. Uwagi można było zgłaszać w formie papierowej, w postaci odpowiedzi na ankiety oraz podczas spotkania konsultacyjnego, które przeprowadzono dnia 26 lipca 2024 r. W trakcie konsultacji nie wpłynęły uwagi do projektu w formie formularza oraz w trakcie spotkania konsultacyjnego. Wyniki ankietyzacji potwierdzają zasadność zapisów Programu, a szczegółowe wyniki uwzględniono w raporcie z konsultacji podanym do publicznej wiadomości.

Ostatnim etapem było opiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez instytucje wskazane w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji: zarząd właściwego powiatu, zarząd właściwego województwa, właściwego wojewodę, właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa, właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną, operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych, Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasadzie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223), właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033 poddany został analizie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opinia RDOŚ z dnia 13 sierpnia 2024 r. o nr WOO-III.410.416.2024.ET.1 wykazała brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Również Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny poddał analizie niniejszy projekt pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 30 lipca 2024 r. o nr DN-NS.9011.1016.2024 organ odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Buk do roku 2033, umożliwi prowadzenie w Mieście i Gminie Buk przez interesariuszy kompleksowego i zaplanowanego procesu rewitalizacji oraz uruchomi narzędzia i instrumenty jego wsparcia. W związku z tym zasadne jest przyjęcie wyżej wymienionego dokumentu.